



Uvodnik

Jurij Paljk

"Dosegli smo dno!"

Tak je bil zgovoren komentar dolgoletnega devinskega župana in našega nekdanjega odgovornega urednika dr. Draga Legiša, ko je izvedel za rezultate občinskih volitev v devinsko-nabrežinski občini, kjer stranka Slovenska skupnost prvič v zgodovini nima niti enega samega občinskega svetovalca. Bil je seveda upravičeno ogorčen in odveč je pripomba, da je naš dr. Legiša dodal: "Sedaj morajo nekateri prevzeti odgovornosti, kajti to je škandal brez primere!"

Jasno je, da je nesmiselno biti plat zvona po toči in tudi nasvet prijatelja, politika in časnikarja Iva Jevnikarja, ki mi ga je bil po elektronski pošti poslal tik pred zaključkom volitev: "Dr. Korošec je večkrat ponavljal, da je politika stvar živcev. To pa velja tudi za časnikarje..." mi ne koristi, ko moram pisati te vrstice.

Devinsko-nabrežinska tragedija za levo sredino, premočno je namreč zmagal desnosedrinski kandidat Giorgio Ret, za katerega je volilo tudi veliko slovenskih, se pravi naših volilcev, namreč kaže na preprosto dejstvo, da se je tradicionalna politika oddaljila od ljudi, o čemer se sicer na veliko govori in piše, a se iz tega nihče ne boče, ali pa ni zmožen, kar je seveda še dosti hujše!, ničesar naučiti.

Da, politika in politiki so se oddaljili od ljudi, vse preveč je pritiskov s takih in drugačnih vrhov, volilci pa takih pritiskov in "nasvetov" nismo več pripravljeni poslušati. Nekateri politiki se obnašajo kot arogantni vsevedi, vsi navadni ljudje smo zanje le preprosta raja, a potem so tu volitve in na volitvah so pomembne številke in niti ne toliko dejstvo, kdo ima prav in kdo ne, ampak le preprosto dejstvo, kdo dobi več glasov.

Prav zato se ne čudimo prepričljivemu porazu leve sredine v Gorici, kjer je zmagal preverjen in trd desničar Ettore Romoli. Balotaže ne bo, ker je zmagal v prvem krogu in takoj napovedal nov, hladnejši veter do nas in seveda do bližnje domovine Slovenije, ki bo v kratkem stopila v schengenski prostor, kar naj bi tudi na Goriškem pomenilo odpravo vsake pregrade na državni meji za ljudi, a bomo to, nejeverni, kot smo, šele preverili, če bo zares tako. Desnici namreč nikdar nismo verjeli in ji tudi danes ne verjamemo. Porazila pa je, gladko in prepričljivo!, razbito levo sredino, pokazala na vse šibkosti takih in drugačnih zavezništav, predvsem pa na boleče dejstvo, kakšna zmota je bila načrtno rušenje dosedanjega župana Vittorija Brancatija, ki smo ga prav mi skorajda čudežno izvolili pred petimi leti.

Politiki in politika so se oddaljili od ljudi in ljudje smo se oddaljili od politike, kar je seveda slabo, saj je prav politika tista, ki ureja javno, gospodarsko, kulturno in drugo življenje vsakega posameznika in seveda skupnosti. Slovenci se v Gorici lahko tolažimo s petimi občinskimi svetovalci, trije so iz vrst Slovenske skupnosti, dva iz levičarskih strank, in to je vse.

Začeti pa bo treba znova, kar je utrujajoče, a treba bo začeti znova!

Najprej naj politiki, vsi politiki, prevzamejo odgovornosti za svoje početje in naj se znova začno pogovarjati z nami, s preprostimi ljudmi. Začno naj poslušati nas, preproste ljudi, ki vsi le nismo bedaki, a smo pa seveda vsi volilci.

Zgodovinski dan



Sprejem na goriški prefekturi v spomin na Lojzeta Bratuža

V Gorici kljub vsemu najboljši rezultat v danih razmerah Polom leve sredine v Gorici in Devinu-Nabrežini

Stranka slovenska skupnost ocenjuje - glede na izsledke občinskih volitev v Gorici in Nabrežini -, da je izid vsekakor negativen, saj je izšel tisti rezultat, za katerega je vladala največja bojazen. Desna sredina je z Romolijem in Retom zmagala v prvem krogu, leva sredina pa je z volilne preizkušnje izšla s polomljenimi kostmi. Še enkrat sta levo sredino drago stali prepirljivost in razdrobljenost, predvsem v Gorici. V Gorici si bo treba krepko zavihati rokave in v občinskem svetu ter rajonskih svetih nastopati čim bolj enotno in preudarno, da bo mogoče ohraniti vse to, kar se je v teh letih doseglo. V devinsko-nabrežinski občini pa bo treba začeti od temeljev. Slovenska skupnost je v Gorici nastopila z Oljko. Kot stranka je edina na levi sredini ohranila strnjeno in složno, medtem ko so ostale levosredinske stranke razpolovile svoje glasove, če niso celo izginile z volilnega prizorišča. Novi

predlogi pa so se izkazali za neučinkovite. Izбира SSK, da nastopa v Oljki, se je izkazala za pravilno, saj je ta lista dosegla drugi najvišji rezultat za gibanjem Naprej Italija. V njej so se spet odlično izkazali slovenski kandidati SSK, saj so bili od štirih izvoljeni kar trije: Božidar Tabaj, Silvan Primožič in Marilka Koršič, kar je v danih razmerah daleč najboljši možni rezultat. Preferenc bi bilo še več, če ne bi pri tem prišlo do napak pri ločenem glasovanju. Izkazalo se je tudi, da edino SSK zagotavlja prisotnost katoliških Slovencev in večja strnjeno bi verjetno omogočila še izvolit

tev Mirjam Bratine. V Gorici beležimo zadovoljiv obračun tudi pri rajonskih svetih. Kandidati SSK so se uveljavili v sedmih od desetih rajonov. Najboljši je rezultat v rajonu Pevma-Štmaver-Oslavje, kjer ima Oljka skoraj 50% glasov. V rajonski svet je bilo izvoljenih sedem od osmih kandidatov SSK, med katerimi je prejel Lovrenc Peršolja največ preferenc. Sledi Štandrež, kjer je izvoljenih kandidatov SSK pet, v Podgori so trije, v rajonih Sv.Gora-Placuta in Rojce sta dva, v Centru in Madonnina po eden. Slovenska skupnost je torej skupno izvolila 21 rajonskih svetovalcev, ki si bodo poštrevno prizadevali za dobro slovenske narodne skupnosti.

V občini Devin-Nabrežina pa Slovenska skupnost ni izvolila v občinski svet nobenega svojega predstavnika, kar je prvič v povojni zgodovini in kliče k resni in poglobljeni analizi.

Slovenska skupnost se obrača do svojih volilcev z zahvalo za ponovno izkazano zaupanje narodni stranki Slovencev v Italiji ter poziva k tesnemu sodelovanju z vsemi izvoljenimi kandidati, kajti obdobje, ki je pred nami, ne bo lahko in bo zahtevalo prav od vseh nas čim večji napor, da ubranimo vse pravice, ki smo si jih v teh petih letih izborili. Ni vse odvisno samo od predstavnikov v izvoljenih telesih; veliko pripomore tudi sodelovanje z volilno bazo, ki jih je izvolila.

Julijan Čaudek



Božidar Tabaj



Marilka Koršič



Silvan Primožič

Posvet FISC v Ogleju



Uredniki
katoliških
tednikov
iz Triveneta:
oglejski duh in
obnovljene
freske

3

Razstava v Ajdovščini



V Lični hiši
v Ajdovščini so
na ogled lirčne
upodobitve ptic
Silvestra Fakuča
v tehniki
litografije

8

Zadrúna kraška banka



Na občnem
zboru Zadrúne
kraške banke v
Nabrežini je
zadnjič nastopil
Klavdij Brajnik
kot ravnatelj

11

Zadrúna banka Doberdob in Sovodnje



Slovenski
bančni zavod se
uspešno razvija
in v mreži
zadrúnih bank
sprejema
nove izzive

14



Msgr. Bagnasco, Family Day in še kaj

Je Italija katoliška država?

Tudi v naši slovenski javnosti velja Italija za "katoliško" državo, saj je njena prestolnica Rim, kjer je tudi glavni sedež poveljarja katoliške Cerkve, ki mu je od lani ime Benedikt XVI. Res pa je, da je stanje v tem pogledu v Italiji povsem drugačno. Tako v Italiji kot v Evropi ter svetu so sredstva množičnega obveščanja le mimogrede za beležila novico, da ima novi predsednik Italijanske škofovske konference, nadškof Angelo Bagnasco, tudi med verski-mi obredi po raznih cerkvah v svoji neposredni bližini - tudi ob oltarju - skupino oboroženih varnostnikov (vsi prihajajo iz vrst policije ali orožnikov). Novi predsednik Škofovske konference (CEI) je namreč začel prejemati grožilna pisma, višek pa je bila ovojnica, v kateri je bil revolverski naboj, kar je bil očiten znak, da mu "neznanci" strežejo celo po življenju. Zato je pristojni minister odredil posebno varstvo za cerkvenega dostojanstvenika, ki je bil pred kružnim imenovan na čelo Škofovske konference (CEI).

Res je, da je CEI krepko in javno podprla veliko manifestacijo, ki je bila 12. maja letos v Rimu in se je je udeležila milijonska množica. Šlo je za t.i. Family Day, to je Dan družine. Na manifestaciji so udeleženci

hoteli predvsem javno dokazati, kako odločno odklanjajo namero, da se uzakonijo pravice (in dolžnosti) partnerskih zvez, za kar se zavzema ali se je zavzemal tudi širši krog Prodijeve levosredinske večine. Opozicija in del parlamentarne večine pa to pobudo odklanjata in zahtevata, naj se raje in najprej sprejmejo ustrezni zakonski ukrepi v korist družini, katere temelj je, kot jasno določa republiška ustava, "zakonska zveza med mošcem in ženo".

Nadškof Bagnasco je pred kratkim odločno zavrnil očitke, češ da Cerkev in njeni predstavniki sovražijo homoseksualce - Cerkev so namreč očitali homofobijo, kar izhaja tudi iz vsebine resolucije, ki jo je konec letošnjega aprila odobrila evropski parlament! "Gre - je poudaril italijanski cerkveni dostojanstvenik - za ideološko in obrekovalno stališče, ki je v nasprotju z duhom in s prakso popolne in pristranske odprtosti Cerkev do vseh ljudi". "Škofje ne govorimo zviška - je pristavil - in nečemo v ničemer biti gospodovalni. Prav dobro nam je znano, kako se mnoge družine s težavo prebijajo do konca meseca, če je družina odvisna od mesečne plače enega samega njenega člana. Da to ustreza resnici, je razvidno tudi iz številnih prošanj za pomoč, ki jih

prejemajo škofijska dobrodelna društva. Takih prošanj je vsak mesec več". Nadškof je tudi omenil čedalje večje število nesreč na delovnih mestih in v tej zvezi navedel vrsto ukrepov, ki naj se sprejmejo čim prej, da se naredi, kolikor je v človeški moči, konec takšnemu dogajanju. Končno se je msgr. Bagnasco zavzel za odpravo rakaste rane, ki je značilna zlasti v deželah na jugu države, kjer vedri in oblači mafija. Ta namreč dejansko nadzoruje potek mnogih javnih dražb in t.i. "delo na črno". Omenimo naj še tole novost. Tako iz izvajanj nadškofa Bagnasca kot tudi nekaterih drugih vplivnih italijanskih cerkvenih dostojanstvenikov izhaja, kot smo pred kratkim brali v milanskem dnevniku Corriere della sera, da je "Kvirinal Giorgio Napolitano edina institucija, ki jo Cerkev danes priznava za sogovornika. Sedanji državni poveljar je "primer najbolj umirjenega, odgovornega in konstruktivnega dialoga med Cerkvijo in politiko ter civilno družbo. To je v skladu z odličnimi odnosi med Sv. sedežem in državo". Če pomislimo, iz kakšnega gnezda izhaja Napolitano, je to zares nekaj povsem novega, kar pa nikakor ne more upravičiti trditve, da je Italija katoliška država, saj drži kot pribito, da nadškof Bagnasco mora med javnim izvrševanjem svojih dolžnosti imeti ob sebi oborožene stražnike. Si predstavljate, kako bi pisal italijanski tržaški dnevnik na strani, ki jo dnevno posveča slovenski in hrvaški Istri, če bi škof moral stopiti na oltar le v spremstvu oboroženih mož!

Drago Legiša

Sso / Izvršni odbor Pomen političnega samostojnega nastopanja

Na svoji redni seji, ki je bila 23. maja na sedežu v Čedadu, je izvršni odbor obravnaval pod vodstvom predsednika Draga Štokesa vrsto perečih vprašanj, s katerimi se je v tem času moralo soočiti vodstvo Sveta slovenskih organizacij. V uvodu je predsednik izčrpno poročal o zasedanju Komisije Državnega zbora Slovenije, ki je prisotna za probleme Slovencev v zamejstvu in po svetu. Obravnavala je problem zastopnosti slovenske narodne skupnosti v zamejstvu, tako v Ita-

liji kot v Avstriji in na Madžarskem, in šla globoko v jedro problema tudi v odnosu do političnih sil in strank, ki so v teh državah na oblasti. Predsednik SSO je poudaril pomen samostojnega političnega enotnega nastopanja navzven, saj ima tako nastopanje svojo veliko tudi moralno težo in je izrazil upanje, da bodo z razvojem evropske misli narodne skupnosti dobili tudi v političnem življenju vedno globlji izraz sodelovanja in skupnega nastopanja tudi v

vsakodnevni politiki. Politika je namreč tisto področje, kjer pride najbolj do izraza celotna avtonomna zavest in narodno osveščanje neke skupnosti, je dejal Štoka. "V našem primeru narodne skupnosti, zato je prav, da težimo po enotnosti ne samo v kulturi, športu in na socialnem ter ekonomskem področju, ampak tudi kot politični subjekt v narodnostno politični areni, in to v izključno korist naše narodne skupnosti." Predsednik SSO je nadalje poročal o zasedanju z vodstvom RTV Slovenija, ki je bilo prav tako pretekla dni v Ljubljani. Pod predsedstvom dr. Staneta Grande je vodstvo slovenskega radia in televizije vze-lo v pretes probleme, ki sta mu jih dve krovni organizaciji ter vodstvo slovenskega radia in televizije v naši deželi posredovali ter izrazili svoje poglede v bodočnost, predvsem kar zadeva vidljivost in slišnost slovenskih oddaj RAI ter njih avtonomijo, ki je predvidena tudi po mednarodnih sporazumih.

V nadaljevanju se je sta pokrajinska predsednika Janez Povše ter Giorgio Banchig spregovorila o aktualnih vprašanjih na Goriškem oz. v Benečiji. Za Tržaško pokrajino in Kanalsko dolino pa sta poročili dopolnila še Igor Švab ter Rudi Bartaloth, med tem ko je Peter Černic poročal o slovenski konzultni na goriški pokrajini. Poleg drugih sklepov je izvršni odbor SSO tudi soglasno odločil, da bo 14. junija letos sklicano že letošnje drugo zasedanje Deželnega sveta SSO, in sicer v Devinu, kjer bo pod vodstvom predsednice Sveta Lojzke Bratuž, Svet obravnaval predvsem organizacijska ter druga pereča vprašanja slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Ob nasprotovanju opozicije

Eno leto delovanja Prodijeve vlade

Levosredinska Prodijeva vlada je kljub črnodledim napovedim opozicije uspešno prestala začetno obdobje prvega leta. Spominja se, kaj vsega so počenale opozicijske stranke, da bi ne prestala politične zaupnice v parlamentu in še posebej v senatni zbornici, kjer ima vlada zelo tesno in včasih negotovo večino. Potem so jo še nekajkrat poskušale preglasovati, najbolj silovito pa so nanjo naskočile pri glasovanju finančnega zakona za letošnje poslovno leto, ki postavlja stroge finančne ovire vladnega delovanja. Po skoro dvo-mesečni izredno polemični razpravi je parlament končno sprejel finančni proračun, ki je nujno moral upoštevati izredno slabo stanje državnih računov, ki ga je bila nova vlada podedovala od prejšnje Berlusconijske vlade. Slednja je namreč z zagovarjanjem politike "znižanja davkov" hotela pridobiti naklonjenost volivcev, čeprav je dobro vedela, da državna blagajna tega ni dopuščala. Predsednik Prodi se je tako znašel v položaju, da je moral pošteno oklestiti državne stroške, da se uredijo gospodarske razmere v državi in omogoči zagon produktivnih dejavnosti.

Po prejetju zaupnice in odobritvi okleščene finančnega proračuna, ki pa hkrati predvideva tudi davčne olajšave za najnižje dohodkovne razrede, se je vlada lahko stvarno lotila reševanja perečih problemov. Tako je morala nujno urediti stanje javnih del, ki jih je bila prejšnja vlada iz propagandnih razlogov uradno odprla, ni pa zagotovila finančnih sredstev za njihovo uresničevanje. Nova vlada je zato morala številna "odprta" delovišča kratkomalo zapreti. Tipičen primer je nameravana gradnja mostu čez Mesinsko ožino. Manj prispevkov so prejele



tudi krajevne ustanove od dežel do pokrajin in občin. Slednje so zato morale svoje proračune prilagoditi ali s krčenjem

javnih storitev ali s povečanjem dodatnega dohodninskega davka. Treba pa je tudi povedati, da je vlada z letošnjim finančnim zakonom preuredila davčne stopnje na dohodke, tako da bodo nekateri državljani z nižjimi dohodki plačevali tudi nižje davke. Desnosredinska opozicija Doma svoboda stalno izvaja obstrukcijo proti Prodijski vladi in jo na vse načine ovira pri njenem delovanju. Pri tem početju prednjači Berlusconijska stranka, bolj racionalno opozicijo pa vodi Casinijska stranka UDC (Unija krščanskih demokratov). Predsednik republike Giorgio Napolitano stalno poziva oba politična pola, naj iščeta dogovorjene rešitve glavnih vprašanj. V tem pogledu je Prodijska vlada povabila opozicijske stranke k dogovarjanju glede novega volilnega zakona za izvolitev poslancev in senatorjev, kajti sedanji zakon vsi kritizirajo, tudi sama desna sredina, ki ga je enostransko izglasovala v parlamentu tik pred iztekom njegovega mandata. Po začetnih stikih v okviru parlamentarnih odborov je

vprišanje nekako zastalo. Kaže, da Berlusconi davi omenjeno dogovarjanje, ker še vedno računa, da Prodijska vlada ne bo dolgo trajala. Izredno intenzivno pa se je vrgel v volilno kampanjo za deželne upravne volitve. Na enem od volilnih

zborovanj ga je ponovno obšla lažja slabost, zato so mu zdravniki svetovali, naj omeji svoje napore nastope. Na drugi strani pa je Prodijski vladi priskočilo na pomoč dejstvo, da se je od začetka leta do danes nepričakovano nateklo v državno blagajno precej več denarja, kot je vlada predvidevala. Gre namreč za kakih devet milijard evrov, ki jih vlada namerava porabiti za povešanje najnižjih pokojnin, za pomoč najbolj potrebnim družinam in za spodbujanje gospodarstva. Vlada ocenjuje, da je omenjeno povečanje dohodkov sad uspešnega boja proti davčnim utajam, Berlusconi pa zaslugo pripisuje ukrepi svoje nekdane vlade. Vsekakor je povečanje davčnih dohodkov za vlado zelo dobrodošlo, tako da slednja že govori o možnosti, da bi se v bližnji prihodnosti državljanom znižalo davčno breme, seveda ob pogoj, da se bo dotok denarja v državno blagajno nadaljeval vsaj v sedanjem obsegu. Po zaslugi podpornih vladnih ukrepov se je premostil gospodarski zastoj v državi oziroma se že beleži postopna rast gospodarske proizvodnje. Tudi Evropska unija je pozitivno ocenila italijanske ukrepe za znižanje starih javnih dolgov in povečanje proizvodnje. Upati je, da bo Prodijska vlada kos še drugim problemom, med katerimi so reforma upokojevanja in nove zaposlitvene možnosti za mlade.

Alojz Tul

Uredništvo in uprava obveščata

Dejavnost Zadruga Goriška Mohorjeva okrnjena, če že ne ogrožena

Iz Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu smo prejeli dopis o dodeljenih sredstvih za sofinanciranje dejavnosti Zadruga Goriške Mohorjeve, ki so znatno manjša od lanskih. Ker je večina teh sredstev namenjena našemu tedniku, smo utemeljeno zaskrbljeni, da bo izhajanje našega časopisa ogroženo. Če upoštevamo, da so tudi državna sredstva, ki jih podeljuje deželna uprava, nižja od lanskih in med drugim nekatera zamrzjena, je stanje naše Zadruga zares zaskrbljujoče.

Povejmo na glas

Volilci zavrnili Brancatijsko Gorico

Zmaga desne sredine kar v prvem krogu je dejstvo, ki je zazvenelo trdo in vendar nekoliko presenetljivo. Nekoliko presenetljivo vsaj za tiste, ki smo bili prepričani, da se je čas spremenil in vnesel nova spoznanja tudi v Gorico. Spoznanja o nastajajoči novi Evropi, spoznanja o nujnem in koristnem vsesplošnem odpiranju, odpiranju drugim narodom, drugim narodnim skupnostim. Zdelo se je, da se samo po sebi umevno, Brancati nas je s svojo upravo nešteto krat o tem prepričal, da so vsakršna zapiranja zares preživela, ker nimajo smisla in le škodujejo. Nobenega smisla nima zapiranje v zamere zaradi preteklosti, nobenega smisla nima zapiranje v odnosu do sosednjih držav, nobenega smisla v odnosu do takšnih ali drugačnih narodnih skupnosti, ki tu že od nekdaj živijo ali pa v vse večjem številu prihajajo od daleč. In ne nazadnje nima nobenega smisla zapiranje v ozke mestne meje in se bati, da bi kdo lahko od zunaj ali od znotraj ogrozil razvoj Gorice ali celo njeno prihodnost. Strah te vrste je docela odveč, v kolikor pa obstaja, prišepetava nasvete, ki vidijo svet po njegovi podobi, torej takšnega, da se je treba vsega bati in nikomur zaupati. In na sedanjih volitvah je zmagala Gorica, ki ne zaupa in si ne bo upala zaupati. Toda rezultat volitev je treba sprejeti, ker življenje teče dalje in je treba stopati naprej. Kljub vsemu je res, da se v dani situaciji ni dalo storiti več. Kot leva sredina od zunaj nismo dobili dosti podpore, zagotovo dosti manj, kot jo je dobila politična desnica. Imeli pa

smo dva močna županska kandidata, ki sta ravnala modro in se nista spuščala v medsebojne spopade, balotaža je bila pač edina realna možnost, s katero bi mogla zmagati. Svoje je slej ko prej prispevalo veliko število županskih kandidatov in usodna posledica vseh okoliščin je bilo premajhno prepričanje marsikaterega našega privrženca, da bi se na volišče sploh odpravil. Marsikdo se je nevarnosti premajhne ali vsaj ne dovolj velike volilne udeležbe zavedal, pozivov v to smer ni manjkalo, toda premajhno volilno prepričanje je po svoji naravi zelo močno in ga očitno ni mogoče zlahka preobraziti v odločnost, ki gre od doma in dejavno odda svoj glas. Treba se bo torej zbrati in vso zgodbo najprej dobro premisliti, prepoznati lastne napake, predvsem pa iskati poti za naprej. Verjetno je nujno zasnovati nove načrte, poiskati sveže zamisli ter proučiti čas, ki se hitro spreminja, in predvsem proučiti naravo Gorice, ki nas je neprijetno presenetila. Imamo vse pogoje, da smo dobra in zrela opozicija, imamo načela, na katerih velja vztrajati oziroma ki jih bomo morali prilagoditi novim razmeram. Kljub vsemu imamo v večinskem narodu dosti več prijateljev, kot smo jih imeli kdaj koli prej. Kot slovenska narodna skupnost pa se moramo vprašati, kako da smo s svojo razdrobljenostjo siceršnje razdrobljenosti še stopnjevali, namesto da bi s skupnim nastopom dali zgled vsem drugim.

Janez Povše

Na dnu...

IZGUBILI SMO VOLILCE,
IZGUBILI SMO ŽUPANA,
IZGUBILI SMO ŽUPNIKA,
IZGUBILI SMO SVETNIKE...

TU JE SITUACIJA
ŠE BOLJ ČRNA
KOT ROMOLI!



Spomin na Lojzeta Bratuža

Zgodovinski večer na goriški prefekturi

24. maja je bil v goriški vladni palači na Travniku sprejem, ki ga je za nekaj desetih slovenskih in italijanskih povabljenih gostov priredil prefekt dr. Roberto De Lorenzo v spomin na glasbenika Lojzeta Bratuža ob 70-letnici njegove nasilne smrti v času fašističnega terorja. Ker se je proti večeru istega dne mudil v Gorici evropski poslanec Lojze Peterle, ga je sprejel tudi prefekt in

prostore, kjer so bili že zbrani ostali gostje. Že pred srečanjem z evropskim poslancem je prefekt sprejel vse goste in vsakega posebej pozdravil. V polno zasedenem salonu, v katerem je bila na vidnem mestu lepo uokvirjena Bratuževa fotografija, je najprej nastopila skupina orkestrašev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo E. Komel s skladbami Lojzeta Bratuža v instrumentalni priredbi Ivana

pojasnil njegov namen. Povedal je, da je sprva mislil na zasebno srečanje med prijatelji, potem pa je število povabljenih naraslo in je tudi tako prav, ker smo vsi potrebni bratstva, saj nam je usojeno živeti skupaj v tej deželi pod Sveto Goro, kjer se tudi sam počuti kot doma. Za njim je spregovoril Lojze Peterle in označil Bratuža kot evropskega

pričevalca in borca za pravice in dostojanstvo človeka. Bili so časi, ko je različnost motila. Odkar so nastopili očetje Evrope, nas različnost na temelju spoštovanja človekovega dostojanstva

va več ne moti, temveč bogati, je dejal Peterle in dodal: "Tu se je nočjo zgodilo znanilsko dejanje. Dejstvo, da se je Bratužu poklonila država, ki ga je pred 70 leti



potisnila v smrt, naznanja nove odnose, ki si jih tukajšnji Slovenci še kako zaslužijo."

Nagovoroma je sledil nastop pevske skupine Akord, ki jo vodi Mirko Špacapan. Poslušali smo Bratuževe priredbe slovenskih in ruskih ljudskih pesmi. Prav gotovo so bile ob tej priložnosti v vladni palači prvič izvajane Bratuževe skladbe, prvič pa se je glasila tudi slovenska pesem. Med prisotnimi so bili Bratuževi sorodniki, predstavniki kulturnega in političnega

življenja obeh tu živčih narodnosti in nekateri izmed tistih, ki so v letošnjem letu dali pobudo, organizirali in izvedli številne

prireditve in spominske svečanosti. Iz Trsta sta prišla Boris Pahor in Drago Štoka, iz Kopra pomožni škof Jurij Bizjak, iz Nove Gorice bivši minister Sergij Pelhan in bivši veleposlanik Karel Bonutti. Prisotni so bili Dimitrij Volčič, Sergio Tavano in Janez Povše, župan Vittorio Brancati, občinska odbornika Silvan Primosig in Claudio Cressati, pokrajinska odbornica Mara Černic, deželni tajnik SSK Damijan Terpin in še drugi. Sledila je prijetna družabnoet, ki je potekala v živahnem vzdušju in o kateri so pričala dolgo razsvetljena okna vladne palače. Večer na goriški prefekturi ni bil samo primerna spominska oddolžitev, ampak tudi nadvse pomemben dogodek zlasti za goriške Slovence.



se z njim pogovarjal pred začetkom omenjenega srečanja. Po njunem pogovoru sta se jima pridružila še Lojzka in Andrej Bratuž, nakar so se vsi napotili v

Florjanca, na večeru prisotnega urednika Bratuževega Zbranega dela. Nato je spregovoril prefekt De Lorenzo. Poudaril je pomen tega zgodovinskega dogodka in



OGLEJ Posvet Italijanske zveze katoliških tednikov

Sloga in mir v duhu oglejske duhovne in kulturne tradicije

Prejšnji petek, 25. maja, so se v Ogleju zbrali katoliški uredniki in časnikarji škofijskih glasil iz Triveneta, včlanjenih v Italijansko zvezo katoliških tednikov. Srečanje, ki ga je tokrat organiziral goriški tednik Voce Isontina, sta podprli Fundacija Goriške hranilnice in fundacija Societa' per la conservazione della basilica di Aquileia. V župnijski dvorani je navzoče najprej pozdravil časni urednik msgr. Giuseppe Baldas; povedal je, da vlada v Ogleju in sploh v goriški nadškofiji veliko pričakovanje na odkritje prenovljene velike freske v apsidi stare bazilike. Kot potrebujejo umetniška dela kdaj pa kdaj kakšen obnovitveni poseg, prav tako smo potrebni vsi tisti, ki delamo pri katoliških medijih, kakšne spodbude, da lahko nadaljujemo svoje delo z večjim elanom, je poudaril. Prisotne sta pozdravila oglejski župan Alvinio Scarel in župnik msgr. Luigi Olivo, nakar je časnikar Mauro Ungaro kot koordinator srečanja predstavil gosta, g. Renzo Boscarola in g. Gašperja Rudolfa, ki sta spregovorila o izkušnjah združenja Concordia et Pax. Izhajamo iz zgodovine, ki je bila na neki način odrezana, okrnjena, je začel Boscarol. Obdobje od konca prve svetovne vojne pa vse do 70. let je marsikdo skušal pozabiti, zakriti. In vendar se je le porodila želja, da bi ga na novo

odkrili, da bi s poznavanjem tega, kar se je zgodilo z mejo, ki je prežela Goriško na dva dela, oživili našo skupno zgodovino in spet stali vezi. Do enega velikih znamenj je prišlo leta 1988, ko so se začela skupna romanja goriške nadškofije in koprške škofije na Sveto Goro. Šlo je za kulturno in pastoralno potrebo, da se odpravi blokada, ki jo je predstavljala meja. Zavel je duh Svete Gore, ki je duh Goriške, odprt Evropi. V 90. letih so isto željo začeli uresničevati tudi laiki, ki si prizadevajo za prečiščevanje spomina, da bi se premostile dramatične izkušnje iz vojnih časov in ustvarilo drugačno vzdušje. Člani združenja Concordia et Pax so obiskali razna brezna, Lajše, Kobarič, Bazovico, Porčinj itd., da bi skušali bolje doumeti zgodovino, jo poglobiti in nadaljevati po poti, ki se je pretrgala z nastopom ideologij. G. Rudolf je podčrtal, da so bila prva romanja na Sv. Goro vse drugo kot samo po sebi umevna; potreben je bil pogum. Zato je slovenska stran hvaležna pobudniku, nadškofu Bommarcu za preroško znamenje. Obenem je novogoriški župnik posvaril na "intelektualno nemarnost" tistih, ki Slovincem pravijo "Slavi" (Slovani), kar izvira iz "krute igre", ki se je začela leta 1947 in je še nismo presegli. In vendar se je v zadnjih 20 letih nekaj le spremenilo, vzajemno

nezaupanje se je začelo krhati; marsikaj se je začelo prav v cerkvenih krogih, z nadškofom Cololinom, ki je govoril tri jezike, še prej v neformalnih stikih med duhovščino na obeh straneh meje. G. Rudolf je spregovoril tudi o pismu, ki so ga duhovniki z novogoriškega pastoralnega območja poslali predsedniku italijanske republike Napolitanu po njegovem govoru ob letošnjem dnevu spomina, 10. februarja. "Še vedno čakamo na odgovor." Boscarol pa je dodal, da člani združenja še vedno pričakujejo

uradno priznanje poročila, ki ga je sestavila mešana slovensko-italijanska komisija zgodovinarjev, da bi lahko storili korak naprej. Srečanje katoliških urednikov in časnikarjev se je nadaljevalo v oglejski baziliki. Apsida je zaradi restavratorskih del še vedno zakrita. Odgovorni pa že pripravljajo veliko slavlje ob letošnjem praznovanju sv. Mohorja in Fortunata, zavetnikov goriške in videmske nadškofije ter dežele Furlanije-Juljske krajine, 12. julija, ko bodo prenovljene freske končno predstavili javnosti. Pri svečanem bogoslužju bodo sodelovali beneški patriarh kard. Angelo Scola, škofje iz severovzhodnih italijanskih dežel in Slove-

nije. O zgodovini bazilike, ki je doživela Hune, potrese, strele

in več najrazličnejših obnovitvenih posegov, ter njenih umetniških delih je navzočim prejšnji petek spregovoril eden največjih poznavalcev Ogleja, prof. Sergio Tavano. Bazilika je pravo zrcalo Cerkev iz Triveneta, je rekel: v njej je videti sledove različnih umetniških slogov in identitet. Orisal je skoraj 1700 let star talni mozaik, ki prek Jone govori o smrti in vstajenju. Po krajšem uvodu o prvem tisočletju krščanstva v Ogleju je povedal, da je minilo 976 let, odkar je 13. julija 1031 oglejski patriarh Wolfgang von Treffen (Popon) na novo posvetil baziliko. Tedaj je nastala tudi apsidalna freska z

njimi je tudi Popon. Spodaj so prisotni oglejski mučenci. Freska je bila hudo poškodovana leta 1793 in marsikatero podobo so tedaj prekrili z ometom. Obnovili so jo leta 1896 in kasneje leta 1921. Tokratna obnova nudi možnost na novo odkriti izvirne slikarske posege, tako v detajlih kot v celoti. Pri delu, ki se je začelo prejšnje leto, so izvedenci razpravljali o številnih vidikih in težavah tako zahtevnega posega, saj sta vlaga in visoka koncentracija soli v zraku hudo načeli umetnino in jo prekrili z belkasto patino. Na več kot zadovoljiv način se bližajo koncu del in zagotavljajo, da bomo v kratkem



Prof. Tavano s časnikarji pod apsido oglejske bazilike

lahko spet občudovali fresko, ki bo končno spet zablestela v izvirnih barvah, poleg tega pa bomo lahko opazili marsikateri detajl, ki je bil več desetletij očem obiskovalcev bazilike neviden. Obnovitveni poseg, o katerem je podrobneje spregovoril vodja del arh. Leonardo Miani, je naročila goriška nadškofija, spremljalo in načrtovalo ga je deželno spomeniško varstvo, obnovitvena dela je izvedlo podjetje Renzo Lizzi iz Artegne. Prof. Tavano in arh. Miani sta pospremila prisotne časnikarje na gradbeni oder vse do vrha apsida, tako da so si ob njunih besedah lahko od blizu ogledali starodavne freske in zrlili iz obličja v obličje svete osebe, ki že skoraj tisoč let navdihujejo in utrjujejo vero kristjanov iz srednjeevropskega prostora, ki jim je Oglej s svojim duhom zibelka vere in kulture.

DD



Z leve: Mauro Ungaro, g. Giuseppe Baldas, g. Renzo Boscarol, g. Gašper Rudolf (foto DPD)

Prvi festival družin na Slovenskem

6000 ljudi je sprejelo vabilo na lepo srečanje

Prvi Festival slovenskih družin, ki je bil pred Potočjsko jamo v nedeljo, 20. maja, je presegel vsa pričakovanja, saj je privabil kar okrog 1.500 slovenskih družin. S tem so pokazale, da je takšen festival nadvse dobrodošel in da se - posebej številne mlade družine - prepoznajo v sporočilu gesla festivala: »Družina: zakaj pa ne?« Ustanovitelj skupnosti iskreni.net, Igor Vovk, je po zaključku festivala dejal: »Družine, ki so se zbrale na festivalu, so dokazale, da se družino splača imeti in da se splača vanjo vlagati. Veseli smo še posebno velikega števila mladih

družin, saj ravno na njih sloni sporočilo veselja in zaupanja v prihodnost.

Navdušeni pa smo tudi nad tem, da so festival podprli gospodarstvo in mediji in s

tem pokazali, da se zavedajo pomena družine na vseh ravneh družbe«. Organizatorji so zadovoljni, da so prav vse vsebine festivala pritegnile veliko pozornost družin - tako teme kariera in družina, razvajenost, kako izboljšati odnos, odpuščanje v družini, kot predstave in delavnice za otroke ter zabavni del programa. Sicer



Pobuda Slovenske Karitas

Otroci nas potrebujejo

V teh dneh je Karitas pričela z dobrodelno akcijo z naslovom Otroci nas potrebujejo. Akcija je namenjena pomoči otrokom v Sloveniji in bo letos potekala do konca julija. V Sloveniji je veliko družin, ki ne zmorejo pokrivati stroškov za osnovno šolanje otrok. Pozornost bo usmerjena na družine, ki niso deležne rednih oblik institucionalnih pomoči, okoliščine, v katerih živijo, pa so take, da bi bil začetek šolskega leta zanje prevelika obremenitev.

V lanskem letu so ob podpori darovalcev na področju Slovenije s šolskimi potrebščinami pomagali 8.000 otrokom. V različnih drugih programih za otroke, kot so botrstvo, posvojitve na razdaljo, poletni tabori v Soči in Portorožu, lokalni preventivni programi in učna pomoč pa Karitas, pomaga več kot dva tisoč otrokom. Poleg prispevkov darovalcev so del sredstev za pomoč prispevale tudi lokalne skupnosti in Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij. Tako je bilo na vseh

ravnih Karitas otrokom razdeljenih več kot 135 milijonov tolarjev oziroma 0,56 milijona evrov pomoči. Otroci potrebujejo šolske potrebščine, delovne zvezke, učno pomoč in v nekaterih primerih doplačilo toplega obroka ter šole v naravi. Vse več je tudi dijakov iz socialno šibkih družin in iz oddaljenih krajev, ki potrebujejo pomoč pri prevozu v šolo in domov, učenikih in bivanju v dijaških domovih. Tovrstna pomoč je zlasti potrebna v prvih mesecih šolskega leta. Poleg tistih, ki so v materialnih težavah, pomaga Karitas tudi otrokom, ki so ogroženi zaradi obremenitev ali težav staršev ter boleznih ali smrti v družini.

Očitne stiske zaznavajo v večjih mestnih središčih, kjer se med otroki pojavljajo velike razlike, v krajih, ki so oddaljeni od mestnih središč, v enostarševskih družinah in v družinah, kjer starši delajo v vizami ali so imigrirali. Pri Karitas so prepričani, da se bo tudi letos na njihovo prošnjo odzvalo veliko ljudi odprtega srca. Ljudi dobre volje vabijo, da skupaj pomagamo otrokom v stiski. Dodatne informacije dobite pri g. Petru Tomažiču, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, tel. 01/300 59 60 (61), GSM: 031/667 899, e-pošta: Peter.Tomazic@karitas.si.

Alojzij Štefan
generalni tajnik Slovenske Karitas

Izberi življenje (8)
Primož Krečič

Odkritosrčna daritev v družini

Pri daru življenja in ljubezni vsekakor ni mogoče zaobiti družine, v kateri na posebno učinkovit način sprejemamo ta dar in stopamo v nove verige podarjanja, kar je bistvo življenja. Ko se mož in žena vzajemno podarjata in sprejemata v enosti duha in telesa, se vedno bolj odkriva v njih želja po odkritosrčni podaritvi. Brez tega bi zakonu nekaj manjkalo, saj so zakonci poleg medsebojne ljubezni in podpore poklicani tudi k temu, da postanejo občestvo roditeljev, občestvo življenja. Ko iz polnosti svoje ljubezni podarijo življenje otroku, vstopi mednje nova človeška oseba. Ta oseba je dar, ki je podarjen njuni ljubezni, da jo sprejmeta in odgovorno poskrbita zanj in njegovo vzgojo. Otrok je Božji dar, starši so pri tem daru njegovi sostvarniki, Božji sodelavci.

Kaj pomeni novo človeško bitje dar za družino, za družbo, za narod in za Cerkev? Med ljudmi se z vsakim rojstvom poraja veselje, odprto sprejemajo nove člane v družine in skupnosti. Res, da je vsako rojstvo in vsak otrok povezan z novim naporom, žrtvami in ekonomskimi stroški, zato se pri nekaterih starših porodi skušnjava, da bi tega daru ne sprejeli, ker bi motil njihove načrte, ekonomske zmožnosti in jih preveč obremenil. Toda otrokov prihod ni le jemanje in ogrožanje svobode, ampak tudi velika dobrina, obogatitev. Otrok prinaša in daje veliko. Vsak otrok je delček tistega dobrega, po katerem smo ljudje bolj ljudje in po čemer dobiva naša zemlja človeški obraz in naklonjenost. Otrok je velik dar za starše, ki so mu skupaj s Stvarnikom podarili življenje. Otrok je prispevek za njihovo dobro, za njihovo življenje in življenje širše skupnosti. Ta otrok je tako kot vsak človek Božja slava, skupno dobro vsega, kar obstaja. Kaj more biti večja dobrina od človeka, ki je enkrat in nepovnljiv? Vsak človek prinaša tudi Božji pečat in žarek njegove dobrote v skupnost. Bog ga je poklical k življenju zaradi njega samega in ne da bi bil lastnina svojih staršev ali služil namenu koga drugega. Človek nosi v sebi svoje dostojanstvo, ki se razvija v družini in družbi, ob vzgoji in ljubezni. Zelo hudo je, če so otroci deležni motenljive ljubezni, kar povzroča hude duhovne in psihične rane za vse življenje.

Vsako rojstvo lahko razumemo kot velikonočni dogodek, iz žrtve in trpljenja ter ljubezni se rodi novo življenje. Jezus primerja uro svoje smrti s porodnimi bolečinami. To je zmaga življenja nad smrtjo, kozmosa nad kaosom. Rjstvo otroka razkriva moč življenja, ki je močnejše od neživljenja in smrtnega kaosa. Jezus je prišel, da bi imeli življenje v polnosti, zato tudi v vsakem rojstvu odmeva njegova velikonočna zmaga, saj je živi človek Božja slava, kot je zapisal sveti Irenej. Brez te resnice življenja, ki izhaja iz ljubezni in daritve, ne bi moglo priti do polnega smisla človeškega življenja. Cerkev ostaja izvir evangelijskega oznanila o življenju, ki izhaja iz medsebojne podaritve zakoncev in Božjega daru. V družini se tako obnavlja življenje in premaguje smrt, vedno znova išče razsežnost dobrega za ljudi in je zanje odgovorna.

Papež Janez Pavel II. je močno poudaril odgovorno očetovstvo in materinstvo, ki je še posebno povezano s trenutkom spočetja, ko sta zakonca eno telo v najgloblji ljubezni in moreta postati roditelja. Ta trenutek ima posebno vrednost tako za njun medsebojni odnos kot za služenje življenju. Iz svoje ljubezni moreta posredovati življenje novemu človeškemu bitju. Za to življenje sta tudi odgovorna, saj ima otrok pravico, da je sprejet in ljubljen od samega začetka svojega bivanja. Papež Janez Pavel II. je poudaril, da sedanja družina išče 'lepo ljubezen', ljubezen, ki ni le skrčena na zadovoljitev poželjenja, ampak nežnost in veselje nad drugim, ki se podarja, in drugim, ki prihaja na svet. V tem odnosu se spreminja kultura smrti v kulturo življenja, tu je kraj največjega spoštovanja in čutenja. Zato se ne smejo družine zaplesti v ideologije neživljenja in različnih svobodnih ljubezni. Prava ljubezen je namreč vedno zahtevna, odgovorna in odprta v življenje. Razne oblike 'svobodne ljubezni' pa izrabljajo človeške slabosti, tako, da jim z zavajanjem in odobravanjem javnega mnenja poskrbijo določeno obliko zaščite, ne upoštevajo pa posledic, ki prihajajo iz tega, posebno, če jih morajo plačati poleg zakonca tudi otroci, ki so navadno oropani očeta in obsojeni, da postanejo sirote živih staršev. /Pismo družinam, 14/

SVETA TROJICA

Prig 8,22-31; Ps 8; Rim 5,1-5; Jn 16,12-15

Knjiga Pregovorov, ki jo danes v kratkem odlomku beremo, je modrostna. Uči nas ljubezni do Boga in do človeka. Človek pa je moder, če spolnjuje zapovedi, kdor se boji Boga, kakor sin očeta. Govori: "Zaupaj v Gospoda z vsem svojim srcem. Boj se Gospoda. Časti Gospoda. Ne odklanjaj dobrote potrebnemu. Ne reci svojemu bližnjemu: 'Pojdi in pridi nazaj, jutri ti bom dal, če to imaš. Ne snuj hudega zoper svojega bližnjega. Ne prepričaj se z nikomer brez vzroka, če ti ni storil nič zalega. Ne zavidi nasilnemu človeku". Sviri pred preklestvom hudobije (Prig 3,5.7.9.12.27-35). V odlomku današnjega berila iz knjige Pregovorov pijemo Božjo ljubezen, ki nas je hotela od vekomaj. Hotela je modrost, hotela je ljudi, še posebno, tako lahko sklepamo, novega človeka, Marijo, v njej pa nas vse. Tako je piše: "Gospod me je imel v začetku svojih poti, pred

svojimi pradednimi deli. Bila sem zasnovana od vekomaj, od začetka, preden je bila zemlja. Bila sem spočeta, ko še ni bilo pravodovja, ko še ni bilo zbiralnikov, polnih voda. Preden so bile utrjene gore, pred hribi sem bila spočeta, ko še ni naredil zemlje in pokrajin, ne prvine prahu sveta. Ko je pripravljal nebo, sem bila tam, ko je zarisoval obzorje nad pravodovjem, ko je zgoraj krepil oblake in utrjeval zbiralnike pravodovja, ko je postavljaj morju njegovo mejo, da vode ne prestopijo njegovega obrežja, ko je zarisoval temelje zemlje, sem kot njegov ljubljencek bila ob njem, se veselila dan za dnem, se ves čas igrala pred njim. Igrala sem se na njegovem zemeljskem krogu in moje veselje je bilo pri človeških otrocih" (Prig 8,22-31).

P. Hugo Rahner, brat znamenitega teologa Karla, je raziskoval veliko duhovno bogastvo vzhodnih cerkvenih učiteljev, teologov in filozofov in pisateljev. Na podlagi teh študijev je izdal bogato, čeprav drobno knjižico, z naslovom "Človek in igra" ter "Bog in igra" (citiram po spominu), ki jo je brat Karel, skupaj z drugimi podobnimi, s pridom uporabljal. Prišel je

do zaključka, da Bog prikazuje vero kot lepoto, kot poezijo in ljubezen Boga do človeka. Ko skušamo priti Božji zamisli o človeku do dna, nam razum in domišljija odpove. Preostaja nam samo vera. S psalmistom pojemo slavo in hvalo Bogu, ki vanj verujemo, ker se nam on razodeva. Piše: "Ko gledam nebo, delo tvojih prstov, luno in zvezde, ki si jih utrdil: Kaj je človek, da se ga spominjaš, sin človekov, da ga obiskuješ? Naredil si ga malo nižjega od Boga, s slavo in častjo si ga ovenčal. Dal si mu oblast nad deli svojih rok, vse si položil pod njegove noge. Gospod, naš Gospod, kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji!" (Ps 8,4-10).

Toda nimamo opraviti samo z Božjo ljubeznijo, z opravičenjem po veri, pač pa tudi s stiskami sedanjega časa. Apostol Pavel se s temi stiskami celo ponaša, če znamo tudi potrpeti z upanjem, kajti to zmoremo s Svetim Duhom, ki nam je bil dan (Rim 5,1-5).

Jezus, ob skorajšnjem slovesu od tega sveta, poučuje apostole o delovanju Svetega Duha. Dokazal in podelil ga bo človeštvu na križu. Vse življenje učencev vseh časov bo hoja v Sve-

tem Duhu. Bo čas Duha.

Jezus ne ovinkari glede resnice. Pove namreč naravnost, da bodo apostoli preganjani; celo morili jih bodo, misleč, da je to všečno delo Boga. Vse resnice se bodo spominjali, ko jim jo bo razodel Sveti Duh. Sveti Duh bo prišel tedaj, ko bo Jezus odšel k Očetu, saj ga bo on poslal nad apostole in svet.

Da je Bog v treh osebah, smo slišali samo iz ust Jezusa. Čeprav je Bog samo eden. Troje oseb v enem Bogu je skrivnost vseh skrivnosti. Vse tri osebe imajo svoje lastnosti: Oče je ustvaril vse z Besedo, s Sinom, v Svetem Duhu. Ustvaril je z ljubeznijo in iz ljubezni. Evangelist Janez izpove, da je Bog ljubezen (1 Jn 4,8.16).

Zato ponižno izpovejmo vero in vse upanje ter ljubezen vsem trem osebam. Recimo: "Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu!" Zaznamovani smo namreč za vedno z Očetom in Sinom in Svetim Duhom. Zato naj se ne bojimo vladarja tega sveta, ker je že obsojen. Vodi pa nas in uči vso resnico presveta Trojica (Jn 16,11.13-15).

Na praznik Obiskanja Device Marije (31.5.) naj Božja Mati obišče tudi nas s sadom svojega telesa!

JE PODPIS, PA TUDI MNOGO VEČ

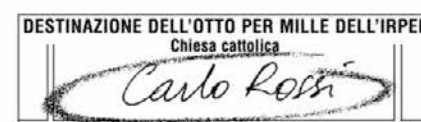


www.8xmille.it

PODPISI OBRAZEC CUD IN NAMENI
8 OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI.
TVOJA ŽELJA POMAGATI DRUGIM
SE NE BO NIKDAR UPOKOJILA.
C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Davkoplačevalci, ki jim ni treba predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri 8 od tisoč s svojim obrazcem CUD. Na listu, priloženem obrazcu CUD, podpiši dvakrat: v okencu "Chiesa Cattolica" in, spodaj, kjer piše "Firma". List nato zapri v belo ovojnico, nanjo pa napiši svoj priimek, ime, davčno številko in napis "SCELTA PER LA DESTINAZIONE DELL'OTTO E DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF". Ovojnico oddaj na poštнем uradu ali v banki. Kaj več informacij dobiš na zeleni, brezplačni telefonski številki 800.348.348.



Na tvoji davčni prijavi
ali na obrazcu CUD

TUDI LETOS SE ŽE UTEČENEMU 8 OD TISOČ PRIDRUŽUJE PET OD TISOČ. DAVKOPLAČEVALEC LAHKO PODPIŠE ZA 8 OD TISOČ IN ZA PET OD TISOČ, KAJTI EDEN NE IZKLJUČUJE DRUGEGA; NOBEDEN OD DVEH PA DAVKOPLAČEVALCA ITAK NIČ NE STANE.



Kratke

Mladinski dom vabi

V torek, **5. junija**, bo psihoterapevt dr. Bogdan Žorž vodil dve srečanja: ob 17.30 bo tretješolcem, ki se pripravljajo na malo maturo, svetoval, kako lahko ohranijo umirjenost in zbranost pred izpiti in pri izpiti; ob 18.30 pa bo dalj staršem bodočih dijakov, t.j. otrok, ki so izdelali peti razred OŠ, dragocene nasvete, kako naj ravnajo z njimi, da se bodo čim prej lotili dela samostojno in odgovorno (srečanje je seveda odprto tudi drugim staršem in vzgojiteljem). **Od 11. do 15. junija** bo potekala PRIPRAVA NA IZPITE MALE MATURE. Vpisi na sedežu MD do 31. maja. **Do 15. junija** sprejemamo v Mladinskem domu VPISE ZA NOVO ŠOLSKO LETO s 25% popustom pri vpisnini. **Od 3. do 7. septembra** bo potekala PRIPRAVA NA VSTOP V SREDNJO ŠOLO, namenjena petošolcem. Vpise sprejemamo do 15. junija na sedežu. VPISI IN INFORMACIJE: Mladinski dom Gorica, ul. Don Bosco 60, tel: 0481 546549, 0481 536455 ali 328 3155040.

Snovanja: Romantične pripovedi s Severa

V petek, **1. junija**, bomo ob 20. uri v komorni dvorani KC Lojze Bratuž lahko prisluhnili osmemu glasbenemu večeru iz niza Snovanja 2007, ki jih organizira SCGV Emil Komel. Glasbena prireditelja, ki nosi naslov Romantične pripovedi s Severa, bo z glasbo in besedo osvetlila lik norveškega skladatelja Edvarda Griega ob stoletnici smrti. Na programu so Griegove klavirske skladbe, oglasila pa se bosta tudi Mali šolski orkester pod vodstvom Aleksandra Sluge in Orkester ArsAtelier, ki ga vodi Luigi Pistore.

Dobrodelni koncert na Sv. Gori

V nedeljo, 27. maja 2007, je bil v baziliki na Sv. Gori dobrodelni koncert za obnovo romarskega doma. Priredil ga je Frančiškanski samostan Sv. Gora, nagovor je imel p. Bernard Golčnik, gvardijan samostana. Na sporedu so bile skladbe za orgle (J. S. Bach) in za glas ob orgelski spremljavi (L. Mav, F. Schubert, C. Franck, G. F. Händel, W. A. Mozart, J. S. Bach-Ch. Gounod, C. Saint Saens, G. Verdi, P. Mascagni, G. Bizet), ki sta jih izvajala organistka Mojca Prus in tenorist Alexander Brown. Gledališki in filmski igralec Pavle Ravnohrib je bogati glasbeni del primerno dopolnil z občutenimi recitacijami besedil o Sv. Gori (I. Pregelj, A. Res, L. Šorli, p. S. Zore, s. K. Povirk). Kljub izredno slabemu vremenu je koncert privabil lepo število poslušalcev.

Začetek Praznika špargljev v Štandrežu

Z odprtjem razstave orodja za ročno obdelavo lesa se je v petek, 25. maja, začel v Štandrežu v organizaciji PD Štandrež tradicionalni Praznik špargljev. Razstava je postavljena v spodnjih prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič. Na ogled je razno orodje, ki so ga uporabljali mizarji in tudi kmetje za sekanje dreves, pa tudi za izdelavo orodja, hišne opreme, pohištva idr. Zbrane predmete so dali na razpolago Mario Mucci, Damjan Paulin, Rado Paulin in Viktor Selva. O razstavi je spregovoril Damjan Paulin, za glasbeni uvod pa je na orglice zaigral Martin Marussi. Z dvojezičnimi napisi o razstavljenih predmetih je razstavo opremila Milenka Zavadvav. Razstava bo odprta do 3. junija ob urniku prireditev Praznika špargljev. V soboto, 26. maja, se je na prireditvenem prostoru župnijskega parka zbralo kakih 50 otrok iz vrtcev in osnovnih šol in se pomerilo v slikarskem ex-tempore na temo šport. Praznik špargljev se bo nadaljeval v soboto, 2., in nedeljo, 3. junija, z bogatim kulturnim programom in raznoliko kulinarično ponudbo.

Srečanje Slovencev, razseljenih po Italiji, v Ogleju 1. julija 2007

Upravni odbor Konference za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa, ki se je sestal na sedežu v Gorici prvič po občnem zboru v novi sestavi, je razpravljal o raznih problemih Slovencev, ki živijo po Italiji. Poudarjeno je bilo sodelovanje z Društvom Slovencev v Milanu, katerih napore, da bi se ohranila stavba nekdanjega jugoslovanskega veleposlaništva v tem mestu, ki sedaj pripada slovenski državi, močno podpira naša konferenca in bo zastavila vse sile pri slovenskem zunanjem ministrstvu, da se to doseže. Po svojih močeh sodeluje pri bližnji V. Konferenci slovenskih zdravnikov iz sveta in Slovenije, ki bo potekala v prostorih Predstavništva Krke v Ljubljani, Dunajska 65. 1. in 2. junija 2007 in na katero vabimo tudi slovenske zdravnike iz zamejstva. Čestitala je svojemu podpredsedniku Dinu Del Medicu, ki je s svojo knjigo kuhinjskih receptov Vino in tartufi v zadnjih dneh dosegel v Šangaju na Kitajskem velik uspeh, saj je ta slovenska knjiga postala svetovni prvak. Odbor je zavrnil namere predsednika Konference za Slovenijo, ki si je želel neke preosnove kongresa tako, da bi postala Konferenca za Slovenijo nekaj dvojnik SSK. V nadaljnjem razpravljanju je bil sprejet sklep, da bo letošnja že tradicionalna proslava ob obletnici proglativne samostojnosti Slovenije v večernih urah v petek, 22. junija, Pod lipo v Števerjanu. Posebnost večera bo predstavitev najnovejšega dela profesorja Jožka Šavlija, Karantanija. Letos bo tudi srečanje Slovencev, ki prebivajo v Italiji. Prejšnja leta so taka srečanja bila v Bardu v Terski dolini. Letos bo tako srečanje v nedeljo, 1. julija, s pričetkom ob 11. uri v Ogleju. To mesto je namreč s Slovenci zgodovinsko močno povezano. Pomislimo samo na pesnitev Krst pri Savici našega največjega pesnika Prešerna. Vabimo vse Slovence iz naše dežele, da opozorijo sorodnike, znanke in prijatelje, ki živijo po vsem italijanskem polotoku, na to srečanje. / Predsednik IK SSK Marjan Terpin



Vljudno vabljeni k

**MAŠI V SPOMIN NA VODITELJE
IN DOBROTNIKE KULTURNEGA
CENTRA LOJZE BRATUŽ**

Cerkev sv. Ivana,
sobota, 9. junija 2007, ob 19.30

SOVODNJE Butkovičevi dnevi

Občutena slovesnost ob grobu velikega domačina

“Gospod Peter Butkovič-Domen, hvala za vse!” S temi preprostimi, a iskrenimi besedami zahvale so v nedeljo, 27. maja, na pokopališču v Sovodnjah učenci drugega, tretjega in četrtega razreda OŠ P. Butkoviča-Domna sklenili svoj zelo neposredni, občuteni “pogovor” z nekdanjim župnikom in vsestranskim ustvarjalcem P. Butkovičem-Domnom, ob čigar prenovljenem grobu je bila po nedeljski sv. maši krajša slovesnost, ki sta jo v sklopu Butkovičevih dni, ob 25-letnici pomenovanja sovođenjske osnovne šole po tem razgledanem, sovođenjskem čedermaču, literatu, prevajalcu, ilustratorju in začetniku slovenskega ugankarstva, priredili sovođenjska občina in župnija sv. Martina. Šolarji so gladko podali pretehtano besedilo, ki so ga spletile njihove učiteljice in vanj vtakale Butkovičevo poezijo Materi, pri kateri privre na dan vsa njegova navezanost na ljubljeno mater Karolino Belinger, in odlomek iz njegovega proznega dela, v katerem svetlo zaživi lik očeta Andreja. Pred prisrčnim poklonom otrok je o pomembnem sovaščanu spregovoril sovođenjski župan Igor Petejan. Na kratko je preletel Butkovičev življenjepis in naglasil, da je občina, tudi na pobudo nekaterih domačinov, odkupila Butkovičev grob in ga obnovila; kupila je tudi njegovo rojstno hišo v Škrljah, ki pa za zdaj, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, še čaka prenove. V njej naj bi uredili knjižnico, čitalnico in majhen etnografski muzej. Na tak način bodo Sovodnjenci najlepše počastili duhovnika in kulturnika, ki je pomagal



Foto DPD

vsakomur, ne da bi se oziral na njegovo svetovnonazorsko prepričanje, in z vso širino duha oznanjal medsebojno ljubezen in spoštovanje. Te njegove odlike je v kratkem nagovoru poudaril tudi g. župnik Vojko Makuc in dejal, da je treba to njegovo poslanstvo nadaljevati, saj, kar je on v Božjem imenu oznanjal, ni preminilo, ampak še živi. Skupna molitev Oče naš je splavala nad Božjo njivo in župnikov blagoslov je zaobjel vse prisotne, predvsem pa Butkovičev grob, na nagrobniku katerega je napis, ki ga je spisal prijatelj Finžgar Butkovičevi materi v spomin. Cerkveni ženski pevski zbor pod vodstvom Rezi Češčut in Marinke Lasič, ki je v začetku zapel binkoštno Š skupno pesmijo prosimo, je sklenil slovesnost s pesmijo majniški kraljici Mariji v čast, Spet kliče nas venčani maj. G. župnik se je ob koncu zahvalil vsem oblikovalcem spominkega slavlja in povabil prisotne, naj se udeležijo šolske prireditve

v Kulturnem domu v Sovodnjah, 8. junija, ob 20. uri. Večer bo tudi sklep Butkovičevih dnevov. Belino obnovljenega groba, v katerem počiva g. Butkovič-Domen ob dragi materi, so krasili značilni slovenski šopek z roženkavtom in rožmarinom ter rdečimi nageljni, ki ga je pripravila zve-

sta, skrbna oskrbovalka groba, gospa Zlatka Pelicon Tomsič, in cvetlični kompoziciji, ki sta ju uglednemu pokojniku poklonili šola in občinska uprava. Na nedeljsko svečanost je dobrohotno gledalo tudi nebo, saj je prirediteljem prizaneslo z dežjem.

Iva Koršič

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

**ANNE MARIE PAOLETTI
por. TOMSIČ**

*se iskreno zahvaljujemo vsem,
ki so na katerikoli način
počastili njen spomin.*

*Posebna zahvala naj gre zboru
in predsedniku društva
slovenskih upokojencev Gorica.*

IVO, UGO, RUDI in VERA
Sovodnje ob Soči, 31.05.2007

Uspešna izvedba pobude Dies Domini
Med bleščečimi sabljami
in barvanim žametom

Sončno vreme in prosti dnevi so v soboto in nedeljo, 28. in 29. aprila, privabili precej obiskovalcev na Goriški grad, ki so izbrali pravi čas za ogled našega tisočletnega mesteca, saj so se znašli sredi pravega praznika iz XIII. stoletja. Tudi letos ga je organizirala predsednica društva Meginar-dus de Goritia, Simo-netta Starchi, s podporo goriške občine. Žal, so peti Dies Domini okusili predvsem turisti, medtem ko je bila prisotnost poznanih obrazov zelo skromna. Ne glede na to je manifestacija dosegla velik uspeh in pripomogla k širjenju pohvalnih besed o Gorici po bližnjih in daljnih deželah. Štirinajst skupin iz raznih italijanskih dežel je učinkovito poskrbelo za celodnevno animacijo. Nekateri so z barvitimi stojnicami privabliali neštete oči in kupce, ki so se navdušili za ročno izdelane dragulje, srebrne okraske, vence iz rož



Foto DPD

in slame, pasove s posebnim votkom in še za mnoge druge zanimivosti. Otroci bi se kar cele ure kratkočasili pri značilnih srednjeveških igracih, kot je igra z orehom, pri kateri mora igralec z klavircem zadeti oreh, ki se po zaprti leseni cevi spusti na tla.

lijanskemu sokolarju, komaj sedem let stari deklici, je uspelo voditi enokilogramskega orla skozi ozke geometrične figure, ki so jih ustvarjali pogumni prostovoljci iz publike. V soboto se je praznik končal z večerno prireditvijo vojščakov, ki

so si spretno podajali ognjene palice in gorjace. Naslednjega dne ob enajsti uri zjutraj je bila v cerkvi Sv. Duha vsakoletna sv. maša v latinskem jeziku.

Za bolj izbrane obiskovalce sta bili v grofovi dvorani dve predavanji. O furlanski heraldiki je predaval dr. Arturo Bottacino, poročilo o igranju v srednjem veku pa je imela dr. Alessandra Rea. Na trgu Seghizzi so se vrstili sablaški boji z razlagami in prikaz igre Fallas. Prijetni ritmi in melodije iz dud so medtem odmevali po srednjeveški tržnici in grajskih ulicah ter razveseljevali mimoidoče in natančne kaligrafe.

V nedeljo se je manifestacije udeležil tudi grof Formentini, ki je s svojo avtoritarno in mogočno postavo stopal po grajskih stezah. Ob treh popoldne je pred družabnostjo z izvoljenimi plemiči obhajal obred investiture in tako imenoval novega viteza, takoj zatem pa mu je služničad postregla s prigrizkom ob spremljavi glasbe in poskočnih plesov.

Organizatorji so primerno poskrbeli tudi za morebitne napade hude žeje in lakote ali za enostavno željo po okusnem jabolčnem zavitku ali krhki torti z marmelado iz borovnic. Obe “taberni” sta za nekaj evrov nudili sendviče s sirom ali mesnimi izdelki, viteško jed in hladne pijače. Podjetje APT je dalo na razpolago brezplačni avtobus, ki je vsakih dvajset minut prevozil mestno središče in pripeljal ljudi na grad, kjer je bila vožnja z osebnimi avtomobili prepovedana.

ML

Likof v Števerjanu

Uspeh kljub nagajivemu vremenu

Mesec maj, mesec šmarnic, pomladnega navdih, razvedrilne svežine obarvano zacvete narave.

Mesec maj, mesec rodovitnosti, pomlajenih čustev, radosti, ki te napoji z novimi močmi, razveseli, oživi in ublaži vse težave.

A mesec maj za sabo razkriva veliko pomenov. Mesec maj, mesec zahvale naravi, dobremu Bogu za vse prejete sado-ve. Zahvalna beseda ni nikoli odvečna, a vendar je za nekomu skoraj težko zahvaliti, skoraj vedno pozabljena in zamolčana je zahvalna beseda. Hvala torej za vse!

Prav v tem hvaležnem vzdušju je v soboto popoldne, 26. maja, že drugič zapored zaživel praznik celotne števerjanske vasi, ki so ga poimenovali Likof. Glavno besedo so seveda imeli kmetje, gostilničarji in agrituristični operaterji. Organizator je s tem praznikom želel promovirati sadove, ki jih daje zemlja briškemu človeku. Z eno besedo lahko povemo, da je želel obdariti goste z malo tiste tipične števerjanskosti, prijaznosti, sproščenosti pri uživanju briške kapljice in jedače. Vse to, kar mislimo, da



Foto Bumbaco

današnji družbi primanjkuje. Škoda je le samo, da v večernih urah je nad Števerjan zgrmelo neurje, ki je deloma ohladilo lepo vzdušje.

Na pobudo Vinoteke števerjanski griči, ob sodelovanju prosvetnih društev KD Briški grič in SKPD F.B. Sedej, pod pokroviteljstvom občine Števerjan ter dežele Furlanije Julijske

krajine je tudi letos zaživel občinski praznik briške vasi. Na prizorišču so se predstavili skoraj 20 kmetij, tri gostilne, štirje kmečki turizmi in hotel, dober del števerjanske proizvodne sile. V uvodnem pozdravu je predsednik števerjanske Vinoteke Simon Komjanc predstavil hvalevredno pobudo. Zatem je prejel besedo števerjanski župan Hadrijan Corsi, ki se je zahvalil vsem gonilnim silam za organizacijo skromnega, a izjemno doživetega praznika, pokrajinska odbornica Mara Černic je podčrtala dejstvo, da sama pokrajinska uprava načrtuje razširitev infrastrukture v Brdih za pospešitev turizma, deželni odbornik za šolstvo in kulturo Roberto Antonaz pa je v nagovoru opeval lepoto Brd, raznolikost in bogastvo teritorija. Programa sta se udeležila tudi goriški odbornik Silvan Primožič in deželni tajnik SSK Damijan Terpin. Pričelo se je torej z uradnim odprtjem prireditve. Sledila je enogastromomska pokašnja. Dušan s Huma, tako ga pač vsi poznajo, je zatem pripeljal na plac star voz s konjsko vprego, naložen s sodom vina, v spremstvu deklet v narodnih nošah in ob glasbi harmonike domačina Tadeja Langa. Na trgu Svobode, pred cerkvijo sv. Florijana, so se predstavili domačini, vsakdo s kopico najobetavnejših želja in veliko gostoljubnosti. Števerjanci so ponudili

številnim gostom trud svojega celoletnega dela, pokušno sadov domače zemlje: vino, češnje, oljčno olje in med. Poleg tega so gostilničarji pripravili tipične briške jedi, kletarji so servirali pristno briško kapljico, domači obrtniki so se izkazali v svoji iznajdljivosti. Predstavili so se nam krajevni obrtniki Matej Leopoli v spret- nem kovanju železa, Florijan Vogrič v pletenju košev in Lucijan Vogrič v oblikovanju kmečke opreme. Domačini so torej prinesli na stojnice izključno tipične pridelke in izdelke tega malega, a izredno bogatega in produktivnega teritorija. Gostje so poleg tega lahko v župnijski dvorani spoznali razčlenjeno kulturno delovanje obeh prosvetnih društev, ki delujeta na občinskem teritoriju, čudovito etnografsko fotografsko razstavo ter izdelke malčkov vaške osnovne šole Alojz Gradnik. Na ogled in tudi na prodaj so bile razne knjige in publikacije o Števerjanu. Med borovci pa so bili razstavljeni stroji in traktorji, stari več kot pol stoletja. Praznik je potekal v prijateljskem vzdušju, z željo povezovanja ljudi; same zgibanke in ves promocijski material so bili pripravljeni v štirih jezikih: slovensčini, italijanščini, furlanščini in nemščini. Pobuda je nedvomno dobro uspela, upati je samo, da je promocija čim dlje zazvenela.

MD

Butkovičevi dnevi v Sovodnjah

Ob 25. obletnici poimenovanja sovođenjske osnovne šole po Petru Butkoviču-Domnu, na pobudo občine Sovodnje, OŠ Petra Butkoviča-Domna, Kulturnega društva Sovodnje in župnije sv. Martina, potekajo Butkovičevi dnevi, posvečeni svetlemu liku poliedričnega sovođenjskega duhovnika. V petek, 8. junija, bo ob 20. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah zaključna prireditev učencev OŠ P. Butkoviča-Domna in otrok zadnjega letnika otroškega vrtca iz Sovodenj. Vljudno vabljeni!



150 let osnovne šole v Štandrežu

Učenci, učitelji in odbor za proslavo 150-letnice ustanovitve osnovne šole Fran Erjavec v Štandrežu toplo vabijo vse, ki sta jim mladina in šola pri srcu, na niz pobud ob jubileju. Spored: v petek, 1. junija, bosta ob 10.30 odkritje in blagoslov plošče na pročelju stavbe štandreške šole. V torek, 5. junija, bo ob 20.30 predstavitev publikacije 150 let slovenske šole v Štandrežu v župnijski dvorani Anton Gregorčič. Ob 21. uri bo odprtje dokumentarne razstave v spodnjih prostorih župnijskega doma. V petek, 8. junija, bo ob 17.30 odprtje likovne razstave učencev v prostorih konzulte, ob 18.30 v občinski telovadnici v Štandrežu slavnostna akademija otrok. Datum šolske maše v štandreški cerkvi, pri kateri se bodo spomnili pokojnih učiteljev in drugih, ki so poučevali in vodili šolo, mora biti še določen.

Znamenje z grbom ob vstopu v Štandrež

Izziv mladim rodovom



Tri metre visoka in dva metra široka jeklena tabla z grbom v mozaiku in dvojezičnim napisom ime na vasi krasi od torka, 15. maja, vhod v Štandrež. Svojev- vrstno obeležje v ul. Tabai (nasproti veleblagovnice Smart), ki ga je uresničil rajonski svet pod vodstvom predsednika Marjana Breščaka v sodelovanju z društvom Skultura 2000 in s prispevkom fundacije Cassa di risparmio, so praznično odkrili na prisrčni slovesnosti, ki so se je udeležili tudi otroci krajeve osnovne šole Fran Erjavec. Breščak je v nagovoru ponazoril razloge znamenja in se zahvalil študentom mozaične šole iz Spilimberga, ki so ga izdelali po načrtu Franka Žerjale, pa tudi prostovoljcem, ki so prispevali pri projektu. Damjan Paulin je obrazložil, zakaj sta v grbu vasi prisotna vržot in puran. Povedal je, da so se prebivalci Štandreža od samega nastanka vasi ukvarjali pretežno s kmetijstvom, usmerjenim zlasti v vrtnarstvo in živinorejo. Najznačilnejši pridelki so bili vržoti, na skoraj vsakem kmečkem dvorišču pa so imeli purane. Štandreška občina v preteklosti sicer ni imela uradnega grba, je pa od leta 1923 dalje izdajala koleke, na katerih sta bila omenjena simbola. Isti motiv so od 50. let dalje

prevzela razna štandreška društva in krajevna podjetja, ki ga še uporabljajo na žigih, naslovljenih papirjih in v publikacijah. Vaška skupnost je zato že decembra 2001 rada sprejela prepoznavni znamenji in predstavila uradni grb, ki bo odslej krasil vstop v vas iz avtocestnega omrežja. V prisotnosti občinskega odbornika Silvana Primožiča in občinskega svetnika Boža Tabaja je veliko tablo blagoslovil župnik Karel Bolčina, odkril pa jo je vaščan Viljem Zavadlav, nekdanji predsednik štandreškega kmečkega društva. Pobudniki so s postavitvijo obeležja želeli na simbolični ravni izročiti mlademu rodu grb, ki stoji na stičišču avtoceste in železnice, torej na križišču med vzhodom in zahodom. Ob tem omenimo, da je že sredi aprila potekalo srečanje med predstavniki društva Skultura, mozaične šole iz Spilimberga, akademije likovnih umetnosti za oblikovanje iz Ljubljane in podžupanom občine Šempeter-Vrtojba. Pripravili so okvirni načrt za pobudo, do katere naj bi prišlo julija letos. Študentje naj bi namreč na poletni koloniji pripravili razstavo, ki bi jo na bližnjem mejnem prehodu postavili ob koncu leta v pozdrav padcu meja med Italijo in Slovenijo.

Obvestila

Goriški Inštitut za družbeno in versko zgodovino organizira v soboto, 16. junija, voden obisk razstave Apocalisse. L'ultima rivelazione v Illegiu blizu Tolmeča. Na razpolago je 25 prostorov: odhod s Korza Verdi št. 4 v Gorici ob 14.30, vrnitev ob 20.30. Vpisovanje: tel. št. 0481 530392 (tudi faks) v jutranjih urah ali po e-mailu: istitutodistoriasociale@virgilio.it.

V Gnidovčevem domu na Mirenskem Gradu se nadaljuje razstava ilustracij Paole Bertolini Grudina in Walterja Grudine.

Sklad Mitja Čuk prireja poletno središče Kratkčasnik 2007 v vrtcu v Doberdobu od 2. do 27. julija od 8. ure do 13.30 z malico. Prijetno vzdušje, majhne skupine, prijazne vzgojiteljice, veliko zabave, ekskurzije, izlet in še veliko drugih prijetnih dejavnosti bodo popestrili in razgibali poletje vaših otrok. Vpis in zavarovanje 15 evrov. Tedensko plačilo 40 evrov; mesečno 140 evrov (4x35 evrov). Mesta so omejena, vpis do 15. junija 2007. Vpisi in informacije na tel. 335 5952551 (Damiana) pon.-pet. 9-11 in 19-20; samo info: Sklad Mitja Čuk -tel. 040 212289.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem izleta na Koroško, da bo prvi avtobus odpeljal v soboto, 2. junija, ob 5.50 izpred cerkve v Doberdobu, nato s postanki na Poljanah, Vrhu, v Sovodnjah pri cerkvi in lekarni ter v Štandrežu pri cerkvi. Drugi avtobus pa bo odpeljal ob 6. uri izpred gostilne Primožič v Gorici, nato izpred Vage pri Pevmskem mostu in v Podgori pri spomeniku ter pri športni palači. Vsak mora imeti veljavno osebno izkaznico. Priporočamo točnost!

Čestitka

V soboto, 26. maja, sta na Vrhu sv. Mihaela Danica in Dario Fantin slavila 25. obletnico poroke. Vse najboljše in še obilo sreče in ljubezni jima želi Prosvetno društvo Vrh sv. Mihaela.

Darovi

V spomin tete Ane, darujejo Jelka, Lučka in Andreina z družinami 200 evrov za društvo krvodajalcev iz Sovodenj.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 01.06. do 07.06.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 1. junija (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - Iz krščanskega sveta. - Zanimivosti in obvestila - Vio tedna. **Ponedeljek, 4. junija** (v studiu Andrej Baucon): Sodobni "sound" - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila. **Torek, 5. junija** (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem. **Sreda, 6. junija** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Zlata koroza - Izbor melodij. **Četrtek, 7. junija** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

DRUŠTVI JADRO in TRŽIČ

vabita na

KRAMLJANJE S PREDSTAVNIKI ALBANSKE SKUPNOSTI V LAŠKEM

v petek, 1. junija, ob 20.30,
na sedežu društva Jadro v Romjanu

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2007

v Štandrežu - v župnijskem parku med lipami

Sobota, 2. junija 2007

ob 20. uri ples z ansamblom MALIBU'

Nedelja, 3. junija 2007

ob 19. uri nagajevanje natečaja ex-tempore nastop MePZ Čepovan in dramskega odseka PD Štandrež s komedijo GREMO V TEATER ples z ansamblom KALAMARI

Na voljo odlični šparglji, domača jedača in pijača. Bogat srečelov

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
ŽUPNIJA SV. ANDREJA

Vabita na

KONCERT CERKVENIH PESMI

Nastopajo:

Mešani pevski zbor Rupa - Peč
Pevska skupina Akord
Komorni zbor Julius
Mešani pevski zbor Štandrež
Moški pevski zbor M. Filej
Mešani pevski zbor Podgora
Mešani pevski zbor Lojze Bratuž

Župnijska cerkev v Štandrežu
Nedelja, 10. junija 2007, ob 18. uri

Razstava v Lični hiši v Ajdovščini Ptice Silvestra Fakuča

Kaj lahko umetnik danes še novega pove, ko se nekega dne zave, da je ptica več kot le ljubka, elegantna žival, da je ptica lahko simbol njegove in vsake človeške duše, da je pravzaprav ptica odsev človeškega hrepenenja po letu in prostosti, svobodi, a tudi želja po večnem.

In kaj lahko likovni umetnik še novega pove danes o pticah, če pa vemo, da so bile ptice tisočkrat in milijonkrat in še večkrat že upodobljene, da so se z njihovimi liki in upodobitvami spoprijeli tako vrhunski umetniki kot začetniki,

če že otroške poizkuse pustimo ob strani? Kaj lahko torej nekdo danes z upodobitvijo ptice in ptic še pove?

Veliko, zelo veliko, če je seveda umetnik, tak, ki pusti, da mu duša zapoje, kot imamo navado reči takrat, ko nemo stojimo pred lepim likovnim delom.

Da mi boste verjeli, kako res je, kar stoji zapisano v gornjih vrsticah, vam svetujem, da se odpravite v likovno galerijo Lična hiša v Ajdovščini (tik zraven Pilonove galerije!), kjer je na ogled preprosto oblikovana, a presenetljivo lepa

razstava litografij likovnega umetnika Silvestra Fakuča, ki ga sicer poznamo kot izjemno subtilnega in prepričljivega snovalca unikatnih nagrobnih spomenikov v kamnu in marmorju, a nas tokrat preseneča z lirizmom, ki ga že dolgo nismo videli. Umetnik nam je povedal na sami razstavi, da je bila odločitev za upodabljanje



Foto JMP

ptic preprosta in dokaj nenavadna, saj je na rodnih Ustjah na Vipavskem, kjer živi in ustvarja, nekega zimskega

večera nenadoma zapadel sneg, ki je pobelil pokrajino, in pogled na sinice, taščice, kose in druge ptice, ki so se znašle na neznani pokrajini, ga je dobesedno začaral, saj, tako umetnik sam: "Strmel in strmel sem, gledal ptice tako, kot jih še nisem videl, presenečen nad njihovo izgubljenostjo na snegu in nad lepoto njihovega leta." Umetnik je začel z risbo, najprej je čisto realistično, a z liričnim na-

dihom, upodobil prve ptice: kosa, sinico, taščico, vse na snegu, nato napravil odtise v tehniki litografije.

A se ni ustavil samo pri tem. Ptice so ga dobesedno omamile in se je podal na let z njimi, umetniški seveda. Nastala je serija izjemnih litografij manjših dimenzij in pa takih grafičnih listov, na katerih so ptice ujete v razne trenutke, vedno bolj simbolične in vedno bolj pretanjeno zlate z mehko poetiko zlahtnega papirnatega lista. Nežni odtenki, nežne barve in ptice v letu, ptice s sklonjeno glavo, ptice na tleh in osamljene v svojem krasnem letu, ujete v svobodo leta, a tudi ujete v kletko sodobnega sveta, kjer jih uničuje lahko naša nesnaga, a tudi pogubna ptičja gripa, pričajo o velikem umetniškem znanju, a še bolj o lirični duši Silvestra Fakuča, ki se je nenadoma, sredi najlepšega dela z upoda-

bljanjem ptic, moral ustaviti: "Moram namreč tudi živeti!" In se je vrnil h kamnu in k marmorju, k nagrobnim spomenikom, ki so žive priče, da ptice zares letijo, a so več kot le ptice, saj so odsev naše in umetnikove duše.

JUP



Foto JMP



Foto JMP

Pomembna pobuda na Javorci

Znak evropske dediščine trem slovenskim spomenikom

Majski sončni dan v petek, 18. maja, je s pomladno svežino obsijal dolino Tolminke in na tak način še dodatno polepšal slovenski podelitve Znak evropske dediščine

ne spominski cerkvi Sv. Duha v Javorci nad Tolminom. Po krajšem kulturnem programu, ki so ga izvedli učenci Glasbene šole iz Tolmina, je župan Urož Brežan skupaj z ministrom za kulturo dr.

Vaskom Simonitijem odkril tablo omenjenega Znak evropske dediščine. Med številnimi udeleženci slovesnosti so bili tudi minister za okolje in prostor dr. Janez Poldobnik, vsi trije posoški poslanci ter župani Kanala, Cerklja, Kobarida in Bovca, visoki predstavniki Slovenske vojske in nekaterih diplomatskih predstavništev, tolminske župnije in drugih javnih ustanov. V besedilu utemeljitve za Znak evropske dediščine izstopa sporočilo PAX - MIR, ki je izpisano na podstavku zvonika, ki ga dopolnjuje v latinščini izpisani stavek ob vhodu v cerkev: "Ultra cineres hostium ira non superest - jeza naj ne sega prek

grobov sovražnikov"

Cerkev so leta 1916 zgradili avstro-ogrske vojske sredi vojne vihr v neposredni bližini prve frontne linije po načrtih dunajskega arhitekta Remigiusa Geylinga v slogu "art nouveau". Cerkev je posvečena sv. Duhu, ki je liturgični simbol miru, modrosti in ljubezni. Veličastne stopnice vodijo v cerkev - "baziliko miru", ki jo na zunanjski strani v medokenskih pasovi krasijo grbi vseh nekdanjih dežel Avstro-Ogrske, v notranjosti pa izpolnjujejo, na hrastovih ploščah izpisana imena 2808 padlih vojakov, ki so pripadali vsem narodnostim cesarstva. Dne 25. januarja 2007 so bili v Odboru za evropsko dediščino, ki je zasedal v Madridu, med spomenike Evropske dediščine iz Slovenije uvrščeni: Plečnikov - Vrt vseh svetih na ljubljanskih Žalah, Partizanska bolnica Franja in cerkev sv. Duha v Javorci.

Namen iniciative

Znak evropske dediščine je pou-

dariti pomen zgodovinske dediščine za evropsko kulturo in okrepiti občutek pripadnosti državljanov Evrope skupni evropski identiteti. Za začetek akcije pobude o Znak evropske dediščine se šteje programski nagovor

diščine je oblikovanje mreže območij, spomenikov in spominskih območij, ki posebej izražajo evropsko identiteto; izbrani spomeniki in območja bodo ustrezno opremljeni za sprejem obiskovalcev, obiskovalcem bo omo-



francoskega predsednika Jacquesa Chiraca v okviru srečanja "Europe de la culture" v Parizu 2. maja 2005.

Cilj iniciative Znak evropske de-

gočen dostop do informacij (informacije in opremljenost z napisi v treh jezikih, dostopnost vsem obiskovalcem).

S.G.

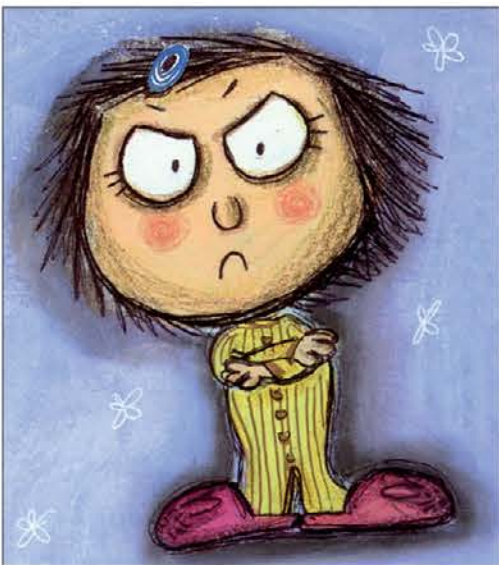
Majska številka Galeba

Vesel pomladni ringaraja

Deveta, majska številka Galeba je vsa preprejena z radostjo ob nešteti barvah in vonjavah, ki nam jih nudi v svojem razkošju cvetoča pomlad. Že z naslovnice se veselo dobrika ptiček s pisanim perjem, ki se je porodil v tehniki kolaža izpod spretnih rok Sare Sirkic iz 1. r. OŠ Košana. Nič ni lepšega kot majske pomladne dnevi, pravi pesmica Zvezdane Majhen ob lepi ilustraciji Vesne Benedetič. Prijetne pomladne misli so tudi v njenih pesmicah Kje se skriva veter? in Lastovice. Lepo, domorodno vzdušje preseva pesmico Metulj in lokvanj Bine Štampe Žmavc, ki jo nazorno dopolnjuje ilustracija Polone Lovšin. Na bolj šegavo struno so ubrani stih pesmic Sanjska (Žiga Gombač), ki sprašujejo, kdo nam šiva sanje, Prijatelja (V. T. Arhar), o starem medvedu in pedenjškratu, ki vsako noč zaspi v kosmatinčevem uhlju, Ježek si bodice

šteje (Miroslav Košuta), ki ji je glasbo pripisala Dina Slama, da jo bodo otroci lahko zapeli s svojimi učiteljicami glasbene vzgoje. Tudi skupinska igrice Cvetoči travnik je vsa pomladna, kakor tudi razmišljanje žabice, ki se je z enim samim skokom pognala v visoko ločje kraj ribnika, ko je zagledala pred sabo nič dobrega obetajoče dolge kremplje štoklje. Pomladne, še velikonočne motive razkrivajo tudi risbe Galebovih dopisnikov, ki so poslali lepe zapise o živalih, pa tudi domišljijske spise. Učenci DŠŠ Igo Gruden iz Nabražine so se uspešno preizkusili v poigravanju z besedami po zgledu pesnice Berte Golob, ki ima v Galebu stalno rubriko Besede v besedi in vedno znova

vabi otroke, naj se tudi oni tako hudomušno poskusijo igrati z besedami. Šolarji OŠ Alojz Gradnik z Repentabra pa so napolnili skoraj dve strani s svojimi risbicami in spisi o gledališki predstavi Pastirica in Dimnikar. Mali knjižni molji, ki so vse leto marljivo prebirali knjige in si nabirali točke za bralno značko tudi z branjem Galebovih zgodb v nadaljevanjih, bodo tudi v majski številki našli priljubljene pripovedi Deklica za ogledalom,



Pravljice za Gajo, Koliščarji, Nagajivi vrbček, Ta radovedna Manja, Pravljicar, pa tudi simpatične stripe Medved in miška Majde Koren, Hribci Marjana Marinška in Za lahko noč Nataše Konc Lorenzutti. Lepa in v skrivnost zavita je slovenska ljudska pripovedka z Vipavskega Vile in dež, ki jo je priredila Klarisa M. Jovanovič.

Kdor rad ročno ustvarja, se bo gotovo ustavil na strani Galebove delavnice in bo po navodilih Jasne Merku izrezal in pripognil papir, da bodo iz njega nastali enkratni reliefni vzorci. Komur pa kruli po želodčku, bo pokukal v kotic kuharja Škrobka in si bo s pomočjo očeta ali mame pripravil pečene hrenovke v obliki hobotnic. Damijana Ota tokrat vodi bralce po skrivnostnem podvodnem živalskem svetu in predstavlja morske vetrnice ter korale. Psihologinja Suzana Perot v rubriki za starše in šolnike se dotika nelahke tematike otrok, ki zaidejo na kriva pota.

Iva Koršič

Kratka

Prvih sedem za novi seznam sedmih čudes sveta

Prvih sedem mest med finalisti, ki se potegujejo za uvrstitev na novi seznam sedmih čudes sveta, zasedajo ruševine antičnega mesta Petra v severozahodni Jordaniji, rimski Kolosej, Kitajski zid, inkovsko mesto Machu Picchu v Peruju, indijski Tadž Mahal, piramide v Gizah in kamnite skulpture na Velikonočnih otokih, je razvidno iz seznama, ki so ga organizatorji projekta Sedem novih čudes sveta (New7Wonders) objavili v začetku meseca. Tako so odločili glasovi ljudi z vsega sveta, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Glas za svoj priljubljeni spomenik je od leta 1999, ko se je projekt začel, oddalo več milijonov ljudi. Pobudnik projekta je producent in avanturist Bernard Weber. Na začetku akcije so razmišljali o kar 200 lokacijah, na širši seznam so jih uvrstili 77, finalistov pa je 21. Sedem zmagovalnih, ki bodo sestavljale novi seznam sedmih svetovnih čudes, bodo 7. julija razglasili v Lizboni. Na seznamu enaindvajsetih finalistov so še atenska Akropola, dvorec Alhambra nad Granado v Španiji, razvaline mesta Angkor v Kambodži, ruševine majevskega mesta Chichen Itza na severovzhodnem delu polotoka Yucatan, kip Kristusa Odršenika v Riu de Janeiru, Eifflov stolp v Parizu, cerkev Hagia Sofia v Carigradu, tempelj Kijomizu v Kjotu, moskovski Kremelj in katedrala sv. Vasilija, nemški gradič Neuschwanstein, Kip svobode v New Yorku, Stonehenge v Angliji, opera v Sydneyu in mesto Timbuktu v afriški državi Mali. Stari Grki so med sedem čudes sveta prištevali egiptovske piramide, zvezov Semiramidine vrtove v Babilonu, Artemidin tempelj v Efezu, Visevov kip, ki ga je ustvaril Fidija, mavzolej v Halikarnasu, kolos z Rodosa in svetilnik na Farosu. Danes so od naštetih ohranjene le še egiptovske piramide.



Kratke

Goriški zgodovinski festival zadel v polno

Tretja izvedba zgodovinskega festivala eStoria je od 18. do 20. maja v goriškem ljudskem vrtu doživela velik uspeh. Predavanj, razstav, okroglih miz, razprav, knjižnih predstavitev, glasbenih srečanj in delavnic tudi za najmlajše (na sporedu je bilo približno 50 pobud) okrog stojnic v mestnem središču se je namreč udeležilo okrog 40 tisoč obiskovalcev iz vse Goriške in širše okolice. Vse to je omogočilo odlično ekipno delo, je povedal Adriano Ossola v imenu pobudnice, knjigarne Libreria Editrice Goriziana (LEG). Nastopili so tudi znani tržaški zgodovinar Jože Pirjevec, zgodovinarica Nevenka Troha in tržaški zgodovinar Aleksander Panjek, eno omizje je vodil tudi naš kolega Igor Devetak.

Odprija festivala zgodovine se je udeležila hči znanega ruskega disidenta in Nobelovega nagrajenca za mir Andreja Dmitrijeviča Sakharova Tatjana Jankelevič. Povedala je, da so očetovi dnevniki prvič izšli v Rusiji lansko leto, pričakuje pa tudi skorajšen izid v italijanščini in angleščini. Spregovorila je o odnosu Andreja Sakharova z Gorbačovom, za katerega je menil, da je prvi ruski lider, ki lahko takratno Sovjetsko zvezo popelje iz totalitarizma in revščine, in o današnji Rusiji, ki po njenem mnenju zaradi režima predsednika Putina drsi v vse bolj odpludno in nedemokratsko družbo, saj Putin preganja tako drugače misleče, kot je tudi skrajno nacionalno in versko nestrpen. Prav zato bi po njenem mnenju lahko prebiranje dnevnikov njenega očeta, ki se je dolga desetletja boril za svobodo, bil zaprt in preganjan, bilo mladim po vsem svetu, a še posebej v Rusiji, v pomoč za boljše razumevanje, kaj je



Tatjana Jankelevič Sakharov (foto JMP)

resnična svoboda, kaj je demokracija in kaj totalitarizem.

Prireditelji so bili posebno zadovoljni z obiskom uglednih gostov, kot so bili npr. kitajska književnica Jung Chang, časnikarji in esejisti Luciano Canfora, Vittorio Strada, Ernesto Galli della Loggia, Mimmo Franzinelli, Piero Dorfler, Mario Luzatto Fegiz in drugi. Spregovorili so tudi o "revolucionarnih" likih sv. Frančiška Asiškega in sv. Klare. Srečanja, posvečena velikima revolucijama, francoski in ruski, so seveda doživela tolikšen obisk, da je veliko ljudi stalo pokonci ob velikih šotorih, ki so bili za to priložnost premalo prostorni. Zanimiva so bila tudi srečanja o Italiji in vzhodni meji, demokraciji in svobodi itd. Uspeli so tudi tematski gledališki in glasbeni nastopi, ki so privabili veliko ljudi tudi v večernih urah.

Nagrada Camillo Medeot

Druga izvedba mednarodnega natečaja Premio Camillo Medeot je vzbudila veliko zanimanje, saj se je prijavilo kar deset slovenskih in italijanskih strokovnjakov s svojimi deli. Prireditelji so zadovoljni, saj so se ob prvi izvedbi natečaja, ki si ga je zamislil goriški Inštitut za družbeno in versko zgodovino ob 20-letnici smrti Camilla Medeota, prijavi le štirje. Strokovna komisija, ki jo sestavljajo prof. Liliana Ferrari, prof. Giuseppe Trebbi in prof. Joško Vetrh, je razglasila za tokratnega zmagovalca dr. Vojka Pavlina iz Nove Gorice, avtorja izdaje in komentarja goriškega urbarja iz leta 1507, bistvenega vira za poznavanja gospodarskega in družbenega položaja na Goriškem ob prehodu grofije pod Habsburžane (Gospodarska in družbena podoba podeželja na Goriškem ob prehodu pod Habsburžane na osnovi goriškega urbarja iz leta 1507). Omenjena komisija je nadalje zelo dobro ocenila tudi delo dr. Alessandre Gargiulo Appunti inediti di monsignor Giovanni Battista Falzari sulle testimonianze archeologiche di San Canzian d'Isonzo. Podelitev nagrade bo tudi tokrat potekala v Šlovrencu (San Lorenzo Isontino), Medeotovem rojstnem kraju, v četrtek, 31. maja, ob 18. uri, v dvorani občinskega sveta v prisotnosti župana Ezia Clocchiattija. Prof. Ferrari bo s sintetičnim orisom spregovorila o vseh desetih prijavljenih delih.

Za naš jezik

Nisem videl semafora (ali semaforja)?

Včasih nam povzročajo preglavice moški samostalniki s končnico **-ar, -or, -ir**, saj nismo vedno gotovi, ali naj jih sklanjamo s podaljškom (-arja, -orja, -irja) ali brez (-ara, -ora, -ira). V nekaterih primerih nimamo dvomov: gospodar -ja, možakar -ja, pastir -ja ali predor -a. Večkrat se nam zatakne pri semaforju in pri okvirju oz. okviru. Semafor zahteva podaljšano sklanjatev, zato.

Nisem videl rdečega **semaforja**. Ni ustavil pred rdečim **semaforjem**.

Okvir ima obe sklanjativi, a se pomensko razlikujeta: Nisem zadovoljen **z okvirjem** slike. Pri selitvi sta se razbila dva **okvirja**. V teh primerih govorimo o materialnih okvirjih. Če pa mislimo na okvir v prenesenem pomenu, rečemo in pišemo:

V okvirju praznovanj bomo predvajali film. **Delujemo v okvirju** prepisov.

Kadar imamo dvome, vzemimo v roke pravopis!

Vrsta pobud na obeh straneh meje

Ob stoletnici Spacalovega rojstva več razstav njegovih del

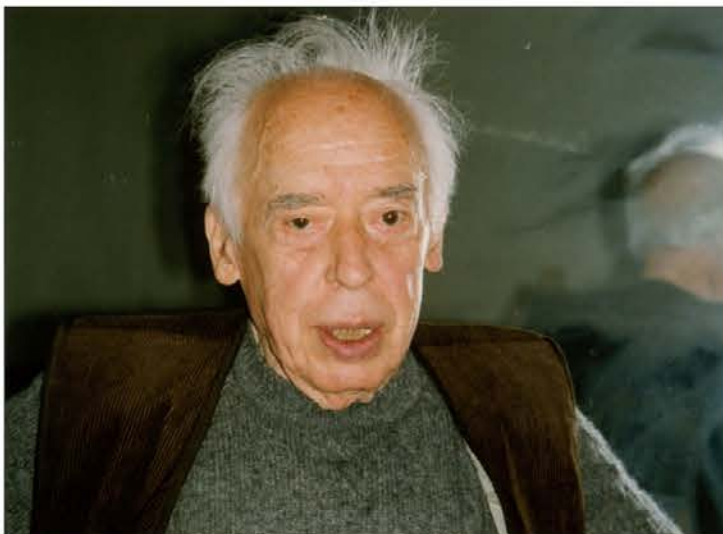


Foto JMP

Letos mineva stoletje od rojstva enega najvidnejših likovnih ustvarjalcev v povojnem slovenskem in italijanskem prostoru, Lojzeta Spacala. Ob jubileju več slovenskih muzejev in galerij nekatere italijanske galerije ter umetnikov vnuk Martin Spacal pripravljajo projekt Lojze Spacal - 100 let, v okviru katerega bodo predstavili več kot 600 del priznanega slikarja in grafika, številna sploh prvič. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, bo osrednja slovesnost na dan Spacalovega rojstva, 15. junija, v Štanjelu, kjer tudi domuje galerija z njegovim imenom. Glavni namen projekta je obeležitev 100-letnice rojstva in čim širša predstavitev ustvarjalnega opusa tega likovnega velikana 20. stoletja, je povedala ravnateljica Gorenjskega muzeja Barbara Ravnik. Izmed slovenskih kulturnih ustanov pri projektu sodelujejo še štanjelska Galerija Lojzeta Spacala, Galerija Prešernovih nagrajencev Kranj, Moderna

galerija Ljubljana in Obalne Galerije Piran.

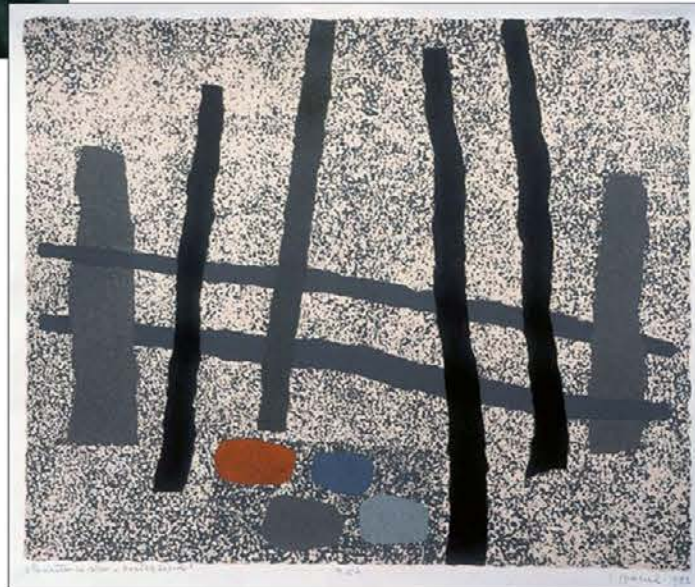
Tako bodo v različnih slovenskih mestih že od konca maja dalje vrata odpirale razstave znanih, manj znanih ali celo nepoznanih Spacalovih del. Gre za stvaritve, ki so del umetnikove družinske zapuščine, zasebnih in javnih zbirk iz Slovenije in tujine, je pojasnila Ravnikova. Prva izmed razstav, ki se bodo zvrstile čez poletje, je na ogled že od petka, 25. maja, v avli koprškega pokrajinskega muzeja. Njen naslov je *Spacal in Istra*.

Prikaz Spacalovega bogatega in obsežnega opusa, ki vključuje dela v različnih slikarskih tehnikah in tudi dela z drugih področij likovnega ustvarjanja, bo sicer tematsko razdeljen po posameznih prizoriščih. Tapiserije, mozaike in ladijsko opremo si bo mogoče ogledati na Obali, risbe, slike in skulpture v Kranju, fotografije v Ljubljani, grafike pa v Štanjelu in v kraju San

Vito al Tagliamento v Italiji.

Posamezne razstave bodo spremljali katalogi, ki v kompletu sestavljajo celostni pregled umetnikovega opusa. Poleg petih trijezičnih katalogov, ki bodo pokrivali posamezne tehnike in področja Spacalovega ustvarjanja, bo kot šesta publikacija v kompletu izšla tudi

naročila tudi posebno poštno znamko in priložnostni poštni žig. Stoletnico Spacalovega rojstva pa bodo obeležili tudi v nekaterih drugih institucijah. Založništvo tržaškega tiska bo izdalo knjigo spominov na umetnika izpod peresa njegovega sina Boruta Spacala, društvo Kons iz Trsta pa je razpisalo likovni natečaj Hommage Spacalu, so še sporočili organizatorji. Lojze Spacal je svetovno uveljavljeni umetnik, ki je



umetnikova biografija in bibliografija, so sporočili organizatorji, ki celoten projekt predstavljajo tudi na spletni strani www.spacal.net. Osrednjo slovesnost v okviru projekta prav na dan Spacalovega rojstva pripravlja komenska občina. Tako bodo 15. junija v Spacalovi galeriji v Štanjelu odprli pregledno razstavo umetnikovih grafik, v manjšem prostoru pa še grafičnih miniatur. Občina je

svoj ustvarjalni vrh dosegel v grafičnih tehnikah. Velja za umetnika Istre in Krasa, saj je motive črpal iz teh dveh pokrajin in jih preoblikoval v lasten likovni jezik. Za svoje delo je prejel vrsto mednarodnih ter slovenskih in italijanskih nacionalnih nagrad. Leta 1974 je prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Umrli je 6. maja 2000 v Nabrežini.

STA

Ljubljana / Nova revija

Boris Pahor: Kulturo in jezik manjših narodov je treba negovati

Vknjigi Trst in slovenski čas v Trstu živečega slovenskega pisatelja Borisa Pahorja, velikega zagovornika slovenstva tako v zamejstvu kot doma, so zbrani članki, eseji, spisi in intervjuji z avtorjem, nastali med letoma 1987 in 2004, je na današnji novinarski konferenci povedal urednik založbe Nova revija Niko Grafenauer. Pahor, ki je bil nedavno sprejet v viteški red francoske legije časti, se v svojih delih zaveza za ohranjanje manjših narodov, jezikov in kultur.

Pahor je izrazil skrb nad prihodnostjo manjših narodov znotraj Evrope, ki jih je po njegovem mnenju potrebno priznati in skrbeti za ohranjanje njihove kulture ter jezika. Če se bodo do sedanjih težav reševale v duhu humanizma, lahko pričakujemo pozitivne razplete, če pa bodo v ospredju zgolj ekonomski interesi, bodo manjši narodi od tega prizadeti, je povedal. Navezal se je tudi na misel v Franciji živečega češkega avtorja Milana Kundere, da je bila Slo-

venija vselej v Evropski uniji, saj ima svoj kulturni center v Trstu. Ob tem si je zastavil vprašanje, zakaj bi torej tržaško območje izpadlo iz zgodovinskega vida slovenske identitete? Poudaril je tudi potrebo po tem, da se manjšinska tematika obrav-

in človeški nemir. Grafenauer je pripomnil, da zanj zagotovo velja rek Marka Avrelija, ki pravi: "Sramota, če ti omaga v življenju duša, preden se utruji telo."

Njegova literatura je označena z bojem za ohranjanje slovenske kulturne identitete, je ocenil Jančar. Pahor je, tako Jančar, zavezan pisavi globoko eksistencialističnega pojmovanja sveta, ki se ponekod približuje Camusu, na katerega se je "Italijan, ki govori slovensko", tudi pogosto skliceval v svojih spisih.

O usodi v Trstu živečih Slovencev je spregovoril že v delu Trst Oberdan, ki je pri Slovenski matici izšlo pred dvema letoma, delo Trst in slovenski čas pa predstavlja nadgradnjo njegovih razmišljanj. Poleg teme obstoja in preživetja slovenskega jezika in kulture v Trstu, oziroma Italiji na sploh, je pozval tudi k razmišljanju o ohranjanju ostalih manjših narodov po Evropi, od Kataloncev do Bretoncev, Provansalcev in ostalih v obdobju globalizacije, je dejal Jančar.

STA



Foto JMP

nava v literaturi in se tako ohranja za prihodnje generacije. Avtor spremne besede h knjigi Drago Jančar je dejal, da Pahorja zaznamujejo vitalnost duha, intelektualna dinamika

Zbirka Kondor

Zbirka Kondor se je povečala za tri knjige: Med nebom in peklom, izbrano delo Franza Werfela, Maksime Francois de la Rochefoucaulda in Kepa pepela, izbrane pesmi Daneta Zajca. Se ena knjiga, Veliki Gatsby Francisa Scotta Fitzgeralda, je obogatila tudi zbirko Veliki večni romani. Knjiga Med nebom in peklom avstrijskega klasika Franza Werfela (1890-1945) združuje več literarnih zvrsti, ki se jim je Werfel posvečal - dramatik in prozo ter njegove sentence, ki so tudi v nemškem prostoru nepoznane, ki pa pričajo o avtorjevem razburkanem duhovnem življenju, je mna predstaviti pojasnil urednik zbirke Aleš Berger. H knjigi je spremno besedo zapisal Vid Snoj.

Maksime politika, upornika in zapornika, predstavnika najvišjega francoskega plemstva Francois de la Rochefoucaulda (1613-1680) je prevedel Primož Vitez, ki jih je opremil tudi s spremno besedo.

Izbrane pesmi Daneta Zajca (1929-2005) so v zbirki Kondor prvič natisnili leta 1984, razširjeni ponatis je izšel 12 let pozneje. Sedaj, ko je Zajčev opus sklenjen, so se odločili za novo izdajo njegovih pesmi, le do so tokrat dodane pesmi iz zadnjega obdobja. Pesmi je izbral Boris A. Novak.

Kratke

V ponedeljek v DSI angleški zgodovinar

Na ponedeljkovem večeru, ki ga 4. junija ob 20.30 prireja v Peterlinovi dvorani v Trstu Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeteta, bo govor o delu britanskih obveščevalnih služb na slovenskih tleh med drugo svetovno vojno. Nalašč za ta večer bo namreč dospel iz Londona 44-letni angleški zgodovinar dr. Sebastian Ritchie.

Ritchie je leta 2004 pri založbi Frank Cass v Londonu izdal monografijo *Our Man in Yugoslavia, The Story of a Secret Service Operative* (Naš človek v Jugoslaviji, Zgodba pripadnika tajne službe). Protagonist knjige je njegov ded Owen Reed (1910-97), ki je med vojno delal kot častnik Intelligence Servicea tudi na Hrvaškem in v Sloveniji, avtor pa njegova doživetja vpleta v znanstveno podprto zgodovinsko pripoved o britanskih tajnih službah v Jugoslaviji in Kairu, o stikih med Veliko Britanijo in Jugoslavijo, o odnosu do četnikov in partizanov itd. Posebno zanimivo je poglavje o Istri, kjer je nakazana tudi tragična usoda nekaterih slovenskih primorskih padalcev.

Vojaški zgodovinar Ritchie je doktoriral leta 1994 na King's Collegeu v Londonu in je zaposlen na zgodovinskem oddelku za vojno letalstvo britanskega obrambnega ministrstva. Na pomen njegove študije sta svojčas opozorili recenziji v Mladiki in Zgodovinskem časopisu, saj se je lotil težavne, a zelo pomembne problematike.

Gosta bo na ponedeljkovem večeru, ki ga bo vodil Ivo Jevnikar, predstavil v Trstu živeči angleški častnik in nekdanji član britanske misije v Jugoslaviji John Earle, ki je to problematiko obravnaval v knjigi *The Price of Patriotism* (Cena domoljubja). Za tolmačenje bo poskrbela Vida Valenčič.

Kardinal Rode v Trstu

Društvo Studium Fidei iz Trsta je povabilo v Trst nekdanjega ljubljanskega nadškofa, sedanjega prefekta Kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja v Rimu kardinala Franca Rodeta.

V četrtek, 7. junija, bo ob 18. uri predaval v Pastoralnem središču Pavla VI. v ul. Tigor 24/1 (možnost parkiranja na dvorišču) na temo Izzivi evangelizacije v slovenski družbi in kulturi.

Špacapan v podporo zavodu Žiga Zois

Deželni šolski urad je odvzel zavodu Žiga Zois iz Trsta 3 stolice, in sicer 2 iz slovenščine in eno iz italijanščine. Posebno huda je izguba stolice iz slovenščine, ki jo je do nedavne upokojitve zasedal današnji vladni podtajnik Miloš Budin. Slednji kljub svojem pomembnemu položaju ni poskrbel za ohranitev te stolice za pouk slovenščine, ali vsaj za nadomestitev z drugo. Prav tako huda je tudi izguba stolice za italijanščino, katero so v bistvu uničili, tako da so skupnim 19 uram pouka odbili 3 in jih dodelili zavodu Jožef Štefan, sama stolica pa je tako propadla in mesto bo tako zdaj dodeljeno suplentu. Deželni svetnik Slovenske skupnosti SSK Mirko Špacapan se je takoj odzval na poziv ravnatelja Daliborja Zupana, ki ga je prosil za pomoč, rekoč, da se je obrnil tudi do ostalih naših deželnih svetnikov. Špacapan meni, da je treba nujno ukrepati in si nazaj priboriti izgubljeno. Obrnil se bo zato do predsednika Deželnega šolskega urada Uga Panette in tudi do drugih, če bo potrebno. Seveda bi moral kot prvi prav vladni predstavnik Miloš Budin v Rimu poskrbeti, da se ne bi krčila mesta na slovenskih šolah in da bi vsaj njegovo, katero je vsa ta leta obdržal, poskušal ohraniti za blagor, če že ne drugega, vsaj svojih šolskih kolegov. / Mirko Špacapan, Deželni svetovalec Slovenske skupnosti SSK

Nova številka revije Mladika

Tudi v novi številki Mladike je uvodnik posvečen naši aktualnosti, saj se ukvarja z upravnimi volitvami v Gorici in Nabrežini. Kritično razmišljanje ponujata tudi članka z naslovom Smo na pragu folklorizacije?, ki se nanaša na našo politično aktualnost, ter Slovensko gledališče - kam?, ki se ukvarja z letošnjo ne prav spodbudno slovensko gledališko sezono v Trstu. Iz preostale vsebine velja še opozoriti na Zgodbo o starih tržaških narodnih pesmih Aleksandra Furlana, na Poletni popoldan v odvetniški pisarni, ki je nov drobci iz spominov Lide Turk, ter 3. nadaljevanje prispevka Angelosa Baša o manj znanih sestavinah Hitlerjeve politike. Stalne rubrike dopolnjujejo zanimivo vsebino te predzadnje Mladike pred poletnim premorom.

Cankarjevo tekmovanje

Podeljevanje nagrad na Opčinah

Tudi letos so v dvorani Zadrzne kraške banke na Opčinah podelili priznanja dijakom nižjih in višjih srednjih šol s Tržaškega, ki so se izkazali ob Cankarjevem tekmovanju. Bronasta Cankarjeva odličja je na Opčinah prejelo 33 dijakov. Med njimi je bilo veliko tistih, ki so pred nekaj tedni prejeli tudi zlata in srebrna Cankarjeva priznanja, ki jih podeljujejo na Vrhnikih.

Cankarjevo tekmovanje ali tekmovanje v znanju materniščine, ki ga prireja Slavistično društvo Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo, že veliko let uspeva med dijaki naših

nižjih in višjih srednjih šol. Posebno priznanje naj gre seveda vsem mentorjem, ki ob svojem profesorskem poklicu opravljajo tudi nezamenljivo vlogo pri pripravi naših dijakov. Tekmovalec je vsako leto več, v zadnjem času se natečaja navdušeno udeležujejo tudi dijaki šol s italijanskim učnim jezikom na slovenski obali.

Častni gost podelitve, ki je potekala v torek, 22. maja, je bil pisatelj Boris Pahor, ki je pred nedavnim prejel imenovanje za viteza francoske Legije časti. V svojem posegu je dijake nagovoril, rekoč, da jim pravzaprav zavidi. On in mladi njegove genera-

cije namreč sploh niso imeli možnosti, da bi se slovenščine učili v šolah, kaj šele, da bi v njej tekmovali. Jezik gre seveda čuvati, hraniti in ga vzgajati, saj je sestavni del človekove istovetnosti in njegove vloge, zato ga ne moremo enostavno skriti na golo sporazumevalno sredstvo.



Foto Kroma

Upravne volitve 2007

Nabrežina še enkrat izgubljena!

Minuli ponedeljek so se nad Trstom zgrinjali temni meteorološki oblaki, nad devinsko - nabrežinsko občino pa se je ulila prava politična toča!

Tudi tokrat ni šlo! Mesto devinsko - nabrežinskega župana bo tudi v prihodnji mandatni dobi pripadalo dosedanjemu županu, predstavniku desnorsredinske koalicije Giorgiu Retu, kar bo v manjšini sprožilo krdo političnih komentarjev, kot se ob tako pomembni volilni priložnosti spodobi.

Med drugim se je morda treba vprašati, ali so razkoli, ki so se pred petimi leti porodili v levi sredini, pogojevali tudi letošnje upravne volitve.

To ne zato, ker bi se stare zdrahe v levosredinskem taboru pojavile tudi v tokratni volilni kampanji - kajti petletno obdobje v vrstah opozicije je 'naše politike' prepričalo, da se dogovor bolje obrestuje od nesporazumov -, temveč zato, ker je



Foto Kroma

volilni izid leta 2002 prepustil dosedanjemu županu Giorgiu Retu možnost, da se je v svoji 'petletki' izkazal za 'prikupnega' politika, ki je očaral tudi marsikatero volivca slovenske narodnosti in je svojo volilno kampanjo lahko vodil z mirno dušo (to nam je po končnem volilnem izidu potrdil tudi Massimo Veronese). Marsikdo v naši manjšinski sredi je namreč pri svoji volilni izbiri razmišljal, da so se časi pač spremenili, da glasovnica ni več etnična diskriminanta pri odločanju, kateri izmed kandidatov je manjšini naklonjen in kateri ne; da je na takem upravnem

mestu pomembna oseba, ne pa koalicija, kateri kandidat pripada. Dejstvo, da je bila vloga Nacionalnega zaveznitva pri opravljanju 'občinskih poslov' v obdobju Retovega županovanja kar se da vztrajna, ni predstavljala problema za nekatere slovenske volivce, ki so se odločili za drugačno opcijo, kot bi si jo po 'starokopitni' manjšinski politični lo-

giki lahko zamišljali. Sam župan Ret je po ponovni zmagi izjavil, da so tudi Slovenci cenili njegovo delo... Poudariti gre tudi poraz Slovenske skupnosti, ki bo tokrat izpadla iz devinsko - nabrežinskega občinskega sveta.

Nekateri Nabrežinci levosredinskega tabora so nekaj tednov pred volitvami trdili, da imamo potrebne številke za zmago, vendar da bo izid v prid Veroneseju dokaj tesen. Ret pa je v brk tovrstnim predvidevanjem prepričljivo zmagal (54,64% oz. 2.877 glasov), kar pomeni, da bo treba devinsko - nabrežinsko občino odslej jemati ne kot prostor, v katerem lahko zgolj notranje zdrahe in razprtje onemogočijo levi sredini volilno zmago, temveč kot splošno politično areno, v kateri lahko desna - sredina gladko prednjači. Leva - sredina bo morala zato na novo osnovati svojo vlogo pri občanah v pričanju, da so se družbenopolitične dinamike v teh letih krepko, sunkovito spremenile.

Dojeti bo morala, da je 'nekdanjo zvesto Nabrežino' za vekomaj izgubila.

Igor Gregori

Sklepni večer evronačrta Od Bruslja do skupne Evrope

Iz obrambnega slovenstva v evropsko

Slovenski evropski poslanec Lojze Peterle se trdno drži svojih obveznosti in nerad zamuja že vnaprej domnenjenih sestankov.

Zgodilo pa se je, da je bil gost sklenega srečanja pobude Od Bruslja do skupne Evrope vseh občanov in občank, ki je v soorganizaciji DSI in Slovenske prosvete potekala na Donizettijevi ulici v četrtek, 24. maja, v krepki zamudi, za kar se je ob svojem vstopu v Peterlinovo dvorano takoj opravičil. "Zamude so zame neobičajne", je pojasnil Peterle in nemudoma navedel razlog za svojo zakasnitev. "Bil sem v Gorici, kjer so na prefekturi počastili spomin na Lojze Bratuža", je dejal evroposlanec, nakar se je takoj zatopil v razgovor s Sergijem Pahorjem.

Tematika, na kateri je predsednik DSI osnoval svoja vprašanja, je zadevala odnos med Slovenijo in Evropsko unijo. Odgovori, ki jih je gost ponujal občinstvu, so pokazali predvsem eno, in sicer, da živimo v času, katerega potenciala se včasih premalo zavedamo. "Poslavljamo se namreč od obdobja obrambnega slovenstva", ko smo se morali nekoč braniti sosedov, naposled pa še beograjske politike, "ki je odločala o naši kulturi". Osnova evropskega duha je ravno na spoštovanju "vseh identitet, ne glede na identiteto", je dejal Peterle. Slovenci smo se po osamo-

svojitvi prvič v svoji zgodovini prostovoljno odločili, "s kom želimo živeti, in javna mnenja kažejo, da nam za vstop v EU ni žal". Na Pahorjevo vprašanje, ali se Slovenija s to potezo ni odpovedala stoočstotni suverenosti, je evroposlanec odvrnil, da "smo se odpovedali prav tolikšni suverenosti kot ostale članice." Zavedati se moramo zato, da so se dinamike krepko spremenile in moramo tako pozornost preusmeriti v pojem "evropskega slovenstva". Evropa vendar postaja čedalje bolj prostor zapletenih političnih mehanizmov in se mora zato nekdanji sistem totalnega privoljenja držav članic pri odločitvah na novo premisliti. "Z vetom se v prihodnje ne bo več igralo. Sprizniti se bo treba z idejo kvalificirane večine". Ravno tako je še vedno na preži vprašanje o evropski ustavni pogodbi in posledična možnost o t.i. dvojni hitrosti, ki predpostavlja ne več sočasne udejanjanja evropskih smernic, ki so se ga doslej držale države članice EU.

Kaže vendar, da se naša domovina v evropski družbi dobro počuti. Dejstvo, da je Slovenija majhna država, nikogar ne moti, manjša in zato bolj gibčna gospodarstva pa se bolje izogibajo današnjim 'globalizacijskim čerem'. Sergij Pahor je nato vprašal, zakaj je torej občutek pesimizma še danes tako prisoten pri Slovencih. Lojze Peterle je navedel podatek, da je bilo v prvem letu slovenske demokratizacije 20% samomorov manj. "Bolj polni smo bili pričakovanj". Pozitivno naravnost do življenja je potrebno zato graditi v družini ("pri nas je biologija šibka, v Franciji pa so običajne družine s tremi otroki"), v šoli ("visoko kulturo je potrebno imeti v obravnavanju visokih vprašanj"), na družbenem ("tudi mediji se morajo opredeliti za nakazovanje bolj prijazne strani vsakdana") in državniško gospodarskem nivoju ("globalizacija ne uničuje narodov, postavlja jih zgolj v nov kon-

tekst: le drevo, ki nima globokih korenin, podleže viharju"). Potreben je doprinos vseh, "da bomo zasledovali drugačno, bolj pozitivno stanje duha."

V debati se je oglašil Peter Močnik, ki ga Peterletova oznaka obmejnih problematik ni povsem prepričala. Obrambno slovenstvo je verjetno še potrebno, ko je spričo napadalnosti italijanskega sosesa zaskrbljenost do obdobja po Schengenu še kako upravičena. Ali se bo prišlo denarna zmoglost nakupovanja nepremičnin držala recipročnosti po dokončni odpravi mej? Peterle je mnenja, da prepogosta zamenjava sekretarjev na čelu Urada RS za Slovence v zamestvu in po svetu škodi manjšini. "Do 'negativne inverzije' ne bo prišlo." V Bruslju bo vendar posluha za naše težave, do enotne manjšinske konvencije pa ne bo prišlo. Iz občinstva je prišla na dan tudi zaskrbljenost zaradi možnega vstopa Nacionalnega zaveznitva v Evropsko ljudsko



Foto IG

tekst: le drevo, ki nima globokih korenin, podleže viharju"). Potreben je doprinos vseh, "da bomo zasledovali drugačno, bolj pozitivno stanje duha."

stranko. Peterle je obljubil, da slovenske stranke do tega vprašanja "ne bodo ostale nepozorne".

IG

Cankarja, Trst; Igor Žerjal, nižja srednja šola Sv. Cirila in Metoda, Katinara; Mateja Počkaj, nižja srednja šola Srečka Kosovele, Opčine; Barbara Ferluga, nižja srednja šola Srečka Kosovele, Prosek; Tjaša Oblak, klasični licej Franceta Prešerna, Trst.

3. stopnja: Neža Kravos, klasični licej Franceta Prešerna; Julija Berdon, klasični licej Franceta Prešerna; Alenka Cergol, klasična gimnazija Franceta Prešerna; Patrizia Jurincic, znanstveni licej Franceta Prešerna; Nadja Cibic, klasični licej Franceta Prešerna; Valentina Oblak, klasični licej Franceta Prešerna; David Pozar, znanstveni licej Franceta Prešerna; Taja Luxa, klasični licej Franceta Prešerna; Tina Kralj, klasični licej

Franceta Prešerna; Laura Sarasini, klasična gimnazija Franceta Prešerna; Tina Krizmancic, trgovski zavod Žige Zois; Poljanka Doljak, znanstveni licej Franceta Prešerna; Ilija Ota, znanstveni licej Franceta Prešerna; Milena Milič, trgovski zavod Žige Zois. 4. stopnja: Metka Pucer, znanstveni licej Franceta Prešerna; Veronika Milic, znanstveni licej Franceta Prešerna; Tjaša Bajc, klasični licej Franceta Prešerna; Lara Devetak, klasični licej Franceta Prešerna; Matija Rupel, klasični licej Franceta Prešerna; Jaruška Majovski, znanstveni licej Franceta Prešerna; Maruška Guštin, klasični licej Franceta Prešerna; Helena Pertot, znanstveni licej Franceta Prešerna; Jasna Pangerc, znanstveni licej Franceta Prešerna; Gregor Znidarčic, klasični licej Franceta Prešerna; Anja Colja, trgovski zavod Žige Zois.

Primož Sturman



DSI / Srečanje s celjskim škofom

Evropa, ki se otepa svoje krščanske preteklosti

V sklop evroprojekta z naslovom Od Bruslja do skupne Evrope vseh občanov in občanek je sodilo že tradicionalno ponedeljkovo srečanje Društva slovenskih izobražencev.

V Peterlinovi dvorani je 28. maja nastopil celjski škof Anton Stres, ki je spregovoril o najnovejših premikih v evropski družbi. Stres je namreč mnenja, da je zveza med Evropo in krščanskimi vrednotami, ki je dolgo časa veljala za nesporno, bila zdaj postavljena pod vprašaj.

O tem zgovorno priča preambula evropske ustave, ki ne omenja krščanskih korenin stare celine. Po mnenju predavatelja pa se za to potezo skrivajo politične igre med evropskimi laicisti in laiki. Prvi so namreč dosegli zamočanje krščanstva v uvodnem delu ustave, drugi pa so po mnenju celjskega škofa udeležili še bolj pomembno potezo, in

sicer to, da "je v ustavi s točno določenim členom priznано Cerkev posebno mesto v družbi".

krščanstvo vedno bolj podvrženo laicističnim težnjam, ki Cerkev ignorirajo, religioznost



Foto IG

Dejstvo pa je, da smo v sekularizirani Evropi priče vse večjemu širjenju brezverja, ko postaja

posameznika pa zapečatijo kot "zasebni hobby, ki nima pomena, če ne zgolj v osebnem

življenju".

Naloga sodobnega kristjana v današnjih nenaklonjenih okoliščinah, ko je človek postavljen na nivo ekonomskega sredstva oz. koristi, je ta, da se nemudoma povrne k načelom in pogumu prvih kristjanov, ki so se svoje vere zavedali in so sebe postavljali na pravi temelj, se pravi na temelj ljubezni. Ljubezen je namreč najboljša oznanjevalka evangelija. Kristjan se danes nikakor ne sme zapreti vase, kajti tako bi odpadel pojem "dialoga s celjskim škofom", to je sposobnost dialoga z drugimi. Današnja Evropa zapostavlja družino, svobodo pa današnji svet istoveti z enakovrednostjo moralnih opcij: "Ljudje smo svobodni", meni škof Stres, "ne zaradi svobode same, temveč zato, da se odločimo za to, kar je prav. Svoboda služi zgolj za moralno dobro." Sporočilo celjskega škofa bi lahko strnili v vprašanje, ki ga je sam postavil občinstvu: "Ali ne bo Evropa postala spet misijonska dežela?"

IG

Obvestilo

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeteta vabita v ponedeljek, 4. junija, v Peterlinovo dvorano v Trstu, kjer bo ob 20.30 gost ponedeljkovega večera angleški zgodovinar dr. Sebastian Ritchie. Predstavil bo svojo knjigo Naš človek v Jugoslaviji, ki

obravna delo britanskih obveščevalnih služb med vojno. Avtorja bo predstavil John Earle, razgovor pa bo vodil Ivo Jevnikar.

Darovi

Za cerkev na Pesku: ob svoji zlati poroki Riccardo in Albina 100,00 evrov.

Za cerkev v Bazovici: Marija Marc Lalkova: 20,00 evrov.

Devin / Fantje izpod Grmade

Lep večer v znamenju petja in družabnosti

Že vrsto let v tem času zbor Fantje izpod Grmade vabi sorodnike, prijatelje in znance na krajši koncert in večerno srečanje ob "pogrnjeni" mizi, ki izzveni kot prijazno povabilo na preživljanje domačega, a drugačnega večera v prijetnem pogovoru med prijatelji in modrovanju ob mnogih vprašanjih, ki zanimajo našega človeka. Tako je bilo tudi v petek, 25. maja, ko so se zbrali na sedežu Fantov izpod Grmade v Devinu na družabnem večeru ob koncu sezone. Po lanskem doživetem obhajanju 40-letnice delovanja na domu zborovodje Iva Kralja, na njegovem borjaču v Slivnem, je bila minula sezona, kot smo slišali med povezovanjem večera, bolj umirjena in vezana na redne vaje in tradicionalne pobude, na sodelovanje na različnih zborovskih revijah in priložnostne nastope. Fantje so upravičeno ponosni na svoj sedež, ki je dejansko zelo pomembno kulturno središče za Devin in širšo okolico, saj v njem vadita ŽePZ Devin in OPZ Ladjica, ki letos obhaja 20 let delovanja, v njem se zbirajo mladi lutkarji, tu imajo svoj pouk učenci SCGV Emil Komel in se zbirajo domači skavti. Na sedežu v Devinu imajo svoje redne seje tudi razne organizacije, saj je

prostor zelo primeren za sestanke in zborovanja. Fantje izpod Grmade so v petek pod vodstvom Iva Kralja zapeli deset pesmi. V zadnjih letih so repertoar nekoliko prilagodili sedanjemu pevskega sestavu, tako da so segli v bogato zakladnico priredb ljudskih pesmi, kot so Dečva pa v Hartelcu, Pred mojo kajžo ali Pleničke je prala in Vuštnjša ja ni, ali med ljubezenske, kot sta Juvančeva Spomin na zimski večer in Jerebova Pisemce. Slišali pa smo tudi manj znani Kraška dežela, ki ji je besedilo in glasbo napisal Herman Kjuder, in Venturinijevo šaljivko Hej tobak. S pesmijo Kaj viharje bi se bali pa so se poklonili tudi spominu Lojzeta Bratuža. Najbolj doživeto je verjetno zazvenela priljubljena Vodopivčeva himna na Gregorčičevo besedilo Mojo srčno kri škropite, ki jo je zbor pel na lanskih revijah, ki so bile posvečene Gregorčiču. Fantje izpod Grmade so torej tudi letos s svojim delovanjem in zaključnim nastopom pokazali, da vztrajno in prepričano ter zavestno skrbijo za nadaljevanje zborovske kulture in prosvetnega življenja v Devinu in širši okolici. V prihodnjih tednih pa jih čaka še nekaj priložnostnih nastopov.

MF

Zgonik / 43. razstava vin

V petek, 1. junija, bo v Zgoniku stekla 43. razstava vin. Manifestacijo prireja zgoniška občina v tesnem sodelovanju s krajevnimi vinogradniki. Pobuda bo trajala do nedelje, v primeru slabega vremena pa se bo prireditev nadaljevala v ponedeljek, 4. junija. Tridnevna manifestacija bo imela na sporedu še stranske glasbene in kulturne manifestacije, v sredo in četrtek pa je občina v sklopu evronačrta Kraški okraj priredila še strokovna omizja o perspektivah in možnosti paše na Krasu za ohranjanje kraške krajine ter o možnosti razvoja turistične ponudbe na Krasu.

Zadružna kraška banka / Občni zbor V znamenju lanskega dobrega poslovanja

Zadružna kraška banka je imela svoj redni občni zbor v nedeljo, 27. maja, v telovadnici v Nabrežini. Dnevni red je imel na sporedu običajne statutarne obveznosti, med katerimi poročilo nadzornega odbora o obračunu za poslovno leto 2006; letošnji občni zbor pa je imel še poseben priokus, saj je bilo zadnje tovrstno srečanje, katerega se je udeležil dosedanj ravnatelj Klavdij Brajnik. Dolgoletni vodja ZKB odhaja namreč v pokoj, štafetno palico pa prepušča podravnatelju Aleksandru Podobniku. Brajnik se je svojih 37 let za krmilom najprej openske in nato ZKB spomnil v prisrčnem poročilu, v katerem je obnovil začetno pot banke in uspehe, ki jih je ZKB dosegla v vedno novih gospodarskih in družbenih okoliščinah. ZKB je dobro poslovala, kar se je med drugim opazalo tudi v odpiranju novih podružnic na ozemlju pokrajine: zadnje po vrsti so odprli 25. maja v Miljah. Predsednik ZKB Sergij Stancich je

skupščino članov najprej seznanil s poslovnim uspehom ustanove v preteklem letu. V poročilu upravnega odbora o obračunu je predsednik najprej navedel splošno gospodarsko sliko, ki je kljub neugodnim napovedim bila lani izredno pozitivna. "Gospodarska rast držav v razvoju je ugodno vplivala na skupni svetovni porast. Istočasno so se pri razvijanju zmanjšale razlike pri povprečni bruto gospodarske proizvodnje." Evropsko gospodarstvo se je kar dobro obneslo, "po stagnaciji, ki je zaznamovala gospodarsko rast v Italiji leta 2005, smo beležili leta 2006 prve znake prebujanja proizvodne dejavnosti in bruto

notranji proizvod je napredoval za 1,9%, kar je najugodnejši pokazatelj od leta 2000 dalje", kar se da zaznati tudi na nivoju naše dežele in tržaške pokrajine. V takem okviru so tudi poslovanja bančnih ustanov dosegla zavidljive rezultate. "Banka je namreč poslovala s posebno pozornostjo do pričakovanih članstva in krajevnih stvarnosti in je

družna ustanova, kot je ZKB, tesno povezana z okoljem in da podpira s finančnimi sredstvi družbeno tkivo, predvsem manjšinsko. "Leta 2006 je prizadevnost naše banke, da bi spodbujali socialno in moralno rast v sklopu krajevnih skupnosti, krepko presegla posredovanje iz prejšnje poslovne dobe, saj smo dodelili za podporo socialnim,



Foto Kroma

odločilno podprla vse gospodarske in druge pobude na teritoriju, kjer deluje", je v nadaljevanju poudaril Stancich in omenil sodelovanje ZKB s Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem, da bi podprla gospodarski razvoj ozemlja, predvsem z ozirom na mladi generacijski potencial, ki deluje v našem gospodarstvu. Tradicija narekuje, da je za-

kulturnim in športnim dejavnostim preko 400 tisoč evrov in s tem podprli 270 pobud". Na občnem zboru je skupščina članov še odobrila povišek sejnine na 250 evrov in znova potrdila v upravnih odbor Adriana Kovacica, Sergija Stancicha in Borisa Zidariča; nova članica odbora pa bo odslej tudi Elena Parovel.

IG

Križ / Slovesnosti ob poimenovanju vrtca

Just Košuta: na odru življenja

V soboto, 26. maja, je bilo v Križu vse živo. Vaščani, gostje, številni prijatelji, predvsem pa otroci, njihovi starši in seveda vzgojiteljice ter spremljevalke so se zbrali na slovesnosti ob poimenovanju vaškega otroškega vrtca po uglednem Križanu, Justu Košuti (1898-1962). Otroci in njihove mentorice, z Rožico Košuta in Lidio Martellani na čelu, so se na ta dan dolgo pripravljali, kot je zabeleženo v bogati priložnostni publikaciji, ki so jo delili na prireditvenem prostoru. Malčki so skozi vse šolsko leto spoznavali vas, njene ustanove in pomembne vaščane, da bi razumeli, "da pripadajo narodu, ki je znal ohraniti svojo identiteto skozi čas, in da lahko vsak pripomore k temu, da jo še dodatno krepi." Med številnimi kulturnimi delavci, likovniki, glasbeniki in obrtniki, ki so se otrokom prijazno predstavili, gre posebej omeniti gospo Sočo

Košuta, ki je kriškemu naraščanju natrosila marsikaj zanimivega o svojem očetu, po katerem bo odslej nosil ime kriški vrtec. Ravnateljica openskega didaktičnega ravnateljstva je pred odkritjem kamnite table, ki jo je izdelal Pavel Hrovatin in jo blagoslovil g. Tone Bedenčič, posebej poudarila složnost Križanov, ki se je izkazala tudi pri hitri izbiri gledališkega igralca in režiserja Justa Košute. Izpostavila je tudi nalogo šole, ki uči mlade rodove strpnosti in nenasilne komunikacije z zavestjo, da "se klanjamo drugim le na odru, a nikdar v življenju", kot je trdil že Just Košuta.

Da ni šlo samo za praznik otrok, temveč za praznik cele vasi, dokazuje tudi sodelovanje ostalih Križanov, ki so sooblikovali sobotno slavo (MoPZ in ŽePZ Vesna pod vodstvom Marka Sancina in Mirka Ferlana, kitaristka Tanja Cibiz, operni pevec Alessandro Svab, igralec Livio Bogatec ter

kriški šolarčki). Glavno vlogo pa so seveda odigrali otroci, ki so uprizorili nekaj veselih utrinkov iz vsakdanjega skupnega življenja v svojem vrtcu, predvsem pa so pogumno zaplesali ter ubrano zapeli svojo himno. Nazadnje je iz grl vseh prisotnih glasno zazvenela še narečna Kriška himna.

Že dan prej, in sicer v petek, 25. maja, je v domu Albert Sirk domače društvo SKD Vesna v sodelovanju s Slovenskim stalnim gledališčem in Slovenskim gledališkim muzejem odprlo fotografsko razstavo o kriškem igralcu z naslovom Moja knjiga. V veliki dvorani doma Sirk sta med drugimi spregovorila Tomaž Ban in raziskovalka zamejskega gledališkega miljeja Bogomila Kravos, ki je občinstvu po-

dala prisrčen oris Justa Košute, človeka, ki "je za svoje izbire tudi osebno plačal". Kravosova, ki je med drugim s svojim strokovnim znanjem pomagala pri sestavi razstave, je zgodbo o Justu Košuti začela od njegovega otroštva



Foto Kroma

dalje. Poudarila je nato gledališko izobraževalno pot, ki je Košuto popeljala najprej v Trst in Gorico,

dokler se ni zaradi fašističnega nasilja umaknil v Jugoslavijo, od koder se je po vojni vrnil v Trst. Že leta 1945 je nastopil na odru tedanjega gledališča Fenice v vlogi hlapca Jerneja. Košuta je postal ena vodilnih osebnosti primor-

enskem tkivu globoke rane. Just Košuta se je z razliko od večine slovenske igralske garniture odločil za Stalinovo stran. "Košuta je verjel v boljši svet", je dejala Kravosova in skušala ga je graditi z ljudskim oz. političnim odrom, ki

sicer ni imel umetniške ambicije, ker so bili njegovi snovalci amaterski igralci. "Svojo željo pa je vendarle udeležil", čeprav je bil antagonizem med Slovenskim narodnim gledališčem in Ljudskim odrom vedno prisoten. "Njegove izbire", je sklenila Milica Kravos, "moramo spoštovati".

V predvečer doma Sirk je nato sledilo odprtje razstave, za postavitev katere sta poskrbeli tudi Rossana Palagi in Agnese Divo. Občinstvu je spregovorila tudi hči Justa Košute, gospa Soča. Slednja se je poleg očetovega lika spomnila še maminega, saj je bila mama zvesta spremljevalka Justove umetniške in življenjske poti.

IG

Evropski šolski projekt Comenius

Raziskovali so vode, da bi se spoznali med seboj

Od tretjega do osmega maja je Gimnazija v Tolminu imela v gosteh učence in učitelje iz angleške, italijanske in avstrijske srednje šole. Z njimi, že od lanskega oktobra, sodeluje v okviru evropskega šolskega projekta Comenius. Skupni cilj je raziskovanje vode kot vi- ra življenja in znanja.

Projekt, ki ga v celoti plača Evropska unija, ne pomeni le raziskovanje, ampak tudi pri-

in katoliška dekliška gimnazija v Liverpoolu. Tako je bila tolminska skupina dijakov in učiteljev že lani, skupaj z Avstriji in Angleži, gost liceja Garibaldi. Tam so zbirali in analizirali vzorce morske vode, gostitelji pa so jim pripravili še zanimiv spremljevalni program. Tokrat so bili gostitelji Tolminci. Iz drugih držav je prišlo osem dijakov in dvanajst učiteljev. Doslej je bilo to število gostujočih omejeno,

rejo avtohtonih soških postrvi in lipanov. Blizu Čezsoče pa so se skupaj z gosti spustili tudi po brzicah Soče. V Zgornjem Posočju se dobro zavedajo, da bodo ti dijaki svoje družinske člane "okužili" z željo po dopustu v teh krajih, zato so jim pokazali kar največ zanimivega v naravi, domače jedi in običaje. Slovenske reke niso le priložnost za proučevanje, ampak tudi za dinamičen očarljiv dopust.



merjanje in spoznavanje, predvsem pa povezovanje ter odpiranje evropskega šolskega prostora. Koordinatorica projekta na tolminski gimnaziji Branka Hrast Debeljak je za javnost povedala, da dobi vsaka od sodelujočih šol od Evropske unije letno 6500 evrov za natančno določen namen. Poleg tolminske gimnazije sodijo sem še licej Garibaldi na otoku La Maddalena ob Sardiniji, srednja šola v Bocheimkirchnu blizu Dunaja

na prihodnja srečanja pa bodo, po spremenjenih pravilih, lahko povabili še več dijakov. Kot je bilo slišati, so bili v Tolminu gostje zadovoljni, saj se je tolminska gimnazija odrezala s pripravo pestrega programa. Gostitelji so goste popeljali v Trento, k Tolminskim koritom, cerkvici na Javorci, v Kobariški muzej in k slapu Kozjak. Za potrebe raziskovanja so analizirali vzorce vode Soče v Trentu in pri Tolminu. Predstavili so jim tudi vz-

Takšna doživetja so botrovala tudi zblizanjem in sklepanju prijateljstev. Komuniciranje ni predstavljalo nobenega problema. Največ so se posluževali angleščine. Navdušeni so bili tudi nad prijaznostjo družin, ki so jih za nekaj dni sprejele za svoje. V prihodnjem letu se bodo srečali še v Liverpoolu in blizu Dunaja in tako sklenili še en uspešen projekt graditve Evrope mladega navdih.

MM

Dvanajsto srečanje gledaliških skupin višjih srednjih šol

Mladi igralci so se izkazali s kakovostjo in z izvirnostjo

Tudi letošnji majski dnevi so nudili možnost višješolcem, da izkažejo svojo ljubezen do gledališke umetnosti in pokažejo publiki svoje odrske stvaritve. Od ponedeljka, 7., do sobote, 12. maja, je namreč potekala 12. izvedba čezmejnega srečanja šolskih gledaliških skupin, Palio teatra- le studentesco. Tekmovanja so se udeležili I.S.T. G. Galilei - E. Fermi, N. Pacassi iz Gorice, znanstveni licej M. Buonarroti iz Trbiča, I.T.A.S. G. D'Annunzio - I.S.A. M. Fabiani, I.S.I.S. D. Alighieri, D. degli Abruzzi in S. Slataper iz Gorice, Dramsko gledališka gimnazija iz Nove Gorice in dijaki naših zavodov DPZTTD I. Cankar, DTTZ Žiga Zois in DITZ Jurij Vega, ki so kljub menjavi režiserskega vodstva (zadnji je bil igralec Gregor Geč), pod mentorstvom prof. Marije Kostnapfel dobro izvedli izvirno delo Zadetec v prazno in imeli celo nominiranko za najboljšo žensko vlogo, Tanjo Fabiani. Tudi letos je breme organizacije tega dramskega popotovanja po raznih gledaliških dvoranah nosilo gledališko združenje ArtistiAssociati iz Gorice z umetniškimi vodjo Walterjem Mramorjem, ob

sodelovanju goriške pokrajinske in občinske uprave ter občin Krmin, Gradišče ob Soči, Trbič, Štarančan, Gradež in Nova Gorica in ob finančni pomoči goriške Fundacije Cassa di Risparmio. Odprtje je potekalo v Šolskem centru v Novi Gorici, slovesen sklepni večer s podelitvijo nagrad je bil pa, kot že vrsto let, v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Letos je bilo nekoliko manj predstav kot lani, bile pa so bolj kakovostne in publika je bolje spremljala odsko izvajanje kot prejšnja leta, tako da je bilo res čutiti vezi, ki so se tkale ob gledaliških predstavah. To je pravzaprav tudi namen te dijaške čezmejne pobude, ki naj prispeva k sožitju. Zelo dobro mnenje o predstavah je izrazila predsednica strokovne komisije Samanta Kopal, dramaturginja Gledališča Koper, ki je z ostalimi člani (Gianfranco Candia, Anita Kravos, Silvia Lorusso, Dalia Vodice) soglasno izbrala nagrajence in ob tehničnih utemeljitvah podelila vse nagrade. Na najvišje stopničke so se uvrstile predstave: 1. (plaketa, 1000 evrov in prapor-palio) Il corriere del mattino. Una città in cronaca I.S.I.S. D. Alighieri -

D. degli Abruzzi - S. Slataper iz Gorice po izvirnem besedilu dijakinje Silvie Balducci (mentorica Marta Malni); 2. (plaketa, 500 evrov) L'inventore del cavallo I.T.A.S. G. D'Annunzio - I.S.A. M. Fabiani iz Gorice (mentorica Francesca Marozzi); 3. (plaketa, 300 evrov) Zvezdica Zaspanka Dramsko gledališka gimnazija Nova Gorica (mentor Milovan Valič). Posebna nagrada Pokrajinskega sveta za mir (plaketa, 450 evrov) in posebna nagrada žirije za predstavo, ki najbolje označuje čezmejno sodelovanje (plaketa, 450 evrov), sta bili dodeljeni predstavi Lisistrata I.S.I.S. D. Alighieri iz Gorice (mentorica Rosa Tucci). Nagradi za najboljšo žensko in moško vlogo (plaketa, gledališki abonma sezone 2007/08 v Krminu) sta bila deležna Evelin Kranjc za vlogo Lisistrata višje šole D. Alighieri iz Gorice. Prireditve sta tudi letos elegantno povezovala Enrico Cavallero v italijanščini in Tjaša Dornik v slovenščini, ki je tudi spretno prevajala. Sklepni večer je polnozasedno dvorano z mlado publiko podžgal nastop skupine breake dance Botega, ki letos beleži 10-letnico delovanja.

JK

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Odrasti pomeni vedno pogledati zadevi v oči

Pred trinajstimi leti, ko sva bili skupaj v tujini, sva bili prav gotovo še dekletci. Pa čeprav sva takrat mislili, da sva že odkrili pot v življenju, ki naj bi nama bila usojena. Pa ni bila. Za nobeno od naju. V tistem času sva se v celoti zabubili v znanje. Jaz v zgodovino nacionalizmov, ona v najnovejšo ekonomsko teorijo. Obe v trenerki, obe vsak dan v športnem centru. Navsezadnje je bilo takratno življenje zelo enostavno: lekcije, knjižnica, športni center, supermarket in priprava toplega obroka zvečer. In spet lekcije, knjižnica, športni center, supermarket in priprava toplega obroka zvečer. Zelo enostavno. Na pisalni mizi slika takratne simpatije, v srcih pa itak podzvestno vedenje, da je vse to zelo začasno, da oseba, ki ti je namenjena, je še zelo daleč v času, in pot, ki te bo poklicno osrečevala, nikakor ni tista, o kateri v tem trenutku razmišljaš. Lucia, ko danes sedi tu pred mano, še tri mesece do novega člana v tvoji družini, si ne morem kaj, da bi me misli za hip ne ponesle v tisti čas pred trinajstimi leti. "Pomisli, kako se je vse, za vse nas, ki smo se odpravili v Glasgow, obrnilo v popolnoma drugačno smer. Vse vezi, na katere bi takrat prisegali, so se pretrgale, vsak od nas je izbral pot, ki se mu takrat sploh še ni pojavila na obzorju. Slepo sva verjeli v nek svet, ki naj bi bil prepojen z ideali, verjeli sva v Znanje, v Univerzo, ki naj bi te formirala za življenje. In zdaj pogledaj, jaz sem postala raziskovalka na univerzi, v času in prostoru, kjer se na fakultetnem svetu debatira o tem, da naj bi učni kader bil čim bolj "uvideven", programi čim krajši in čim bolj zreducirani, samo zato, da bi nam študenti ne ušli na bližnje univerze. In z njimi javno financiranje. Študentje me med pismenimi izpiti sprašujejo o tem, kako bodo zdržali tri ure, ne da bi lahko šli na wc. Veš, kaj sem zadnjič odgovorila? Če lahko zdržim jaz s tem tre-

buhom, potem lahko tudi Vi!".

"Včasih se mi zdi, kot da bi se življenje odvijalo v nekih ciklih. V mislih opazujem svoje takratno mišljenje in obnašanje, slepo verovanje v neko družbo in svojo vlogo v tej družbi, ki ni bila realna. Verjetno je pri vseh in povsod tako, da so študentska leta leta idealizmov, ko verjameš v nek nov svet, ki se ne bo obračal po ustaljenih tirnicah oportunitizma in favorizmov. In verjetno za vse in povsod nastopi ob vstopu v realni svet spoznanje, da lahko ta novi svet skuša ustvarjati samo začeni s potovanjem v lastno notranjost".

"Takrat sem bila prepričana v odnos, ki se je potem izkazal za zelo zmotnega, in sama veš,

koliko sem trpela. Na vrat na nos sva se poročila, ker je moral na večletno pilotsko izpopolnjevanje na vojaško akademijo v Ameriko. In potem vsa tista leta osamljenosti, jaz, ki sem vedno verjela v Znanje, v samostojnost, ki si jo lahko ustvariš ravno preko Znanja, sem v letih postala samo "žena častnika...", nič drugega".

Spominjam se te, Lucia,

časa, ko si ničkolikokrat preletela ocean, ker ti je oče umiral za rakom, bila si vedno sama, nobena diplomatska naloga, ki si jo pisala, nobena družinska zadeva, tudi smrtna bolezen očeta ni bila važnejša od njegovih poletov, od njegovih skrivnostnih misij, večerij z generali in častniki. Koliko časa je minilo in koliko poguma si morala zbrati, da si doumela, da to ni Odnos, o katerem si sanjala v majhni videmski kuhinji. Vsej Družbi in njenemu govorjenju navkljub.

"In potem, ko samega sebe najdeš, ko odkriješ, katera je tvoja pot in ko priklješ v svoje ude dovolj moči, da narediš prvi korak na tej poti, potem se počasi vse začne odvijati v pravo smer. Takrat šele srečaš osebo, ki ti je v življenju namenjena, predvsem pa odkriješ samega sebe, kot ga še nikoli prej nisi. Odkriješ se kot samostojno osebnost, ki obstaja ne glede na partnerja, meni je bilo vse to do pred nekaj leti še vse popolnoma neznano".



Gledališka šola Studio Art

Pozitiven obračun ob koncu prvega leta

Po izredno uspešni produkciji gledališke šole Studio Art, ki je v petek, 18. maja, privabila v tržaški Kulturni dom presenetljivo visoko število ljudi, se prvo leto življenja mlade šole počasi izteka. Mladi gledališčniki iz Trsta, Gorice in Benečije so se s svojo predstavo Binom, ki se tako imenuje po dramskem delu italijanskega dramatika in režiserja Luigijsa Gozzija, predstavili tudi v centru Lojze Bratuž v Gorici, prav poseben izživ pa je predstavljaj nastop na odprtju znamenitega gledališkega festivala Mittelfest v čedajskem gledališču Ristori, kjer so nastopili minulo nedeljo. Dveurno predstavo - splet kratkih dialogov na temo pomanjkanja komunikacije in pristnih odnosov v današnji družbi - rezultat celoletnega dela in truda, so mladi gojenci igral- ske šole pripravljali s pomočjo režiserjev Sergejem Verčem, Borisom Kobalom in Marjanom Bevkom, ne gre pa pozabiti vseh ostalih mentorjev, ki so mlade izurili v govorni tehniki in umetniški besedi (Anton Petje, Ana Facchini, Matejka Peterlin, Alida Bevk) in v plesu (Gabriel Agavri- loaei, Raffaella Petronio, Nikol Krizmančič, Lisa Meriglioli). Zamisel in koordinacija gledališke šole pripadata Maji Lapornik, ki si je s pomočjo mentorjev zamislila tudi zaključno produkcijo. O tem, kako je dejansko poteka-

lo delovanje gledališke šole, o v- dušju, ki je vladalo pred produk- cijo pa tudi o splošnih vtisih, smo povprašali nekaj tržaških tečajnikov. "Studio Art je bil za me pravi izziv", nam je zaupal 17-letni Daniel Simonettig. "Ko sem se vpisal, si nisem pred- stavljaj, da bo tako naporno. Vaje pred premiero so bile res zahtev- ne, zadoščenje ob takem uspehu pa je neizmerno: ves trud, ki sem ga s soigralci vložil v Studio Art,

porno voditi tako veliko skupi- no, z rezultatom pa sem izredno zadovoljna: prepričana sem, da je publika občutila povezanost skupine". Tudi Maruška Guštin se je o igralski šoli navdušeno iz- razila: "Zelo sem zadovoljna z odnosi, ki smo jih ustvarili z mentorji. Delo je bilo res napor- no, odlični odnosi pa so napor dokaj olajšali". Podobnega mnenja je tudi 19-letna Sara Conestabo. "Z mentorji in koordinatorko smo se odlično ujeli, kar je prav gotovo pripomoglo k uspehu zaključne prireditve. Po- leg tega sem se v gledališki šoli naučila ne le dikcije in umetniške besede, ampak tudi spoznavanja same sebe".

Gojenci gledališke šole so torej



Foto Kroma

se je obrestoval na končni produk- ciji". "Zanimiva izkušnja", pravi Raffaella Petronio, ki je v pripravljanju predstave nosila kar dve bremen. Poleg pri- pravljjanja svojega binoma si je zamislila in okrog 50 tečajnikov naučila eno izmed treh koreogra- fij, ki smo jih lahko videli v produk- ciji. "Zadovoljna sem, da mi je Maja zaupala tako pomembno nalogo. Na začetku je bilo res na-

zadovoljni z minulim letom v znamenju gledališča in vseh nje- govih perspektiv. Ob zaključni produkciji je gledališka šola izda- la tudi informativno brošuro, ki so jo sooblikovali tečajniki, ure- dila pa jo je Maja Lapornik. Gledališka šola se je izkazala za kvalitetno in našemu območju prepotrebno pobudo, ki se mora nadaljevati.

Patrizia Jurincic

Zaznamovana 25-letnica obstoja Nove revije

Politično neznana odvetnica Katarina Kresal naj bi postala predsednica LDS

Po obdobju presenečenja in različnih mnenj, ki so jih v javnosti vzbudile domnevne zlorabe in nezakonitosti v državni Varnostnoobveščevalni agenciji, se je zanimanje za ta sicer pomembni notranjepolitični dogodek zmanjšalo. Slovencev delovanje tajnih služb očitno ne zanima in o tem neradi govorijo in se opredeljujejo, najbrž tudi zaradi slabih izkušenj in spoznanj iz prejšnjih časov. Časniki in elektronska občila pa vendarle objavljajo nove ugotovitve o domnevnih zlorabah v osrednji slovenski Varnostni agenciji. V delovanje Sove se poglobljajo parlamentarna preiskovalna komisija, posebna vladna delovna skupina, policija, državno tožilstvo, finančni inšpektorji računskega sodišča in finančnega ministrstva ter tudi premier Janez Janša. Na afero se je na sestanku društva Forum 21 odzval tudi Milan Kučan, nekdanji predsednik Slovenije, s kritičnimi ugotovitvami in mnenji, ki pa jih je predsednik vlade v svojem polemičnem odgovoru zavrnil.

Vladna delovna skupina je v svojem tretjem poročilu vladi sporočila, da je Varnostnoobveščevalna agencija ustanovila komunikacijsko podjetje, česar zakon ne dovoljuje. Kakšen bi bil njegov namen, ni jasno. Podjetje je vodil uslužbenec agencije, ki je ponaredil svoje pričevanje. Delovno mesto je moral zaradi tega zapustiti, potem pa je bilo lastništvo tajnega podjetja preneseno na njegovo ženo. Očitno pa je najhujša obtožba, da je Sova imela posebno mobilno prisluškovalno napravo, s katero so prisluškovali pogovoru na mobilnih telefonih. Pred-

sednik vlade je opozoril, da je prisluškovalo slovenskim državljanom, kar zakon izrecno prepoveduje, nekdanji direktor agencije dr. Iztok Podbregar pa to očitno zanika. Pravi, da bo zadoščenje iskal na sodišču. Domnevno naj bi omenjeno napravo v preteklosti uporabljali tudi za prisluškovanje pogovorom v vodstvu Slovenske demokratske stranke Janeza Janše in v zgradbi RTV Slovenija. Omenjeni dr. Iztok Podbregar meni, da je vladna delovna skupina pod vodstvom pravosodnega ministra dr. Lovra Šturma



“zelo posegla v operativno delo Sove in ta poseg močno presega tisto, kar je potrebno. Postavlja se mi vprašanje, kako lahko agencija sploh še normalno deluje”, dodaja. Na slovenskem javnem prizorišču, zlasti v politiki, pa se seveda dogaja še marsikaj drugega, morda celo bolj pomembnega za državo in družbo. Vršilec dolžnosti predsednika LDS, Jelko Kacin, stranke, ki razpada, je javnosti

predstavil svojo kandidatko za predsednico nekdanje največje politične stranke v Sloveniji. To naj bi postala Katarina Kresal, mlada, lepa in mikavna odvetnica, ki je bila doslej v politiki povsem neznana. H kandidiranju za predsednico jo je Jožef Školč, eden od ustanoviteljev LDS, nagovarjal dva meseca. V prvi javni izjavi po vložitvi kandidature za izredni kongres LDS, ki bo konec junija, je dejala, “da želi sodelovati pri odločanju o tem, kam gre Slovenija. Moti me, kako se stvari v državi urejajo zdaj. Po svojih nazorih

sem liberalka in želim v politiko pritegniti čim več mladih žensk, ki bodo lahko tvorno in učinkovito sodelovale. In odločila sem se tudi zato, ker je LDS ugledna stranka in želim sodelovati pri njenem ponovnem vzponu.” Predsednik Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič-Plemeniti je sporočil, da bo na volitvah jeseni kandidiral za predsednika države. Bil je kandidat tudi na

prejšnjih predsedniških volitvah, na katerih je z 8,49 odstotka zbranih glasov dosegel tretje mesto, s čimer se je uvrstil za dr. Janezom Drnovškom in Barbaro Brezigar ter pred dr. Francetom Arharjem. Jelinčič je ob predstavitvi svoje nove kandidature dejal, “da Slovenija potrebuje novega predsednika, še posebej po tem, ko se je dr. Janez Drnovšek potrudil, da je tako razvrednotil inštitut predsednika države.”

Nova revija bo tudi v prihodnje sodelovala pri ustvarjanju slovenske vesti

Vlada je ministrico komunikologije Alenko Paulin imenovala za vršilko dolžnosti direktorice Slovenske tiskovne agencije. Nadomestila bo dosedanja direktorica Lidija Pavlovčič. O vzrokih za zamenjavo vladni glasnik Valentin Hajdinjak ni navedel podrobnosti. Paulinova je bila v zadnjem času svetovalka za odnose z javnostmi v kabinetu predsednika vlade. V Ljubljani pa je bila v ponedeljek, 28. maja, slovesnost, na kateri so zaznamovali 25-letnico ustanovitve Nove revije, najbolj znane družboslovne revije v Sloveniji. S prispevki znanih Slovencev, zlasti s tistimi, ki so bili objavljeni v znameniti 57. številki, je sodelovala v procesih, ki so Slovenijo popeljali v samostojno in demokratično državo. O poslanstvu Nove revije v preteklosti in tudi v prihodnje so govorili njeni glavni oz. odgovorni uredniki Tine Hribar, dr. Dimitrij Rupel, Spomenka Hribar, Jože Snoj in Niko Grafenauer. Izšla je tudi nova trstota številka omenjene publikacije. Napovedali so tudi bližnji izid knjige Osamosvojitve Slovenije, avtorice Rosvite Pesek.

Marijan Drobež

Na TV Slovenija prikazan del prikrite in zamolčane zgodovine Na Gotenici je bilo podzemno območje za komunistično vodstvo Slovenije

Televizija Slovenija je 22. maja zvečer v oddaji z naslovom Gotenica, skrivnostni kraj zamolčane zgodovine, prikazala del doslej neznane preteklosti. V omenjeni vasi, kjer so se pred stoletji naselili Slovenci in kočevski Nemci, ki pa sedaj nima niti enega stalnega prebivalca, je eden najpomembnejših Titovih sodelavcev v Sloveniji in šef tajne politične policije UDBE, Ivan Maček-Matija, po drugi svetovni vojni dal zgraditi sistem

podzemnega varovanega območja, kamor bi se v primeru vojne naselilo komunistično vodstvo Slovenije. Vas so popolnoma izpraznili, podzemne prostore pa so najprej gradili vojni ujetniki, nato politilni kaznjenci, pozneje pa tudi redno zaposleni delavci, ki so pristali na popolno tajnost in molčečnost o svojem delu. Naselili so se v Gotenici, kamor nihče drug ni imel vstopa.

V TV dokumentarcu so o gradnji govorili posamez-

niki, ki so doslej bili anonimni in so jih avtorji oddaje komaj sedaj pridobili k sodelovanju. Pripovedovali so o obstoju podzemnih rovov, v katerih so bili v obdobju prejšnjega režima najrazličnejši objekti: od kinodvorane, operacijske sobe, do velikega števila sob, opremljenih kuhinj, sanitarij in kopalnic. O vsem tem so govorili tudi zgodovinarji, časnikarji in predstavniki slovenske policije. V Gotenici, ki je še zmeraj za javnost zaprto območje, je

zdaj vadbena središče policije. V obdobju osamosvajanja Slovenije so podzemne rove uporabili za shrambo arhiva slovenskega filma.

Gledanje zanimivega dokumentarnega filma je nudilo tudi vpogled na vlogo in delež Kočevske v največji zgodovini slovenskega naroda. V tamkajšnjih gozdovih je bilo po kapitulaciji Italije, 8. septembra leta 1943, nastanjen politično in vojaško vodstvo osvobodilnega boja in revolucije, po vojni pa so tam uprizorili poboje kočevskih gozdov, zgradili varovano območje za komunistično vodstvo, ki pa k sreči nikoli ni bilo preizkušeno in uporabljeno. **M.**

Pridobili naj bi ga tudi nekateri ne najbolj uspešni tuji športniki

Dvomi o podeljevanju slovenskega državljanstva

Javna občila v Sloveniji kritično obravnavajo podeljevanje slovenskega državljanstva športnikom iz tujine, ki bi s pridobitvijo novega statusa in slovenskega potnega lista lahko veliko prispevali k uspehom slovenskega športa na državni in mednarodni ravni. V trinajstem členu zakona o državljanstvu je o tem zapisano: “Z naturalizacijo lahko pridobi državljanstvo Republike Slovenije polnoletna oseba, če to koristi državi zara-

di znanstvenih, gospodarskih, kulturnih, nacionalnih ali podobnih razlogov.” To pa je tudi člen, na podlagi katerega se državljanstvo podeli vrhunskim tujim športnikom. Dober primer pravilne uporabe te možnosti je bila naturalizacija beloruskega rokometaša Sergeja Rutenke, enega najboljših rokometašev na svetu.

V preteklih petih letih je slovensko državljanstvo prejelo 33 športnikov iz tujine. Kritiki zatrjujejo, da gre v nekaterih pri-

predvsem zato, da z novim statusom brez težav odpotujejo v druge države, članice EU. V časnih je bil objavljen primer Gennadija Strakha, Belorusa, ki je slovensko državljanstvo dobil letos z obrazložitvijo, da gre za vrhunskega jadralca, ki naj bi bistveno prispeval k temu, da bi bila Slovenija uspešna na naslednjih poletnih olimpijskih igrah. Strakh je star 48 let, nima pa izkušenj z olimpijskimi igrami. Njegovi rezultati s tekmovalni v jadrnanju so zelo slabi.

merih za povprečne športnike, ki novo državljanstvo izkoristijo



Kratke

SNG Nova Gorica / Zadnja premiera letošnje abonmajske sezone

V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica bodo v petek, 1. junija 2007, ob 20.30 uprizorili zadnjo letošnjo abonmajsko igro, in sicer komedijo Georges Feydeauja Bolha v ušesu ali kaplja čez rob v prevodu Aleša Bergerja in režiji Janusza Kice.

Sto let po nastanku ostaja Bolha v ušesu ena redkih iger iz obsežne vodvilске produkcije s konca 19. in začetka 20. stoletja, ki se vedno znova vrača na gledališke odre. Georges Feydeau, ki je ustvarjal v izjemno razgibanem in inovativnem času, v katerem so se porodile revolucionarne ideje in gibanja, je v napeti atmosferi obsedenosti z objektivnostjo in raziskovanji ‘drugih’ realnosti zavladal na pariškem bulvarju s poetiko, ki je postala sinonim za žanr.

Feydeau ni bil eksperimentator ali inovator, pač pa je v polni meri izkoristil farsijske možnosti, ki so bile neločljivi del dramske konvencije. Izhajal je iz tradicije piscev, ki so v 19. stoletju v gledališču uveljavili meščansko ideologijo, izumili dramaturgijo intrig in vzpostavili dramaturški pojem piece bien faite - dobro narejena igra. Pojem je postal znak določenega standarda, estetska in hkrati tržna kategorija meščanskega marketinga.



Posoški karateisti beležijo uspehe tudi na državnih ravni

V nedeljo, 20. maja, je Karate zveza Slovenije, v sodelovanju s Karate klubom Posočje, organizirala drugo pokalno tekmo v karateju. Udeležilo se je 430 tekmovalcev iz 45 klubov. Treba je pohvaliti gostitelja Karate klub Posočje, ki je zopet osvojil lepo število medalj. Tudi tokrat je blesteče izstopala Zala Kuštrín, ki je osvojila kar dve zlati medalji. Prvo mesto je dosegla v katah med malčicami in prvo mesto v team katah - skupaj s Tajdo Sovdat in Tanjo Grahelj.



Pri team kata malčkov so Klavdij Ivančič, Kristjan Ivančič in Vito Cenčič skupaj osvojili tretje mesto. Pri team kata mlajših kadetov pa so si Demi Finc, Alja Mohorčič in Ana Vukelič priborile 2. mesto. / MM

Kraški lepotev in kraška pesem

Slovenska prestolnica je v soboto, 19. maja, gostila enega najbolj razpoznavnih sadov kraške zemlje, lipicanca. Beli lepotev so ta dan vlekli kočije in prevažali vse radovedneže, ki so si privoščili krožno pot po mestnem središču. Potekala je potekala ob Dnevu lipicanca, ki je bil prvič obeležen leta 2000 v spomin na ustanovitev kobilarne Lipica 19. maja 1580, ko je nadvojvoda Karel II. odkupil posestvo Lipica s kobilarno kraških konj in pričel sistematično rejo konja, ki nosi ime po majhni kraški vasi. Lipicanec se je v stoletjih izkazal kot trpežen kmečki sodelavec, umirjen šolski žrebec in eleganten paradni predstavnik ter je bil nazadnje dodeljen konjeniški enoti Slovenske vojske.

Najbolj slovesno pa so Dan lipicanca proslavili na Brdu pri Kranju v nedeljo, 20. maja, za kar so poskrbeli Združenje rejcev lipicanca Slovenije, kobilarna Lipica in javni gospodarski zavod Brdo. Manifestaciji je ob lepem vremenu sledilo preko 2000 obiskovalcev, med katerimi je bil tudi minister za obrambo Karl Erjavec, ki je o ‘slavljenju’

takole povedal: “Lipicanec je simbol vzdržljivosti in volje slovenskega naroda, ki je kljub vsem zgodovinskim burjam trdno vztrajal na svoji zemlji”. Slavnostni popoldan je uvedel nastop zamejske vokalno-instrumentalne skupine Ano uro al’ pej dvej, ki je ministra in ostale goste sprejel s narodno pesmijo Slovenec sem v priredbi Aleksandra Vodopivca. Nastope lipicancev v najrazličnejših postavah so popestrile še številne narečne tržaške in kraške viže, ki so poleg plemenitega konja prav gotovo ponos Krasa in njegovega trdoživega človeka. / AL



ZADRUŽNA BANKA DOBERDOB IN SOVODNJE Občni zbor

Uspešno poslovanje in novi izzivi



Foto DPD

Zadružna banka Doberdob in Sovodnje dosegla vedno ugodnejše poslovne rezultate in vedno bolj krepilo svojo vlogo na tržišču. S to mislijo se je končalo poročilo Upravnega sveta bančnega zavoda, ki ga je na občnem zboru v soboto, 26. maja, v Kulturnem domu v Gorici prebral predsednik Dario Peric. Članom in strankam se je zahvalil za zaupanje in zvestobo banki. Njena moč je namreč prav živ odnos, ki ga uslužbenci imajo s člani in strankami, navezanost na ljudi in kraj, kjer ti živijo, pa tudi visoko kvalificirana kompetentnost in zvestoba načelom združništva.

V analizi svetovnega ekonomskega konteksta je Peric povedal, da se je v letu 2006 svetovna gospodarska rast okrepila nad pričakovanji. Tudi na evropskem področju je prišlo do "preseñljivo dobrih" rezultatov. V Italiji so zabeležili najvišjo gospodarsko rast zadnjih petih let; med najpomembnejša gospodarska področja spada prav severovzhodni del države. Na vsedržavni ravni se je mreža združnih bank okrepila tudi v letu 2006. Ob koncu leta je bilo v Italiji 438 združnih bank, t.j. 55% vseh bank, ki delujejo v državi. Do septembra lani so bile edina bančna stvarnost v kar 536 občinah. Posebnost glede na druge banke je tudi dejstvo, da se v združnih bankah viša število zaposlenih, ki jih je bilo ob koncu leta 2006 27.697 oz. 3,4% več kot leto prej. Premoženje združnih bank je novembra 2006 znašalo 14.424 milijonov evrov in je zabeležilo letni porast 9,3%. Pa pogledmo stanje v naši deželi: v njej je 16 združnih bank, ki razpolagajo s 198 okenci; štiri okenca imajo tudi v Venetu, tako da jih je skupno 202. Glede na kapilarno prisotnost na teritoriju so prve v deželi. Ob koncu leta je število članov znašalo 40.148 oz. 4,5% več kot leto prej; strank s kreditnim razmerjem pa skupno 66.126. Število tekočih računov znaša 180.489. Zdržne banke se zavdajo, da poslujejo z uveljavljeno in dragoceno tržno identiteto, jasno

pa jim je tudi, da se bodo morale v prihodnje soočiti tudi z novimi izzivi, saj se bančni sistem močno spreminja, pa tudi ljudje zahtevajo od združnih bank odgovore na nova vprašanja. "Če želimo uspešno kljubovati vsem tem novim izzivom," je povedal Peric, "moramo okrepiti in ovrednotiti lastno identiteto ter čut pripadnosti uspešnemu in učinkovitemu omrežju in do sorodnih subjektov znotraj gibanja - je za združno banko pravi in edini dejavnik različnosti, ki jo razlikuje od ostalih bank. "Zaradi tega je tudi osrednji, strateški element našega bodočega dela." Razvoj združnih bank in nadgradnja izkušenj sta odvisna "od nas samih," je pribral Peric. Potrebno je pravilno dojemati podjetnost in inovativnost, ki izhajata iz avtonomije, ter ju usklajevati z učinkovitostjo in močjo, ki jo daje kohezija gibanja.

Na občnem zboru je bil govor tudi o novih knjigovodskih načelih IAS/IFRS, ki jih je februarja 2005 sprejel tudi italijanski parlament. Bilanco za leto 2006 so odgovorni pri banki torej sestavili po novih pravilih. Z letom 2007 so stopila v veljavo tudi zakonska določila o revizijah združnega poslovanja, ki med drugim želijo doseči večjo angažiranost članov in prozornost v notranjem življenju zdruge. Peric je z zadovoljstvom ugotovil, da je leta 2006 banka pridobila 30 novih članov; skupno število znaša 961 oseb. Zaposlenih je 27 oseb, od katerih je 18 dodeljenih prodajni mreži, 9 pa direkcijskim službam. Novost v letu 2006 je predstavljala preselitev goriške poslovne enote z Drevoreda 20. septembra na Korzo Verdi, "bolj prestižno mesto", ki zagotavlja večjo vidljivost in učinkovitejšo komercialno dejavnost. Vse enote so v zadnjem letu dosegle izboljšanje delovnih rezultatov, goriška enota pa dosega najboljše rezultate glede odpiranja bančnih razmerij.

Pomembno je tudi, da je ZB Dober-

dob in Sovodnje marca letos povečala svojo udeležbo pri Hranilnici in Posojilnici Vipava d.d. tako, da je odkupila košarico 11 tisoč delnic; po tem povečanju udeležbe znaša delež ZB v slovenski banki 9,8% družbene glavnice. Vodstvi dveh bank tudi iščeta poti za razvoj partnerstva z vzpostavitvijo komplementarnih oblik sodelovanja. V prikazu premoženjskega stanja banke in izkazu poslovnega uspeha je Peric povedal, da so lani vloge ali neposredno zbrana sredstva znašala 100.751.007 evrov ter so beležila porast za 4,6%. Porast 15% so beležili tudi pri posredno zbranih sredstvih, ki jih je bilo ob koncu poslovne dobe za 21.789.295 evrov. Člani na občnem zboru so sprejeli predlog Upravnega sveta za porazdelitev čistega dobička poslovne dobe 2006, ki znaša 955.883 evrov. Nato so odobrili bilanco iste poslovne dobe, ki jo je obrazložil ravnatelj Savo Ušaj, Martina Malalan pa je prebrala poročilo nadzornega odbora. Prisotni so soglasno izglasovali tri člane Upravnega sveta, in sicer Roberta Frandolico, Claudia Gerina in Aleša Nanuta. Potem ko je Ušaj orisal novi pravilnik o vodenju občnega zbora, so ga navzoči sprejeli. Med razpravo, ki je bila tokrat krajša kot ponavadi, je Peric med drugim povedal, da ima banka v načrtu okrepitev podružnice v Ronkah. Spodbudne so bile besede, ki jih je v imenu deželne Zveze združnih bank prinesel njen podpredsednik Renzo Medeossi. Poveljal je delovanje banke in čestital za uspešno širjenje poslovanja tudi v Sloveniji. Navedel je nekaj zgornjih števil, ki pričajo o kapilarnem delovanju 16 bank z 202 okencema v 137 občinah naše dežele in o 438 bankah s 3.758 okenci v 98 pokrajinah oz. 2.493 občinah po vsej Italiji. Gre za pomembno stvarnost, ki govori o tem, da v skupnosti je moč. Z novimi izzivi pa se lahko uspešno spopademo samo tako, da zasledujemo vse večjo učinkovitost in kakovostno sodelovanje.

DD

GORICA Razstava ob 100-letnici skavtizma

Fotografije in dokumenti iz skavtskega življenja

Goriški skavti so s praznovanjem 100-letnice skavtizma pokazali veliko zrelost: ne samo zato, ker so jubilej "v režiji" t.i. tropa za stoletnico praznovali skupaj člani italijanske organizacije AGESCI, slovenskega SZSO-ja in Scout d'Europa iz Ločnika; niti ne zato, ker je bila priložnostna himna sestavljena v štirih jezikih, ki so jih govorili v Gorici pred sto leti, ali pa zato, ker so bile vse priveditve dvojezične. Zrelost so pokazali zlasti tako, da so v tem duhu bratstva, ki združuje, pokazali, da so povsem razumeli duha in sen ustanovitelja Baden-Powella. Vse to je bilo lepo videti na bogati in skrbno pripravljene fotografije in dokumentarne razstavi *Po Baden-Powellovih sledih* na temo skavtizma od začetkov do današnjih dni, ki so jo odprli 11. maja in je bila na ogled do 26. maja. Ustanovitelj (rojen v Londonu leta 1857, umrl v Keniji leta 1941) je bil angleški vojak, vesten pri delu, in vendar duhovit, dinamičen in iznajdljiv. Na podlagi svojih izkušenj je napisal knjigo za mlade, v kateri govori o tabornjenju, življenju na prostem,



vi preporod pa doživijo po letu 1945. Začetki slovenskega skavtizma na Goriškem segajo v leto 1963, ko je nastal prvi vod skavtinj, ki pa se je kmalu razšel. Meseca junija naslednjega leta sta msgr. Kazimir Humar in Martin Kranner ustanovila slovensko goriško skavtsko organizacijo, ki ji je bila v prvih časih v oporo tržaška, ki je nastala v 50. letih. Gibanje na Goriškem se je razvilo v 70. letih, ko se je še bolj okrepilo sodelovanje s tržaško organizacijo. Več težav so imele skavtinje, ki niso uživale družbene podpore. Leta 1977 je le prišlo do združitve fantovske in dekliške organizacije. Skoraj v vsaki vasi je v naslednjih letih nastal po eden ali več vodov. Leta 1992 so goriški skavti dobili sedež ob Katoliškem domu. Da-

sled za sabo" ali "Nekdo je rekel, da mladim manjka prostor. Mi imamo prostor, ki jim ga lahko nudimo, v skavtizmu, in je tisti, ki ga je dal Bog na razpolago vsem: narava, sreča, biti koristni drugim."

Med razstavljenimi dokumenti pa je - vsaj za nas - najbolj zanimiv dopis z dne 28.11.1925, ki ga hrani AGESCI v svojem arhivu in ki govori o prvem poskusu ustanovitve slovenskih skavtov na Goriškem, do katerega je prišlo skoraj 40 let pred pravo ustanovitvijo. Ker gre za vest, ki je verjetno znana le malokomu, jo navajamo. Na intenzivnem papirju Zveze prosvetnih društev Gorica (Ul. S. Giovanni 7) je Vittorio Krašna pisal komisarju Središča katoliških izvidnikov v Rim. Piše, da bi rad or-

ganiziral med Slovenci v Gorici skupino izvidnikov in dodaja (v italijanski): "toda ne vem, kako narediti, saj ne vem drugega, če ne to: da vod lahko da zdravo mentaliteto in zdrave cilje vsem članom". Zato prosi komisarja za natančne informacije in kakšno knjigo o tem, kako postaviti na noge tako skupino, zraven pa sprašuje, kako bi lahko taka slovenska skupina postala članica omenjenega komisarjata. Iz fotokopije pisma iz Trsta z intencijo Italijanskega katoliškega skavtskega

zdrženja (marca 1926) izvemo, da "sedanje krajevne razmere odsvetujejo, vsaj za zdaj, tak korak, tudi upoštevajoč sedanji politični trenutek". V pismu z dne 23.3.1926 pa mednarodni komisar ASCI potrjuje povedano in dodaja: "Mi ne bomo odobrili nastanka slovenskega oddelka izvidnikov, ki bi se pridružili združenju ASCI." Škoda. Baden-Powell bi takih besed ne bil vesel... Z razstavo in tudi odločitvijo, da

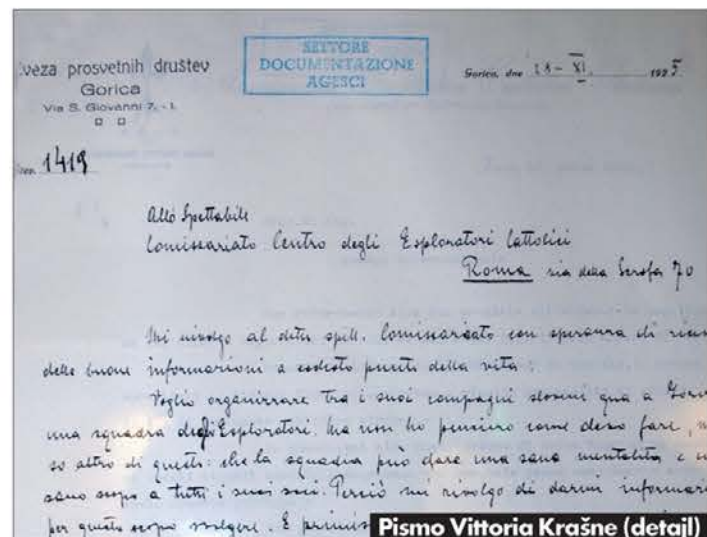


Msgr. Humar, Bernard Špacapan in drugi slovenski skavti

moralnih vrednotah in življenjskih izkušnjah. Kmalu je doživel več uspeha, kot ga je sam pričakoval, in postal pravi moralni vodnik za številne posameznike, šole in organizacije. Govoril je o zaupanju, zvestobi, dolžnosti biti koristen, prijateljstvu, plemenitosti, pokorščini, varčnosti in tem, da "skavt je nasmejan in žvižga v težavah". Ko skavt obljudi, da bo služil Bogu in domovini, pomaagal bližnjemu in izpolnjeval skavtske zakone, se zavestno obveže, osebno in svobodno izbere to pot, ki jo sprejme s čutom odgovornosti. Formacija temelji na samovzgoji, ki izhaja iz pustolovskega duha mladih, in na samostojnem grajenju osebnosti. Veliko daje na značaj in osebnost, zdravje in moč, ročne spretnosti in prostovoljno služenje potrebim.

Na razstavi smo izvedeli, da v Italiji deluje preko 20 skavtskih gibanj; najbolj razširjeno je AGESCI, ki šteje kar 177.000 članov. Prvi zametki skavtizma v Italiji segajo v leto 1910. Leta 1926 mladinsko fašistično gibanje Opera nazionale Balilla zada hud udarec skavtskim organizacijam, ki jih dekret iz leta 1928 ukine; ker so skavti iznajdljivi, je kmalu nastal pojav Giungla silente (molčeča džungla), nekako ilegalno skavtsko delovanje. Po vojni se je gibanje obnovilo, potrdil ga je tudi papež Pij XII. V Gorici se prvi italijanski skavti pojavijo po letu 1920, pra-

nes šteje goriški del organizacije približno 120 članov in 10 voditeljev. Vsi ti in številni drugi podatki - v italijanski in slovenski - so bili na ogled na razstavi. Dragocene in žive utrinke so predstavljale številne fotografije, tudi stare, črne-bele, ki so vedno najbolj zvesti pričevalci vzdušja na skavtskih tabornih, in pa nazorno pripravljene panoji s cilji gibanja in Baden-Powellovimi citati in drugimi



Pismo Vittoria Krašne (detajl)

skavtskimi gesli, kakršni so npr: "Cilj skavtske vzgoje je izboljšati kakovost prihodnjih rodov, zamenjati egoizem s služenjem" ali "Sreče ne dosežeš, če sediš in jo čakaš" ali "Ko hodite po tem svetu, če se zavedate ali ne, pušate

se je ta dokument objavil, pa smo lahko veseli mi, saj to je jamstvo, da so časi (in skavti) zreli in da lahko goriški mladi - italijanski in slovenski - rastejo v pravem skavtskem duhu.

DG

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.



Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 29. maja, ob 14. uri.

Vsestransko dobra športna pobuda

Pogumna zamisel nogometne Pomladi

Za nami je športna sezona (šolsko leto 2006/2007), ki je prinesla v naš šport veliko novost: tu so res tudi smučarski Gadi, ki smo jih tudi s teh

stolpcev pozdravili z navdušenjem in naklonjenostjo; prava osvežitev za zamejsko športno gibanje pa je bila nesporno nogometna Pomlad. Nogometno dru-

štvo s tem spodbudnim imenom so formalno predstavili nekega vročega sobotnega jutra prejšnjega poletja v že dolgo let športu prijazni sejni dvorani Zadruga ne kraške banke na

Opčinah, ideja o njem pa je žive-la že precej prej. S to sezono so na prizorišče stopile združene mladinske ekipe (ki so zajele tržaško in goriško pokrajino, sicer v projekt niso vstopila ravno vsa slovenska nogometna društva v Italiji), ki jih je skupina pogumnih ljudi zedinila v novo društvo z novim imenom in novo vizijo. Poudariti je treba, da se je na Tržaškem mladinski nogomet že skoraj deset let predstavljala enotno z združenimi moštvii, okoli katerih pa niso našli prave formule, ki bi zadovoljila vse. Nameravali so izmenično poverjati vsako sezono ekipe enemu društvu (prvi je bil na vrsti Breg), kmalu pa je ta zamisel propadla. Prva sezona

Pomladi kaže, da je bila drzna in korenita poteza Roberta Zuppina (prvega predsednika novonastalega kluba in duše projekta) in somišljenikov dobra. Skeptikov ni manjkalo v začetku, tudi danes pa se najde marsikdo, ki trdi, da vse le ne deluje, kot je treba. Vendar nova igračka se je uveljavila med ljudmi, vzbujajo spoštovanje na širši deželni ravni in predvsem je dokazala določeno identiteto. Vrh piramide predstavlja nedvomno zmaga naraščajniške ekipe pod vodstvom trenerja Marina Kraglja v pokrajinskem prvenstvu, uspeh, ki je Pomlad postavil v središče pozornosti in ji za-

gotovil mesto v kakovostnem deželnem prvenstvu v naslednji sezoni. To je vrhunec, a ni vse. Vtis imamo, da so tudi večinski mediji takoj osvojili novo celoto kot reprezentanco slovenske manjšine, ki je prepoznavna po uspešnosti, pa tudi po tem, kar predstavlja.

Vodstvo Pomladi je naletelo na veliko pomoč tudi pri športni krovni organizaciji, ki dosledno podpira tovrstne načrte o sodelovanju in je torej malce olajšala vsakdanje trdo delo našim nogometnim športnim delavcem in nadobudnežem na igrišču. Predsednik ZSSDI Jure Kufersin je eden glavnih navijačev enajsteric Pomladi in je tudi javno ter gmotno podprl delo Zuppina, športnega vodje Miloša Tula in trenerjev ter ostalih odbornikov. Slednje le kot ugotovitev, s pripombo, da uspešno delo tako pozornost tudi zasluži.

Pomlad združuje igralske, kadrovske in finančne moči, pa tudi športne objekte. Pod svojim okriljem ima (za zdaj) ekipe od začetnikov do naraščajnikov. Cicibane vzgajajo še naprej posamezna društva, ki imajo ob koncu mladinske kariere igralca, ki so ga prispevale moštvom Pomladi, pravico do njegove izpisnice. Projekt je namreč omejen le na mladinsko raven, članske ekipe

pa so zunaj tega, četudi so odraz društev, ki so pristopila k pobudi. A stvar funkcionira najbrž prav zato, ker se pomladovci niso lotili prvih ekip, kjer bi se verjetno zataknilo. V prihodnje se bo postavilo tudi to vprašanje: odgovora nam ni dano poznati, v vsakem primeru pa bo naš nogomet najverjetneje spet računal na boljše posameznike, ki bodo izhajali iz resnega okolja.

Čeprav je svetlih plati mnogo, je

KOŠARKA

Moška D liga - play-off: Breg Minimax - Goriziana 65:52.

Promocijska liga: V prvi finalni tekmi končnice za napredovanje je Dom Mark v gosteh izgubil proti goriškemu tekmeu Dinamo z 82:78.

ODBOJKA

Moška D liga - finale play-offa: Sloga Teletiva je proti Cusu izgubila obe finalni tekmi s 3:0 in tako zamudila priložnost za napredovanje. V C liga 2007/2008 so tako prestopili tržaški študentje.

velika pomanjkljivost zamejskega nogometa pomanjkanje lastnih trenerjev, kar je huda hiba. Problem rešujejo s črpanjem na slovenskem Primorskem, srednjoročno pa bi kazalo vzgojiti vsaj kakega domačega trenerja.

HC

Nova Gorica

Male olimpijske igre

Športno društvo Sonček, ki že več kot deset let organizira različne programe za najmlajše iz Nove Gorice in širše okolice, je v petek, 18. maja, v središču Nove Gorice pripravilo že tradicionalne Male olimpijske igre. Glavni namen prireditve je bil tudi letos usmerjanje mladih k pozitivnemu izkoriščanju prostega časa. Profesionalno usklajena ekipa mladih prostovoljcev pod vodstvom neumornega Mirana Franka - Zobča, pobudnika in idejnega vodje ŠD Sonček, je poskrbela za to, da se je novogoriški Bevkov trg za en dan spremenil v športno-zabavišni park. Zaradi premočnega vetra se je svečano odprtje iger žal začelo

brez napovedanega doskoka najboljših slovenskih padalcev na čelu z večkratno svetovno prvakinja Ireno Avbelj, zato pa je pisano množico, sestavljeno pretežno iz predšolskih otrok in osnovnošolcev, nekajkrat nizko preletelo akrobatsko letalo. Med povabljenimi gosti, ki so jim mladi z zanimanjem prisluhnili, so bili letos vrhunska slovenska smučarska tekačica Petra Majdič in svetovni prvak v deskanju na snegu Rok Flander ter goriški olimpijci; nekdanji smučar Jure Franko, atletinja Meta Mačus in kajakaš Uroš Kodelja. Svečanemu odprtju so sledili številna športna tekmovanja in nastopi ter predstavitev najrazličnejših športnih disciplin. Organizatorji so se,



tako kot vsako leto, držali že nekoliko zguljenega, a še vedno pozitivno naravnane vodila: "Če nam bo uspelo samo enega učenca ali dijaka navdušiti za šport, bo namen prireditve uspel!" Glede na vzdušje, ki je vladalo med mularijo, jim je to brez dvoma uspelo. Uspešno izvedene Male olimpijske igre so bile neke vrste generalka pred bližajočo se poletno sezono, ko bo v

Kajak centru Soških elektrarn zaživela Sončkova enajsta šola pod Solkanskim mostom. V okviru slednje bodo lahko goriški osnovnošolci v juliju in avgustu obiskovali program Poletje ob Soči. Udeležili se bodo lahko 9. Sončkovega košarkarskega kampa, tisti, navdušeni nad reko Sočo, pa bodo lahko pod strokovnim vodstvom opravili tudi kajakaški tečaj.

Nace Novak

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Misli globalno in deluj lokalno. Izvrstno geslo, se vam ne zdi? Sicer lahko danes z dobro komercializacijo to geslo spravimo kamorkoli, ker zelo ustreza našim okusom. Ustreza okusom po novostih, ustreza najnovejšim okusom po digitalnem in virtualnem. Pa saj veste, v zadnjih letih res zelo radi povežujemo pojma virtualno, digitalno, globalno. Pomeni vse in hkrati nič. Gre za zelo zanimivo geslo, s katerim se ponša producenta hiša Endemol. Prepričan sem, da ste o njej že slišali govoriti. No, če vam je to ime novo, pa bodite prepričani, da produkte, ki izhajajo iz te hiše, spremljate vsak dan. Zjutraj, zvečer, ponoči: Endemol je vede ali nevede prvi vzrok vseh naših vsakodnevnih katodnih požrtij. Govorim seveda o televiziji in televizijskih programih, ki jih vsakodnevno spremljamo znotraj naših malih ekranov. Endemol je dejansko tista vesela družina ljudi, ki producentsko stojijo za dobro polovico produkcije, ki jo dnevno bruhajo italijanske televizijske postaje. Pa ne samo italijanske, dejansko govorimo tukaj na globalni ravni. Format oddaje Veliki brat (v vseh državah na svetu)? Ja,

Misli globalno, deluj lokalno!

njihova pogruntavščina. Lepo je biti milijonar (v Italiji Chi vuol essere milionario)? Ja, tudi njihov veleum. Novi Amadeusov šov na Mediasetu 1 vs 100? Ugibate lahko samo enkrat. In vse te oddaje niso uspešnice samo v Italiji, ampak na vseh celinah. No ja, da ne



pozabimo italijanskih soap oper Vivere in Centovetrine. In, da se ne bomo komu zamerili, moramo pogledati še na RAI: spet naletimo na inflacijo oddaj Endemol. Antonella Clerici s kuhinjskimi recepti, Flavio Insinna

(in pred njim Pupo in Bonolis) z najbolj znano večerno televizijsko igro Affari tuoi, in da ne bo pomote tudi dosti bolj intelektualni Fabio Fazio s svojimi intervjuji v oddaji Che tempo che fa. Gre za oddaje, ki delujejo lokalno, a so zamišljene globalno (isti formati uspejajo dejansko v čisto vsaki državi).

Že skoraj moteče hipertrofična produkcija, ki se lahko primerja s hipertrofično produkcijo hipertrofičnega (v vseh smislih) zakonskega parčka Maurizio Costanzo - Maria De Filippi. Ni čudno, če vas zato ob gledanju televizije začne ščipati po trebuhu. Požrtija je vedno požrtija, še toliko bolj, ko govorimo o Costanzu.

In Endemol je pred kratkim šel na dražbo. Španska družba Telefonica, lastnica 75% Endemola, je svoj delež prodala navezi, ki jo je vodil Berlusconi Mediaset (v njej je bil še prav tako Berlusconi španski Telecinco in finančna družba Goldman Sachs). In kaj potem? Takoj so vsi začeli zagotavljati, da bo RAI ohranil vse Endemol programe, za katere je odkupil pravice. Ja, paradoksalno se je to zgodi-

lo prav v času, ko v parlamentu na ves glas debatirajo o konfliktu interesov in se je levica, ponovno, razbila. Iz zakona za navzkrižne interese tako ponovno ne bo nič. Nasprotno, Berlusconi je svojo dejavnost še razširil... saj veste, misli globalno, deluj lokalno. In kupil je Endemol. Hišo, ki producira vse najbolj gledane oddaje na italijanski televiziji, se razume, na Mediaset in RAI. In na RAI ter še bolj v vladni ekipi Prodijsa so s tem izražali svoje zadovoljstvo, da jih to nikakor ne skrbi in da je to uspeh za celotno italijansko ekonomijo.

Ni kaj, kljub temu da so politiki, se ne znajo pretvarjati. Berlusconi bo postal glavni producent vseh najbolj gledanih oddaj na RAI, pa so vsi s tem veseli in zadovoljni. Berlusconi bo postal producent vseh najbolj gledanih oddaj na svetu, pa so v vladi, ki sprejema zakon o navzkrižju interesov, s tem veseli. Le kdo jim verjame?

No, vladni predstavniki pa se nečesa le lahko veselijo: s tem ko je Endemol prešel v italijanske roke, so dobili garancijo, da bodo na italijanski televiziji še naprej lahko gledali gola dekleta.

Andrej Černic

Goriški volčiči na Sabotinu Lov na Širkana



Pred zaključkom skavtskega leta je volčiče čakala še zadnja pomembna preizkušnja. Morali so se spopasti s tigrom Širkanom. Zato smo se v soboto, 26. maja, zjutraj zbrali v Štmavru. Zgodba o džungli in o tem, kako se je Movgli odločil zaživeti v človeškem okolju in se naučiti človeške govorice ter njihovih navad, nas je usmerila proti Sabotinu. Ubrali smo gozdno pot in se kljub poletni vročini, pogumno in naglo povzpeli proti vrhu. Med hojo smo imeli postanek, zato da so voditelji nadaljevali z drugim delom zgodbe o tem, kako se je tiger Širkan oddaljil iz džungle in obljubil, da se ne bo vrnil preden ne bo vrgel Movglijevih kosti v reko. Movgli se seveda ni vdal v usodo in odločil se je, da se bo z njim bojeval. S pomočjo velike črede bivolov, ki jih je v vasi pasel, je skoval načrt, trd-

no odločen, da bo premagal svojega večnega sovražnika. In res, ko smo dosegli vrh Sabotina, nas je tam že čakal Širkan. Izzval nas je v boj: na sebi je imel mnogo lističev. Volčiči so imeli to nalogo, da so mu jih odlepili s kože preden bi jih s tiger popackl s kredom in jih s tem izločili iz igre. Vsi so navdušeno in bojovito planili na Širkana, se z njim bojevali, ga oblegali in napadali, dokler ga niso naposled premagali in zmagali boj. Širkan je tam pustil svoj kožuh, volčiči pa so kot zmagovalci lahko končno poudelali malico in se sprostiti ob čudovito jasnem razgledu. Ko smo se malce odpočili in okrepčali, smo se lahko počasi začeli vračati. Tako smo spodaj, spet pri štmaverski cerkvi, utrujeni vendar navdušeni nad preživetjo dogodivščino, končali srečanje.

TZ

Da ne bi pozabili...

Devin, še kraj lepe Vide?

Rodil sem se v Trzinu, kjer je prebivala moja družina, ker je bil oče zaposlen v tamkajšnji ladjedelnici. Oče in mati sta bila pristna Kraševca. Bilo je za časa vojne in se je kmalu začelo govoriti o možnem bombardiranju ladjedelnice po Angloamerikancih. Zato se je družina odločila, da se preseli v Devin, kjer smo bivali pri sorodnikih. Teklo je leto 1942. Čeprav sem bil takrat star le šest let, mi Devin ni bil tuj, saj sta oče in mati večkrat prihajala na obisk s kolesom. Moje mesto je bilo na očetovem kolesu, na posebnem sedlu.

Pri šestih letih sem tako začel odkrivati Devin, ki še zdaj ni bil tak, kot je danes. Bila je lepa vasica z gradom, cerkvijo in z malim ribiškim pristaniščem. Vas je bila skoraj popolnoma slovenska, nekateri italijanski govoreči ribiči iz Chioggie so se poročili s Slovenkami, hčere in sinovi so govorili tako italijansko kot slovensko. Bilo je še nekaj italijansko govorečih vaščanov, in to je bilo vse. Do-

mačini so bili zaposleni v Trzinu ali Trstu, precej se jih je bavilo z ribolovom, nekateri s trgovino ali gostinstvom, ostali so bili kmetje. Vas še ni imela asfaltiranih cest. Od državne ceste je pot vodila v Devin; do trga je bilo na desni strani nekaj hiš, malo več na levi. Od trga se je pot nadaljevala mimo osnovne šole in hotela Ples in se spet priključila državni cesti. Od trga so peljale še ena pot v pristan, druga v "črniče" in tretja do cerkve in "Ulce".

Razen Kupčevih in Gičetevih, ki so imeli posestva takoj pred Devinom, so živeli ostali kmetje v samem Devinu in v glavnem v "Ulci". Tam so živeli Vrtolanovi, Krumpčevi, Bakrščevi, Valentinkovi in Sampličevi. Ko so gnali živino na pašo, so prečkali vas, kot so jo prečkali z vozovi sena ali jeseni z grozdom.

Po končani vojni so moški, ki so se vrnili iz nemške internacije, spet poprijeli za delo in vas je oživela. Devinski grad je bil sedež angleškega generala, ki je povelje-

val celotnemu ozemlju, Amerikanci so pa imeli lesene barake v bližini grajskega vrta in na drugem odcepu za Devin (Piščendol). Posebno Amerikanci so bili za nas otroke dobrodošli, saj smo od njih dobivali bombone, čokolade in drugo.

Razen z nekaterimi se je v Devinu govorilo slovensko, nekaj jih slovenščine ni poznalo, nekateri pa so se slovenščine naučili in tako smo se vsi dobro razumeli. Ne spomnim se, da bi kdo kdaj rekel: govori slovensko ali italijansko. Tudi med nami, otroci, ni bilo nikakršne razlike, saj smo se skupaj "dvojezično" igrali in se kregali ali včasih tudi stepli. Zelo rad se spomnim brivca, Italijana, ki se je še kar dobro naučil slovenščine. Ko se je kaj zgodilo ali mu ni bilo kaj po godu, je vedno rekel ženi Ki (kam) smo pršli, Mičilina moja. Lahko bi navedel še razne druge devinske družine, t.j. Bridarjeve, Blaževe, Folotove, Uolnerje, Fdrikove, Palirjeve, Cerovkove itd. Poleti smo vsi otroci jasno silili v

pristan, kjer smo se kopali in igrali. Domačini smo se ponavadi kopali v Žlebiču, kjer se je lahko skakalo v vodo. Tu smo se kopali do izgradnje znanega hotela. Večkrat smo zahajali na Sekado. Brali smo školjke in jih kar v pristanu spekli. Ko smo imeli na razpolago posebne ribiške koše, smo jih zvečer zvezali na kole, kjer so goji-

življenje.

Oče je, kot drugi sovaščani, imel manjši čoln, s katerim je ribaril. Uporabljal sem ga tudi jaz. Ker je bil čoln na vesla, smo ga v primeru slabega vremena pustili v Bokadinu. Bokadina ni več. Bil je prostor z malim kanalom, kjer smo lahko pustili čolne in je stal tik ob morju, kjer je sedaj Ribiško na-



li školjke, in smo naslednje jutro imeli dobro malico. Ribe smo pekli kar na stari zarjaveli železni plošči, po navadi na "Starem gradu". Nihče se ni počutil slabo, nihče ni zbolel, kaj šel! Živeli smo preprosto, a idilično vaško

selje. V Bokadinu je bila lesena hišica, last Valentinkovih. Vrata so bila vedno odprta. Koliko lepih spominov imam na ta kraj! Leta 1946 sem začel obiskovati nižjo srednjo šolo v Trstu in časa za igre je bilo vedno manj.

Življenje je teklo mirno in vedro naprej do leta 1952, ko smo se preselili v Sestlan, kjer smo si zgradili hišo.

Redno sem obiskoval Devin, se srečeval s prijatelji, a vedno redkeje. Prišli so časi, ko se je začelo v Devinu, in ne samo v Devinu, graditi. V vas so začeli množično prihajati tujci. Res je, da je v vas prišlo tudi nekaj slovenskih družin. Nove gradnje se začnejo pri "mlečnem" baru na državni cesti, vrstnih hiš je še in še. Ves Devin je pozidan, vsa obala od starega gradu do "špice" tudi. Na nekaterih hišah se vidijo tudi pristna ledinska imena, npr. Le Vigne! V Devinu so namestili tudi hvale vredni Zavod združenega sveta, ki je prinesel v vas nekaj svežine in mednarodnosti. Slišim, da se sedaj nekateri Devinčani pritožujejo, češ da dijaki zavoda kalijo vaški mir ali nekaj takšnega. Hitro so pozabili, koliko mastnih denarjev so zaslužili samo z oddajanjem sob. Če grem danes v Devin in srečam enega domačina, bom naštel za tega najmanj deset prišlecev.

Kje si, moj Devin?

Ce že moram v Devin, mi je vsakokrat tesno pri srcu. Enkrat sem imel tudi solzne oči. Sic transit

Mario

Bralna značka v Gorici

Tudi letos so se izkazali mladi knjižni molji

V petek, 18. maja, je bilo v predavalnici slovenskega šolskega centra v Gorici podeljevanje bralne značke za učence nižjih srednjih šol iz Gorice in Doberdoba. Prisotne sta pozdravili ravnateljica, Elisabetta Kovic in Sonja Klanjšček. Poudarili sta, da je glavni namen bralne značke razvijati bralno kulturo. Delo mentorjev je zato precej zahtevno, saj morajo svojo ljubezen do branja prenašati na otroke in mlade in vzgajati nove bralce. Branje je še posebno pomembno, ker dobro razvita bralna sposobnost omogoča dostop do znanja in nudi sposobnost obrambe pred vsakršno manipulacijo. To pa je v današnjem svetu še kako potrebno.

Gosta sta bila prof. Meta Grosman in pisatelj Bogdan Novak. Meta Grosman je redna profesorica za angleško in ameriško književnost na oddelku za angli-

stiko in amerikanistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Je predsednica Bralnega društva Slovenije in ena od podpredsednic svetovne zveze vseh mednarodnih zvez za književnost in jezike. Je avtorica številnih objav doma in v tujini s področja branja in sprejemanja književnosti. V svojem nagovoru učencem je poudarila, da je bralna pismenost v času, ko smo od jutra do večera obdani z različnimi

besedili, preživetvena sposobnost: omogoča izobraževanje, obvlada fleksibilno branje raznovrstnega gradiva, s katerim se vsakodnevno srečuje. Dobro razvita bralna sposobnost omogoča dostop do različnih podatkov in do vsega znanja, do sposobnosti obrambe pred manipulacijo z raznimi besedili in do raznih oblik leposlovja. Možno je, da v prizadevanju za informacijsko pismenost odraščajo generacije,

ki ne berejo dovolj, zato slednje v globokem, osnovnem pomenu ostajajo domišljajsko revne, polpismene. Grosmanova je poudarila prednost branja pred gledanjem televizije in filmov. Pri branju je učenec prisiljen vsestransko razvijati umske sposobnosti. Proces učenja popolnega obvladovanja branja se konča pri petnajstih letih. Dodala je tudi, da igrajo bralne sposobnosti z uporabo računalnika veliko

2.A: Aleksija Antonič, Daniel Hlede, Dragana Lukic, Debora Morsau, Mateja Petejan, Leonardo Scoringella.

3.A: Beatrice Cijan (tudi zlato značko), Samuel Devetak (tudi zlato značko), Selma Disdarevik, Mateja Zavadlav (tudi zlato značko), Sara Komjanc (tudi zlato značko), Dragan Lukic, Nataša Pahor, Tamara Peteani (tudi zlato značko), Anela Talič (tudi zlato značko).

1.B: Mihaela Passan.

2.B: Diana Berte, Sara Cossutta, Gioia Mauri, Tadej Pahor, Tina Paljk, Gaja Tomsič, Francesco Vitale, Carlotta Zitter.

3.B: Alina Ghelfi, Alida Pasan (tudi zlato značko), Martina Splezzotta (tudi zlato značko). Srednja šola Doberdob

1.A: Martina Furlan, Caterina Lamesta, Francesca Minetto.

1.B: Erica Bidini, Lorenzo Bisiah, Petra Lapanja, Jessica Frandolič, Marta Pieri.

2.r.: Martina Gergolet, Erik Sivec, Marko Peric, Tamara Podversič, Šimen Gergolet, Jana Croselli, Lenka Pavletič, Beatrice Bonato, Silvia Baglieri, Manuel Comar, Nika Cotič, Mirko Marusič.

3.r.: Isabel Devetak, Davide Gaggiola, Giada Giuntoli, Serena Peric.

Karlo Nanut

Kulturni dom Gorica / Komigo

Smeh ob realističnem prikazu zdravniške ambulante

Trijezični festival komičnega gledališča Komigo, v organizaciji Kulturne zadruge Maja, Kulturnega doma Gorica in ZSKD ter ob sodelovanju Kulturnega doma Nova Gorica, združenja Terzo teatro iz Gorice in pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajine, je v četrtek, 17. maja, imel v gosteh prvo izmed treh predstav "mini abonmaja" v italijanskem oz. furlanskem narečju. Gledališka skupina La Barcaccia iz Trsta je gledalcem v barvitosti tržaškega narečja podarila približno dve uri sproščujočega smeha s komedijo Chi xe l'ultimo? (Kdo je zadnji?) v razgibani režiji Riccarda Fortune. Posrečen tekst prikazuje ozračje v zdravniški ambulanti, v katero se zatekajo najrazličnejši tipi ljudi z resnič-

nimi ali namišljenimi boleznimi in se med seboj "kar se da strokovno" pogovarjajo o svojih zdravstvenih težavah in o najučinkovitejših zdravilih za te nadloge. Klepet začinjajo tudi kvante, ki resnično ne manjkajo v zdravniških čakalnicah. Igralci so sproščeno karakterizirali svoje like in tako ustvarili komično tipizacijo oseb, ki jih ni težko srečati v realnem življenju. Besedilo prepričljivo odsliskava podobo čakajočih pacientov, saj ga je spretno spletel Mauro Fontanini, splošni zdravnik iz Gorice, ki je, kot znano, tudi prizadeven in navdušen umetniški vodja gledališke skupine Terzo teatro, najbolj aktivne tovrstne italijanske ljubiteljske ustanove na Goriškem. Slednja je prav letos, pred nedavnim, v goriškem

no, več kot dveurno predstavo oz. nekakšnim musicalom, ki se je pod naslovom Un sogno di mezza estate opiral na znana dramska in literarna dela, seveda tudi na Shakespearov Sen kresne noči. Preveč nabreklo in dolgovечно predstavo so odlikovali domiselni in funkcionalni scenski elementi ter razkošni kostumi, ki jih je skrbno in natančno odbrala Snežica Černic, katere odski okus je zelo cenjen tudi v italijanskih ljubiteljskih gledaliških krogih. Naslednja predstava Komigo je bila v petek, 25. maja, ob 20.30. To je bil dobrodelni večer in poklon pisatelju Angelu Signorelliju. Oblikoval ga je Duo Luis International z varietetskimi življenja.

JK

Kulturnem domu zabeležila 30-letnico uspešnega delovanja s Fontaninijevo vsebinsko zelo zaplete-

Ob občnem zboru trgovcev SDGZ

Informativno srečanje o projektu "Imprendero"

V okviru občnega zbora trgovcev SDGZ, ki je bil v ponedeljek, 28. maja, na sedežu SDGZ-Servis v OC Zgonik, je bilo tudi informativno srečanje v okviru projekta "IMPRENDERO" (Podjetnik bom). Predstavnica videmske ustanove CRES Daniela Ceccarello ter predstavniki SDGZ in Servisa so trgovcem in drugim zainteresiranim podjetnikom orisali smisel, funkcijo in sam potek projekta, ki ga z evropskimi sredstvi financira Dežela FJK in ga izvaja SDGZ z drugimi ustanovami in organizacijami naše dežele. Poglobili sta se zlasti funkcija 2 projekta, ki zadeva vprašanje

generacijskega prehoda in prenosa podjetja od ustanovitelja na družinske nadaljevalce ali sodelavce, ter funkcija, ki je namenjena razvoju t.i. mikropodjetij, se pravi podjetij z do 10 zaposlenimi, kar predstavlja glavnino podjetništva SDGZ. Informacija je služila tudi evidentiranju podjetij, ki jih obe problematiki bistveno in življenjsko zanimata. Že v mesecu juniju bodo namreč na sporedu prvi informativni seminarji, na katerih bodo podjetniki seznanjeni z vsemi možnostmi projekta. Na teh seminarjih se bo izluščil izbor podjetij, ki bodo deležna poglobitvenih seminarjev na omenjeno

tematiko in tudi svetovanj v podjetju, tako za generacijski prehod kot za razvoj mikropodjetij. SDGZ in podjetje Servis bosta o tem obvestila in senzibilizirala člane ter stranke, ki so potencialni interesi obeh sklopov posegov. Projekt pa je seveda namenjen tudi ostalim lokalnim podjetjem iz Tržaške, Goriške in Benečije. Za informacije: funkcija 2 (generacijski prehod) tel. 0406724824, funkcija 4 (razvoj mikropodjetij) tel. 0406724828. Vse zainteresente, ki jim ni uspelo priti na ponedeljkovo srečanje, SDGZ vabi, naj se čim prej prijavijo po telefonu na omenjene številke oz. na epšto imprendero@servis.it, ker bodo informativni seminarji stekli že junija in je na razpolago le omejeno število mest.